

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 3,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Ekopisov ne vračamo.

POSEBEN INTERVJU ZA POKRAJINSKE LISTE V SLOVENIJI

Aleksander Rankovič o programu ZKJ

Član Izvršnega komiteja CK Zveze komunistov Jugoslavije tovariš **ALEKSANDER RANKOVIČ** je na prošnjo uredništva Dolenjskega lista v Novem mestu odgovoril na pokrajinske časnike v Sloveniji na tri vprašanja pred VII. Kongresom ZKJ.

Pred nami je Sedmi kongres ZKJ, od katerega si veliko obetamo. Prosim Vas, ali bi hoteli za naše bralce odgovoriti na vprašanje, katere od nalog političnega dela in dejanske ideološke borbe, ki jih je bil pred jugoslovanske ko-

upravljanja delavskega razreda in delovnih ljudi sploh. Izvajanje teh nalog je povečalo borbo proti ostankom birokratizma in dogmatizma na eni strani, in borbo proti sovražnim elementom, malo-meščanskemu anarhizmu, lokalizmu itd. na drugi strani. Razumljivo, da so iz tega izhajale osnovne idejno politične naloge ZKJ.

Skozi to moramo gledati in vrednotiti uspehe, ostvarjene po kongresu, pri čemer je pa treba posebej poudariti in upoštevati nekatera vprašanja.

Zveza komunistov kot celota se je izredno učvrstila in idejno politično okreplila. V tem, ko je Zveza odkrivala pota za razvoj socialističnih družbenih odnosov, se je tudi sama nepretrgoma razvijala. Glede tega je bil torej v razdobju med obema kongresoma dosežen velikanski napredek. To poudarjam na prvem mestu zato, ker je to dejstvo za naš celotni razvoj odločilnega pomena. Visoko stopnjo idejne in politične moči ZKJ najbolj očitno izpričuje tudi osnutek novega programa.

To pomeni, da smo izbojevali uspešen boj proti raznim protimarksističnim teorijam in teorijam in jih politično onemogočili.

Ta idejna in politična borba ZKJ je imela v minulem razdobju posebno obeležje in razvijala se je v posebnih oblikah. Posebne oblike in posebna obeležja so izhajala iz našega novega sistema družbenega upravljanja in s tem spremenjene vloge ZKJ in drugih družbeno političnih organizacij — Socialistične zveze, sindikatov, mladine itd. Politična borba za novo proti staremu je dosegla velikansko širino, v nji so sodelovale milijonske množice s konkretnim reševanjem družbenih in političnih vprašanj. To je pomagalo učvrstiti in krepiti organe upravljanja in jih do kraja afirmiralo.

Prav s tem si tudi lahko pojasnimo veliko enotnost naših narodov na pozicijah socializma, kar se je tako očitno pokazalo tudi na zadnjih parlamentarnih volitvah.

To so, najširše povedano, naši največji idejni in politični uspehi.

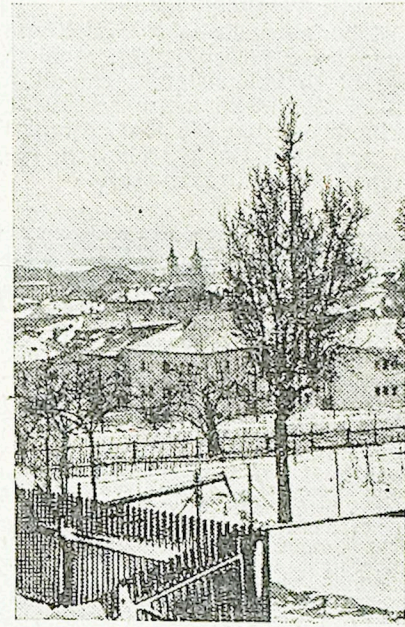
V osnutku Programa ZKJ je med drugim rečeno tudi to, da je novi program temelj naše bodoče aktivnosti in borbe. Kako se bo po Vašem mnenju izvajala po novem programu nepretrgana zavestna akcija komunistov v sistemu oblasti delovnega ljudstva in kakšen naj bo sistem dela, da bi uresničili Leninovo načelo o »spreminjanju oblasti v imenu delovnega ljudstva v oblast delovnega ljudstva?«

Razvoj našega družbenega in političnega sistema je nenehno usmerjen v krepitev demokratičnosti v našem socialističnem razvoju. Zato si v praksi družbeno političnega življenja stalno prizadevamo, da se krepijo in razširjajo oblike neposredne demokracije in da se v njihovi funkcionalnosti dejavno vključuje čim večje število delovnih ljudi. S prizadevnostjo zavestnih socialističnih sil se bo nedvomno kre-

pil njihov pliv, in sicer na vseh področjih družbenega življenja, kajti pri nas ni več področja, na katerem ne bi naši socialistični ljudje imeli pomembnega in odločujočega vpliva, in to v organih samoupravljanja ali družbenega upravljanja. S takim sistemom naše socialistične izgradnje je v praksi uresničeno Leninovo načelo: »Spreminjanje oblasti v imenu delovnega ljudstva v oblast delovnega ljudstva«.

Našo družbeno izgradnjo je nedvomno treba še razvijati in krepiti, kajti v praksi, v vsakodnevem pridobivanju izkušenj je mogoče najboljše in najuspešnejše graditi nadaljnjo nadstavbo družbenega in političnega sistema.

Pozitivnejši rezultati zavestnih socialističnih sil v tej smeri so očitni v dejstvu, da se prav s tem najvažnejša vprašanja rešujejo skupaj z delovnimi ljudmi. Z njimi (Nadaljevanje na 2. strani)

Takole odeta v snežno odejo se je minulo soboto zjutraj prebudila Postojna, ki kot središče obsežne občine slavi 23. aprila občinski praznik. Temu je posvečena tudi 6. stran današnje številke našega lista

S SEJE OKRAJNEGA ODBORA SZDL

Doseženo narekuje novo

Stanovanjske skupnosti — nadaljevanje in krepitev komunalne ureditve in družbenega upravljanja

Na svoji zadnji seji, ki je bila minuli torek, je Okrajni odbor SZDL v Kopru analiziral potek volitev v Zvezno in Republiško skupščino ter v zvezi s tem sprejel več sklepov o nadaljnjem delu organizacije. Druga glavna točka dnevnega reda je bila razprava o osnutku Zakona o stanovanjskih skupnostih.

Poročilo predsednika Okrajnega odbora SZDL tovariša Alberta Jakopiča in razprava, ki je temu sledila, ugotavljata predvsem, da gre za uspešno dosežene uspehe pri zadnjih volitvah v prvi vrsti izredno požrtvovalnemu delu vseh družbenih organizacij in še posebej vsega političnega aktiva, ki je uspel v obdobju neposredno pred volitvami pritegniti na razne sestance in zborovanja okrog 100.000 ljudi. To pomeni, da se je vsak volivec udeležil vsaj dveh sestankov in zborovanj.

Značilno za razpravo na teh

zbiorih je bilo realno gledanje na probleme in možnosti, ki jih imamo. To je potisnilo v ozadje posamezne lokalistične težnje in omogočilo reševanje posameznih vprašanj na podlagi širše koncepcije in v skladu z interesi širše skupnosti.

Za to požrtvovalno in vsebinsko bogato delo Okrajni odbor SZDL izreka priznanje vsem organizacijam in celotnemu političnemu aktivu na terenu.

Ti uspehi pa narekujejo nove naloge. Volitve same so pokazale, kaj pomeni imeti trdno, politično-idejno in organizacijsko močno organizacijo, pokazale pa so tudi, da še mnogo socializmu vdanih volivcev in volivk ni vključenih v SZDL. Visok odstotek — nad 70 % vključenih — nas ne sme uspavati, da ne pritegnemo še ostalih, ki to zaslužijo.

Bodoče delo organizacije SZDL (Nadaljevanje na 2. str.)

Postojna praznuje

Občinski ljudski odbor Postojna je na svojem zadnjem zasedanju dne 5. aprila letos sprejel sklep o proglasitvi 23. aprila za občinski praznik. Ta sklep so Postojnčani oprli na tri skoraj istočasne znamenite dogodke iz narodnoosvobodilnega boja v Postojni in okolici: na slovito tako imenovano jamsko akcijo, v kateri so drzni partizanski borci uničili v Postojnski jami improvizirano okupatorjevo skladišče bencina, dalje na partizansko akcijo v Podgori in pa na obešene talce v Trstu, med katerimi so bili tudi Postojnčani.

Tako je tudi postojnska občina v spomin na svetle tradicije narodnoosvobodilnega boja uzakoniла svoj praznik in ga bodo prebivalci od Nanosa do Planinskega polja letos prvič slavili.

Postojna je pomembno središče in zlasti važno križišče mednarodnih poti. V zgodovini je doživela veliko pretresov in je veliko pretrpela, dokler ni leta 1945 tudi zanjo zasijala svoboda, v kateri se mesto in občina danes naglo razvijata. Ob demokratični sprostitvi ljudske volje na vseh področjih družbenega življenja, v pogojih delavskega in družbenega upravljanja in vseh drugih pridobitvah naše socialistične družbene ureditve, se postojnska občina naglo gospodarsko krepí in ustvarja boljše življenjske pogoje za vse prebivalce. Gospodarska rast ima za nujno posledico povečane možnosti za kulturno in zabavno izživiljanje, povečano (Nadaljevanje na 6. strani)

USTANOVLJENO JE PODJETJE OBALNA PLOVBA

Minuli torek je bila v Kopru seja občinskega ljudskega odbora. Na dnevnem redu je bilo več važnih gospodarskih vprašanj. Med drugim so odborniki razpravljali o položaju v podjetju ERMA Šmarje, kar bomo še obravnavali tudi v našem listu. Na popoldanskem zasedanju pa je Oblo Koper sprejel med drugim tudi sklep o ustanovitvi podjetja OBALNA PLOVBA KOPER. S pomenom tega podjetja za naš obalni promet — tako potniški kot tovorni — bomo naše bralce seznanili v eni izmed prihodnjih številk Slovenskega Jadrana.

Aleksander Rankovič-Marko

muniste postavil Šesti kongres, so bile v preteklih letih najboljše uresničene?

Odgovor na to vprašanje bo lažji, če najprej omenimo, katere glavne politične in idejne naloge je bil Šesti kongres postavil kot temelj bodočega dela ZKJ.

Šesti kongres, ko je določal pot, po kateri moramo iti v nadaljnji socialistični izgradnji, je posebno poudaril dva temeljna činitelja: nadaljnje razvijanje materialne osnove socializma in nadaljnje izpopolnjevanje in razvijanje demokratskega mehanizma samo-

Miha Marinko
ponovno predsednik Ljudske skupščine LRS

V petek je novoizvoljena Ljudska skupščina Slovenije na svojem prvem zasedanju v Ljubljani ponovno izvolila za svojega predsednika Miho Marinko, za podpredsednika dr. Helijsko Modica in Staneta Kavčiča, za tajnika pa ponovno dr. Miho Potočnika. Natto je Ljudska skupščina ponovno izvolila za predsednika njenega Izvršnega sveta Borisa Kraigherja, za člane pa Viktorja Avblja, ki je podpredsednik, Julija Beltrama, Toneta Boleta, Toneta Fajfarja, Milka Goršiča, Jožeta Ingoliča, dr. Borisa Kocjančiča, Mirana Košmelja, inž. Viktorja Kotnika, Ado Krivic, Vlada Majhna, Matijo Maležiča, Mitjo Ribičiča, Janka Rudolfa, Nika Šiliha, Vido Tomšič, Janeza Vipotnika in Petra Zorka, ki je bil izvoljen za sekretarja novega Izvršnega sveta Slovenije. Za predsednika novega republiškega zbora Ljudske skupščine je bil izvoljen inž. Pavle Zaver, za predsednika zbora proizvajalcev pa Lojze Ocepek.

AMERIŠKA RDEČA KAPICA

Le kako dolgo bosta vzdržali?

Sprejem POSVETU

Padec francoske vlade

Predsedniku francoske vlade Gaillardu so poslanci v torek ponoči izglasovali nezaupnico. Pričakujejo, da bo predsednik republike Coty poveril mandat za sestavo nove vlade Molletu ali Plevainu.

Kakor številne prejšnje vlade je tudi Gaillardova vlada padla zaradi neuspehov francoske politike v Severni Afriki. Gaillard je najprej izzval spor s Tunizijo in zaostрил vojno v Alžiru, nato pa je ubral zmernejšo pot in hotel s pogajanjmi izboljšati francosko-tunizijske odnose. Njegova politika — vsakemu nekoliko ustreči — pa ga je zdaj pokopala. Zameril se je namreč svojemu glavnemu podporniku — desnici, ki mu je očitala, da je začel pogajanja s Tunizijo na pritisk ZDA. Takoj ko je izgubil podporo desnice, je bilo seveda njegovega predsedovanja konec.

Dobri odnosi med Jugoslavijo in Italijo

Urednik Borbe Jože Smole je napisal članek pod naslovom »Konkretni odnosi«, v katerem poudarja, da je mednarodni položaj odvisen od konkretnih odnosov med deželami. Ti odnosi pa se lahko razvijajo tudi med deželami z različnim družbenim redom, z nasprotujočimi si ideologijami in z različnimi gledišči o posameznih perečih mednarodnih vprašanjih. V zvezi s tem navaja Smole primer Jugoslavije in Italije, kjer sta dva različna družbena sistema in kjer imajo različne poglede na mednarodne probleme,

TEDEN DNI

po Jugoslaviji

V SLOVENIJI JE 53 % POTNIŠKIH AVTOMOBILOV IN 90 % MOTORNIH KOLES V ZASEBNI LASTI. Skupno število registriranih potniških avtomobilov konec lanskega leta je znašalo v Sloveniji 5133 (leta 1956 je 3557) in motornih koles 9186.

V FEBRUARJU SMO IZVOZILI IZ SLOVENIJE ZA MILIJARDO 336 MILIJONOV DINARJEV BLAGA. Največ smo izvozili lesa in lesnih izdelkov, in sicer za 334 milijonov dinarjev, kmetijskih pridelkov za 225 milijonov in živine za 154 milijonov dinarjev. Po naših izdelkih so najbolj povpraševali Italija, Avstrija, Zahodna Nemčija, ZDA, Izrael in Združene arabske države.

ZGRADILI BOMO VEČ NOVIH SLADKORNIH TOVARN. Lanska rekordna letina sladkorne pese je povzročila, da so sedanje jugoslovanske sladkorne tovarne le s težavo predelale vso peso, saj so presegale normalne zmogljivosti za 70 %. Ta je ocenjena na 170 tisoč ton sladkorja letno, medtem ko so morale te tovarne lani izdelati 253 tisoč ton sladkorja. Ker je predvideno, da bo leta 1961 proizvodnja sladkorja narasla na 330 ton, je treba nujno misliti na povečanje proizvodnih zmogljivosti. Zato bo pospešena rekonstrukcija starih tovarn in že letos dograjena nova tovarna v Bitolju, v načrtu pa je gradnja še najmanj štirih novih tovarn sladkorja, za katere pa lokacije še niso določene.

NAŠA STROJNA INDUSTRIJA SI JE UTIRALA POT NA SVETOVNI TRG. Njen izvoz bo v naslednjih petih letih narasel vsako leto za 11 %. Največje povpraševanje po izdelkih naše strojne industrije je na Nizozemskem, v Grčiji, na Bliznjem vzhodu in v Južni Ameriki. Za orodne stroje se zanimajo predvsem Avstrija, Grčija, Zahodna Nemčija in Južna Amerika, za gradbene stroje Indija in Grčija, za stroje za živilsko industrijo pa razen Grčije še Sovjetska zveza, ZDA, Indija in afriške dežele.

SPUTNIK II. ZGOREL

Drugi sovjetski satelit, ki so ga izstrelili 3. novembra lani, je v ponedeljek začel v gostejše slove ozračja in zgorel. To se je zgodilo na poti od Malih Antilov čez Brazilijo proti Atlantskemu oceanu. Sputnik II. je 2270-krat obkrožil zemljo ter pri tem naredil več kot sto milijonov kilometrov dolgo pot.

Ureja uredniški odbor — Glavni urednik Stane Skrabar — Odgovorni urednik Rastko Bradašja — Za tisk odgovarja Franc Zdešar

pa vendar so meddržavni stiki med obema državama dobri, sodelovanje je konkretno, v praksi je rodilo sadove, pa tudi razvija se čedalje bolj. Ob koncu poudarja Smole, da razlike v ideologiji in družbeni ureditvi ter v nazorih o sodobnem političnem in diplomatskem življenju ne smejo biti ovira za nadaljnje razvijanje plodnega sodelovanja med deželami.

Že v kratkem sestanek veleposlanikov?

Zahodne velesile so pozitivno odgovorile na sovjetski predlog, naj bi se veleposlaniki zahodnih sil in Sovjetske zveze sestali že prihodnji teden. Na tem sestanku bi pripravili vse potrebno za sestanek zunanjih ministrov.

Novice SLOVENSKEGA

Začela se je volilna kampanja. Ob nedeljah nastopajo večji »kalibri«, med tednom pa manjši. Vrstijo se govori, plakati, letaki, osebna propaganda, časopisna polemika itd. Te dni je bilo uradno objavljeno, da bo na prihodnjih volitvah nastopilo na Tržaškem 11 strank in skupin. Po vrstnem redu kot so vložile svoje kandidatne liste, bodo označene na glasovnicah naslednje: KD (demokristjani), KPI (komunisti), MSI (fašisti), PLI (liberalci), PRI-PR (republikanci in radikalci), PSI (socialisti), TU in FN (neodvisni), PSDI (socialdemokrati) in PNM ter PMP (monarhisti). Dve stranki (KPI in socialisti) imajo na svoji listi tudi slovenskega kandidata. Skupščina Neodvisne socialistične zveze, ki ne nastopa na volitvah, je v nedeljo odobrila resolucijo, v kateri poudarja nujnost in potrebo uveljavitve socialističnih sil, obžaluje, da ni prišlo do dogovora s tržaškim vodstvom KP za skupni nastop ter priznava in pozdravlja napredek PSI, ki je sprejela slovenskega kandidata ter našla pravo pot v duhu internacionalizma.

Razmere v občinskem podjetju ACEGAT se zaostrujejo. Vodstvo podjetja hoče odpovedati dosedanjim pogodbam in ločiti uslužbence v dve kategoriji, zaradi česar bi bili precej prizadeti. Referendum med uslužbenci je pokazal, da ogromna večina hoče nadaljevati borbo za zaščito svojih pravic. Če vodstvo ne bo popustilo, bo morda prišlo do stavke.

Pretekli petek in soboto so stavkali tudi v Trstu, kakor tudi po vsej Italiji, delavci cementne industrije, ki zahtevajo zvišanje mezd in izboljšanje delovnih pogojev.

V sredo, 9. t. m., je v Sempolaju praznoval 70-letnico rojstva Janko Furlan, znani učitelj, prosvetni delavec in zadržnik, ki so ga fašisti stalno preganjali zaradi njegovega delovanja in napredne miselnosti. Nekaj let je učiteljeval na Krasu, nato je delal pri žaglari v Ilirski Bistrici, od koder je moral 1928. leta zbežati v Jugoslavijo. Pa tudi v stari

hovim sodelovanjem, zlasti glede reševanja konkretnih vprašanj, pa bodi v okviru občine ali v organih samoupravljanja ali v organih družbenega upravljanja, se vsekakor veliko močneje uveljavlja vsakodnevna skrb za ljudi, kakor če se s tem vprašanjem ukvarja le upravni aparat, poseb-

Doseženo narekuje novo

(Nadaljevanje s 1. str.) naj sloni na širšem udejstvovanju organizacije pri reševanju tekočih nalog. Teh je mnogo, tako v mestu kot na vasi, kjer naj SZDL prevzame v svoje roke iniciativo v boju za napredek kmetijstva v okviru občin in naporov za socializacijo naše vasi. V zve-

Jugoslaviji ga niso pustili pri miru. Po vojni se je vrnil v domači kraj, leta 1948 pa je v Kopru organiziral kmetijske tečaje in ustanovil gospodarsko šolo.

Pretekli petek je bila v Nabrežini seja občinskega sveta, ki je v glavnem razpravljala o vprašanju občinskih kamolomov. Nabrežinska občina ima namreč več kamolomov, znanih daleč po svetu in veljajo najmanj milijardo lir. Izkoriščajo jih zasebni podjetniki, a plačujejo malenkostno najemnino, čeprav imajo velike dobičke. Občinska uprava hoče doseči pravico, da bi lahko vpeljala posebno takso na surov izvoženi kamen.

Vnekaj vrestah

AKRA — V Akri, glavnem mestu Gane, se je začela konferenca neodvisnih afriških držav, na kateri bodo proučevali politična, ekonomska, socialna in kulturna vprašanja ter možnosti čim tesnejšega medsebojnega sodelovanja.

PARIZ — Francoske sindikalne organizacije napovedujejo, da bodo začeli 21. aprila z neomejeno stavko rudarji, če ne bodo dosegli splošnega zvišanja plač za 15 % v skladu z naglim povečanjem življenjskih stroškov, pravice do udeležbe v razdelitvi dobička, doseženega s povečanjem delovne storilnosti in revizije pokojninskega zakona.

NIKOZIJA — Na Cipru je bilo te dni več diverzantskih akcij pripadnikov gibanja za priključitev Cipra Grčiji. Tako so med drugim položili zažigalne bombe v tri jahte, od katerih je ena eksplodirala, dve bombi v policijski postaji in v Lakatemiji in zažgali britanski avtomobil.

ABADAN — Siloviti požar, ki je trajal tri dni, je uničil v abadanski rafineriji več kot 30 tisoč ton nafte.

ZUNANJEPOLOITIČNI KOMENTAR JUGOPRESA

Nujne posledice recesije

Morda ne bi našli ničesar novega v pred nedavno zaključenem dogovoru o trgovini med japonskimi privatnimi firmami in kitajskimi gospodarskimi organizacijami ali v sporazumu o ekonomskem sodelovanju Zahodne Nemčije in Sovjetske zveze, ker v normalnih okoliščinah ne bi vzbudila posebne pozornosti. Toda če upoštevamo sedanji specifični mednarodni položaj, ki na ekonomskem področju obeležuje pojave močnejšega gospodarskega nazadovanja v kapitalističnih deželah, a na političnem področju težnjo po sestanku na najvišji ravni med Vzhodom in Zahodom, lahko imata trgovinski sporazum japonskih in kitajskih gospodarstvenikov na Daljnem vzhodu in ta v Evropi, med Zahodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo, poseben značaj.

Japonska vlada se je odločila, tako vsaj kaže, da prevzame na sebe določeno tveganje zaradi razširitev trgovine z Ljudsko republiko Kitajsko. Tokio je torej za ceno prekinitve trgovinskih zvez s Tajvanom in z omanjanjem normalnih političnih in ekonomskih odnosov z ZDA sklenil, da izvede odredbe novega trgovinskega sporazuma med japonskimi tvrdkami in Pekingom. Po drugi strani japonska vlada ne želi odstopiti od trgovinskega sporazuma s Kitajsko, pa čeprav bi nekatera določila omogočila LR Kitajski, da na zgradbi svoje mislije v Tokiu izobesi nacionalno zastavo.

Nevarnost vala recesije in omejitve trgovine z ZDA so prisilile odgovorne japonske trgovske in vladne kroge, da se končno odločijo za ekonomsko sodelovanje z LR Kitajsko. Če to japonska vlada želi, mora seveda sprejeti tudi nekatere pogoje Pekinga, ki se v glavnem nanašajo na določeno stališče kitajskih delegacij in misij na Japonskem. Z drugimi besedami rečeno: japonska vlada se je znašla v položaju, da sprejme in zagotovi diplomatski status kitajskih delegacij, čeprav s Pekingom še ni vzpostavila normalnih diplomatskih odnosov. To pomeni, da Japonci tvegajo, da bi bila njihova želja po vzpostavitvi normalnih trgovinskih odnosov s Kitajsko v Washingtonu ali v Taipeiu tolmачena kot priznavanje pekinškega režima. Kaže torej, da je Japoncem malo do tega, kaj in kako bo o teh stvarih sodil Vzhod ali Jug.

Pri taki odločni orientaciji zunanje trgovine se japonska vlada naslanja na dokaj povoljne mednarodne okoliščine. Večina zahodnih zaveznikov ZDA teži po resni, ponovni reviziji nadzora trgovine z LR Kitajsko, to je po reviziji tiste kontrole, ki je nastala še za časa korejske vojne. Nekatere teh dežel, kot so Velika Britanija in Kanada, gredo po stopinjah Japonske in v marsičem ne upoštevajo stališča Washingtona. Tem deželam je najvažnejše, da prej ko mogoče, pa čeprav le deloma, uspejo

no če so v tem aparatu še vedno ostanki birokratizma.

V takem sistemu socialistične demokracije imajo posebni pomen tudi družbeno politične organizacije, saj se z aktivnostjo na tem področju najboljše usposabljaajo za samostojno politično delo. Tako postanejo te organizacije tisti važni činitelji, ki najbolj nepo-

zi s tem je potrebno poudariti, da je SZDL tista, ki mora sproti seznanjati prebivalstvo z ukrepi občinskih in drugih organov, pri čemer se ne sme izogibati razprave o trenutno nerešljivih problemih. Le tako bomo lahko preprečili razna škodljiva tolmачenja, ki dezorientirajo ljudi. Prav tako bo naloga Socialistične zveze zagotoviti, da bodo izvoljeni poslanci vsaj dvakrat vsako leto obiskali svoje volivce in se na širših zborih pogovorili z njimi.

Stanovanjske skupnosti pomenijo nov korak naprej na poti razširitve družbenega upravljanja in krepitve našega komunalnega sistema. Z ustanovitvijo teh bo namreč dana možnost za pritegnitev velikega števila državljanov v organe teh skupnosti, kjer bodo lahko neposredno sodelovali pri urejanju najrazličnejših vprašanj, ki so najožje povezana z življenjskim standardom. Obenem bodo stanovanjske skupnosti močan člen v povezavi prebivalstva s svojimi izvoljenimi organi — ljudskimi odbori in sveti.

Zaradi velikega pomena in vloge, ki jo bodo stanovanjske skupnosti imele v našem nadaljnjem razvoju, je OO SZDL sklenil, takoj začeti s potrebnimi pripravami. Predvsem je treba že v začetku postaviti trdne organizacijske temelje na podlagi ugotovitve možnosti uporabljanja vseh oblik samopomoči, od raznih servisov do družbene prehrane in vzgoje.

Ob zaključku seje so odborniki razpravljali še o pripravah za proslavo 1. maja in Praznika mladosti, ki zadovoljivo potekajo. Razen številnih kulturnih in telesnovzgojnih prireditev — med katerimi bo največja Zlet Partizana, naj bi praznovali Delavski praznik v znaku doseženih uspehov in delovnih zmag, praznovanje Dneva mladosti pa naj bi bilo združeno s sprejemom vseh mladincev, ki izpolnjujejo pogoje, v vrste SZDL.

Iv

sredno vpliva na dvig družbene zavesti množice, kar je odločilnega pomena v prizadevanjih za nadaljnje razvijanje socialističnih odnosov in socializma sploh.

Te naloge terjajo tudi za naše nadaljnje delo vse naše zavestne socialistične sile. Tudi v osnutku novega Programa ZKJ je posebno poudarjena vloga, ki jo v bodoče morajo imeti komunisti v prizadevanju, da čim širje uresničijo navedeno Leninovo načelo,

Katere izmed nalog, ki jih bo postavil pred jugoslovanske komuniste v bodočem novem Programu ZKJ, bi bilo treba po Vašem mnenju spričati njihovega splošnega značaja in nujnosti staviti na prvo mesto praktičnega dela organizacij in članov ZKJ?

Na to vprašanje je težko odgovoriti na kratko in tako, kakor je zastavljeno. Sleherni program, in tudi ta, predstavlja strnjeno celoto, je odraz linije in politike, izvajane v dosednji praksi in ki jo bo izvajala ZKJ v bodoče tako v našem notranjem razvoju kot v zunanem političnih odnosih. Program je torej, kakor je poudarjeno tudi v osnutku, temelj naše bodoče aktivnosti in borbe za socializem. S tako prakso mi, jugoslovanski komunisti, izgrajujemo ne samo našo srečnejšo socialistično skupnost, ampak prispevamo svoj delež tudi v borbi za splošni socialistični razvoj.

Na Programu kot osnovi za prakso naše nadaljnje socialistične izgradnje, mora temeljiti ideološko delo komunistov; Program pa jim naj bo hkrati tudi vzpodbuda za še širje in globlje teoretično izpopolnjevanje. Zato je treba Program dobro in temeljito predelati in proučiti, pa ne samo sedaj, ko je dan v pretres članom ZKJ in naši javnosti sploh, ampak tudi kasneje, ko ga bo Sedmi kongres dokončno sprejel.

V tej smeri mora Zveza komunistov na osnovi pridobljenih izkušenj nepretrgoma razvijati socialističnih sil, izpopolnjevanje in stalno bogatiti mora oblike in metode dela svojih organizacij. V borbi za zgraditev socializma so se naše organizacije, vzete na splošno, znatno okrepile tako organizacijsko kot idejno politično. Toda imajo pa še vedno svoje slabosti in pomanjkljivosti. Te slabosti bodo organizacije ZKJ najboljše in najhitreje uvidele in odstranile, če neutegoma začno konkretno predelovati in uporabljati novi Program. Pomen Programa je tudi v tem, da bo služil za osnovo pri izgrajevanju enotnega stališča v vseh vprašanjih in enotne linije v praktičnem delu.

Od stopnje ideološkega dela in zanimanja, s katerim začno komunisti Program predelavati, bo odvisna njihova sposobnost, da ga v vsakodnevni praksi uresničijo. Zato bo kot ena od najnujnejših in najpomembnejših nalog organizacije in članov ZKJ vsekakor proučevanje, predelava in temeljito poznavanje Programa, ki bo sprejet na kongresu, saj je ta Program osnova vsega bodočega razvoja in dela.

OBČNI ZBOR OBRATNIŠKE ZBORNICE ZA OKRAJ KOPER

V Kopru pa je bil tudi v sredo občni zbor Obratniške zbornice za okraj Koper, ki je obravnaval vprašanja obratništva našega okraja, sprejel napotke za njegovo krepitve in razpravljal ter sklepal o bodoči organizacijski strukturi zbornice.

OBČNI ZBOR GOSTINSKE ZBORNICE ZA OKRAJ KOPER

V sredo je bil v Postojni III. redni letni občni zbor Gostinske zbornice za okraj Koper. Na njem so razpravljali o obsežnem poročilu dosedanjega upravnega odbora, ki je izčrpno analiziral dosežene uspehe, pomanjkljivosti ter potrebe gostinstva koprškega okraja. Razprava je med drugim tudi nakazala konkretne naloge, katerih izvajanje bo okrepilo gostinstvo naših komun.

TUDI VIŠINSKO PODROČJE OBALNEGA ZALEDJJA SE NAGLO GOSPODARSKO RAZVIJA

OB VOLITVAH V DELAVSKE SVETE

K novim gospodarskim uspehom hrpelske občine

Občinski zbor in zbor proizvajalcev v Hrpeljah sta v sredo, 9. aprila, sprejela občinski družbeni plan in proračun za leto 1958. V lanskem letu je znašal brutoprodukt vsega gospodarstva v tej občini 1 milijardo 387.735.000 dinarjev ali za 8,5 % nad predvidenim planom, letos pa ga je predvidenega za 1 milijardo 782.557.000 dinarjev, ali za 6,9 % več kakor v letu 1957. V posameznih gospodarskih panogah je bila lani planirana proizvodnja realizirana v naslednjih odstotkih: v industriji 126 %, v kmetijah 112,5 %, v kmetijskih zadrugah 108,6 %, v gradbeništvu 100 %, v trgovini 109 %, v obrti 91 %, v gostinstvu

108,5 %. Industrijsko podjetje za predelavo plastičnih mas v Podgradu je preseglo plan za 100 %.

Rekordni pridelek krompirja je nadomestil v letu 1957 izpad sadnega pridelka in pripomogel k presežku planirane proizvodnje v kmetijah. Kmetijske zadruge so presegle lanski plan zaradi povečanega odkupa živine in večjega prometa v trgovini in ostalih stranskih dejavnostih, kar je pripisati razvijajočemu se maloobmočnemu in turističnemu prometu ter živahni gradbeni dejavnosti, ki sta vplivali tudi na presežni plan v trgovini in gostinstvu. Samo obrt je nekoliko zatajila iz objektivnih razlogov, ki gredo na račun pomanjkljivo opremljenih delavnic, pomanjkanja strokovne delovne sile in tudi zaradi pripojitve mizarskega podjetja v Kozini k podjetju »Jelka« ter krojaške delavnice h kmetijski zadrugi. Obe pripojitvi sta bili izvedeni med gospodarskim letom in sta ostali v občinskem družbenem planu zadolženi kot samostojni gospodarski organizaciji. Del te zadolžitve sta prevzeli in realizirali potem »Jelka« in kmetijska zadruga.

Narodni dohodek na enega prebivalca v občini je znašal lani 58.117 dinarjev, ali za 24 % več kakor leta 1956. Letos pa družbeni plan predvideva 81.030 dinarjev narodnega dohodka na enega od 7.600 prebivalcev, ali za 90 % več kakor v letu 1956 in za 53 % več kakor leta 1957. Fizični obseg proizvodnje se bo v letu 1958 povečal za približno 7 %, osebna potrošnja pa za 10 %.

V letošnjem letu računa družbeni plan z 20 % povečanjem kmetijske proizvodnje, če bo normalna letina. V industriji se bo zvišala proizvodnja za 126 %.

Ze navadne številke dovolj zgovorno dokazujejo nagel gospodarski vzpon te najbolj pasivne občine v koprskem okraju. Temeljni pogoj za dosežene uspehe je v združitvi prejšnjih štirih majhnih občin v današnje hrpelsko komuno, načrtno razvijanje posameznih gospodarskih panog ter združeni napor občinskega ljudskega odbora ter prebivalstva in samoupravnih organov v gospodarskih organizacijah. Tako pri občinskih, kakor tudi pri državnoborskih in republiških volitvah dokazana v seka državljanska zavest prebivalstva ima pomemben delež pri uspešni borbi za izboljšanje življenjskih pogojev.

Verjetno bodo že v letošnjem letu pričeli graditi sodobno industrijsko opekarno v Jezerni pri Obrovu, ki bo zaposlila okrog 80 delavcev. Za zgraditev te opekarne bo potrebno 290 milijonov investicijskih sredstev. Predvidena je tudi gradnja industrijske apnenice v Podgorju, ki sicer ni zajeta v petletni perspektivni plan, ka-

že pa, da bo kljub temu v doglednem času prišlo do uresničenja te zamisli. Z izboljšanjem gostinske in trgovske mreže ter z ureditvijo komunalnih problemov, bodo ostvarjeni v hrpelski občini ugodni pogoji za turizem. Elektrifikacija jame »Dimnica« pri Markovščini in dograditve ceste na Slavniki bosta k temu v znatni meri prispevali.

Vseh osem kmetijskih zadrug v občini je v letošnjih investicijskih programih predvidelo zasiditev novih sadovnjakov, ureditev pitališč za govejo živino in prašice, sistematično ovčerejo melioracijo travniških površin, zasiditev krompirišč z izbranim semenskim krompirjem, vse v kooperaciji s kmetijskimi proizvajalci. Sedanje zadrugne trgovine bodo poslovale v okviru samostojnega groistično-detalističnega trgovskega podjetja. Po reorganizaciji gostinske mreže pa bodo lahko manjše gostinske obrate prevzeli v zakup zasebni gostilničarji. S to preusmeritvijo kmetijskih zadrug današnjega tipa v njih prvotni namen bodo podani za pospeševanje kmetijske proizvodnje zanesljivi pogoji za napredek in razvoj kmetijstva v vseh njegovih strokah in bo končno utrta najkrajša pot kmetijskih proizvodov do proizvajalca prek kmetijske zadruge do potrošnika in tudi pot k ustalosti in znižanju cen.

V zvezi z dejstvom, da bo v bodočnosti obalno področje koprskega okraja gospodarsko zasidrano v industriji in turizmu, bo višinsko zaledje odigralo veliko vlogo za ta del našega severnega Jadrana kot njegova oskrbovalna baza v prehranbenem oziru.

J. Z.

Iz malega raste veliko

Te dni se zaključujejo volitve v delavske svete po naših podjetjih. Tudi podjetje LIV v Postojni je med njimi

V drugi polovici leta 1954 je bilo v Postojni ustanovljeno kovinsko-livarsko podjetje »LIV«, ki je takoj v začetku naletelo na razne težave. Te so verjetno v glavnem bile posledica dejstva, da je podjetje začelo obratovati brez investicijskega programa in brez predhodne določitve vrste proizvodnje. Zato je moral delovni kolektiv že v prvem obdobju obstoja podjetja reševati številna organizacijska in finančna vprašanja, ki jih je zadovoljivo rešil z lastno prizadevanostjo in z vsestransko pomočjo postojnskega občinskega ljudskega odbora ter občinskih plitvičnih organizacij.

Proizvodnja podjetja »LIV« je danes že zelo pestra. Predvsem izdeluje paralelne primeže vseh dimenzij.

POROČILO

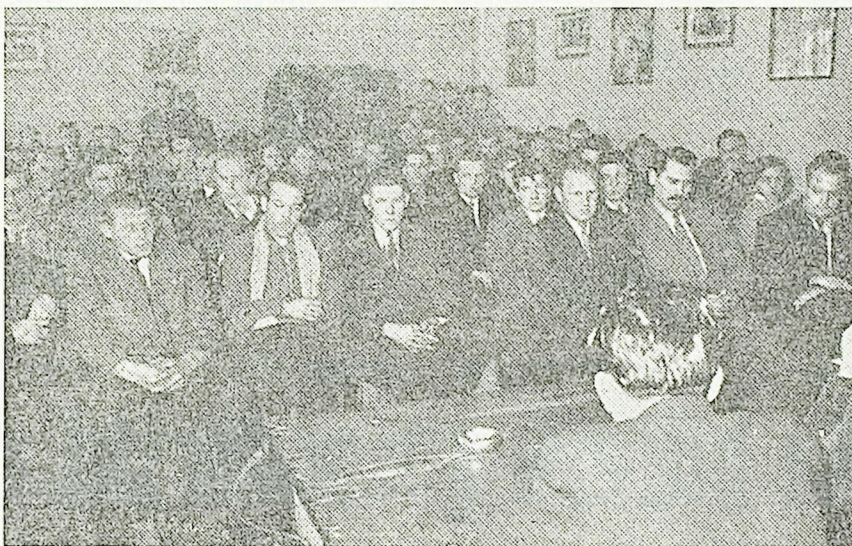
Mestne hranilnice Izola — Koper za marec 1958

Hranilne vloge so se povečale na din 29.362.639.— ali za din 3.146.049.— od 1. I. 1958.

Potrošniška posojila so se zmanjšala na din 45.245.366.— ali za din 3.828.740.— od 1. I. 1958.

Ostala posojila so se povečala na din 5.128.558.— ali za din 2.987.583.— od 1. I. 1958.

Dotok hranilnih vlog je bil močnejši kot je sicer ob koncu zime. Potrošniška posojila nazadujejo.

Kolektiv LIV ob volitvah novega DS

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Nekaj pomembnih novih predpisov

Pretekli teden je Zvezni izvršni svet na svojih sejah sprejel več važnih gospodarskih predpisov, v prvi vrsti s področja kreditiranja. Ti in drugi predpisi, ki so bili sprejeti, so bili več ali manj nestročno pričakovani. Spricho določil družbenega načrta in drugih zakonov; ki jih je ob koncu mandatne dobe sprejela še prejšnja Zvezna ljudska skupščina (med njimi so važni zakoni, kot n. pr. zakon o sredstvih gospodarskih organizacij), je bilo treba namreč pričakovati precej dopolnilnih predpisov, ki naj bi omogočili pravilno uporabljanje omenjenih zakonov. Nekatere nove predpise pa je narekoval že sam dosednji gospodarski razvoj v letošnjem letu, ki zahteva takojšnjo in pravilno usmeritev gospodarskih dejavnosti, da bodo ohranjena so-razmerja in doseženi uspehi, ki jih gospodarski načrt predvideva za letošnje leto. Če vemo, da je letošnje leto v gospodarskem razvoju samo en člen petletnega načrta, lahko ugotovimo, da bi odstopanje letos zahtevalo lahko spremembe ali odstopanje za nadaljnja leta. Kot kaže dosednji razvoj, bo potrebnih več ukrepov na področju notranje, zlasti pa zunanje trgovine, in predvidena je sprememba koeficientov za nekatere vrste izvoznega blaga.

Ko smo uvodoma omenili nove predpise, ki jih je sprejel Zvezni izvršni svet, moramo med njimi brez dvoma na prvem mestu omeniti odlok o odobravanju posojil gospodarskim organizacijam za obratna sredstva v primerih, ko gospodarske organizacije poslovali obsega poslovanja s posojilom izkoreninjenjem svojih zmogljivosti. Dosele to vraščanje ni bilo možno, čeprav je bilo zelo aktualno in za nekatera podjetja celo pereče. Banke so sicer v tem

prehodnem času pomagale na razne načine, toda vse rešitve so bile lečasne. V takih primerih pa gre za stalno vezanje sredstev, ker se dejansko s tem povečuje redni obseg poslovanja in ne krijejo morda samo časne potrebe. Družbeni načrt sam razen tega narekuje določeno rešitev tega vprašanja, ko predvideva povečanje letošnje proizvodnje na 11 % in tako tudi v nadaljnjih letih.

Ne bi govorili o podrobnosti tega odloka ZIS, temveč bi se omejili le na ugotovitve, da zahteva kot nove pogoje za odobritev posojila za povečan obseg poslovanja, da je povečanje proizvodnje trajnega in ne časnega značaja, da je to posledica boljšega oziroma popolnejšega izkoriščanja obstoječih zmogljivosti in ne z gradnjo ali razširitvijo dosedanjih obratov, da podjetje samo nima za ta namen v svojih skladih potrebnih sredstev in končno, da s povečanjem obsega izpolni naloge, ki jih predvideva družbeni načrt. Podjetje, ki izpolnjuje te pogoje, torej lahko dobi kredit za največ 10 let in po obrestni meri, ki je za 0,5 % višja kot so obresti, ki jih podjetje plačuje za sklad obratnih sredstev.

Naslednji važen odlok omogoča uporabo sredstev investicijskih skladov, ki bodo ustvarjeni letos za finansiranje obratnih sredstev gospodarskih organizacij. Ta sredstva se sicer, po družbenem načrtu za l. 1958 ne bi mogla izkoriščati, če ne bi odlok ZIS to omogočil in s tem tudi ustvaril pogoje za ustvaritev novega sistema kreditiranja in izpolnjevanja sedanjega kreditnega sistema.

Omeniti moramo dalje odlok o odobravanju posojil novoustanovljenim trgovskim podjetjem. V

bistvu je bil še nadalje podaljšan lanskeoletni način odobravanja posojil in to 75 % potrebnih sredstev, ki pa jih sedaj ne dobi več v posojilo ljudski odbor kot ustanovitelj, temveč podjetje samo za 10 let. Ostanek do 25 % pa mora dati podjetje samo. Tudi s tem je rešeno vprašanje — čeprav ne še dokončno — eno izmed perečih vprašanj. Ne moremo dalje mimo odloka o načinu vračanja kreditov, ki so bili odobreni lani podjetjem za povečan obseg poslovanja. Teh je bilo v državi za 88,4 milijarde in so zajeti v skupnem znesku kreditov za redni obseg poslovanja v višini nad 358 milijard. Letos so ti krediti porastli že za okrog 12 milijard, v celoti pa znaša zadolžitev iz tega naslova okrog 76 milijard.

Vprašanje je vsekakor pereče, ker se z njim istočasno rešuje kreditni sistem kot tak, ki smo ga uvedli po odobritvi skladov obratnih sredstev in posebnih kreditov. Če hočemo dosledno po načrtu potti, teh kreditov ne moremo spremeniti v kako drugo vrsto kreditov, ali jih morda v celoti prevrniti na banke ali koga drugega. Zato tudi odlok predvideva, da bodo morala podjetja za pokritje teh kreditov uporabiti vsaj 20 % skladov za samostojno razpolaganje, dalje bodo pa to lahko uporabila sredstva blokirane amortizacije iz prejšnjih let, za ostanek pa bodo dobila petletni kredit.

Končno naj še omenimo, da je ZIS sprejel uredbo o ustanovitvi Kmetijske banke, vrsto predpisov v zvezi s prometnim davkom in drugimi vprašanji, o katerih bo še govora. V teh vrsticah pa smo govorili o vprašanjih kreditiranja in novih predpisih, ki so več ali manj zaokrožena celota. -dt-

Ker pa je zanje zanimanje veliko tako na domačem kakor tudi na tujem trgu, od koder stalno dobivajo naročila, bo njihovo proizvodnjo potrebno povečati za 100 odstotkov. Povečanje proizvodnje vsaj za 50 odstotkov narekuje tudi povpraševanje raznih spojk, ki jih stalno kupuje tovarna cementa v Anhovem. Ladijedelnice v Piranu, na Reki, v Pulju in Kraljevi se zelo zanimajo za razne kovinske predmete njihovega izdelka in jih cenijo kot kakovostno nadvse zadovoljivo.

Ta delovni kolektiv izdeluje tudi razna mobilna dvigala, namenjena transportu v skladiščih. Osvojili so tudi nov tip strojnega primeža, ki ga bodo, čim bo prestal preizkušnjo, začeli serijsko izdelovati. Zanimiv je tudi univerzalni gospodinski strojek za rezanje mesa in testa in bo njegova praktičnost razveselila marsikatero gospodinjico.

Povpraševanje po izdelkih podjetja »LIV« je prav tako veliko, kakor so bogati načrti njegovega delovnega kolektiva. Zato pa je večkrat potrebno odkloniti marsikatero možnost povečanja prodaje. Zakaj?

Tovarniški prostori so z rastjo podjetja postali že premajhni. Livarna bi morala imeti še vsaj eno kupolko, dalje 3-tonski žerjav, električno peč za visokokvalitetne proizvode sive litine, električno indukcijsko peč za barvne kovine, stroj za tlačno litino, večje sušilnice in še celo vrsto raznih pripomočkov, da bi bili izdelki bolj kakovostni in da bi se proizvodnja povečala ter zadovoljila potrebe trga. Vse to bo podjetje počasi nabavljalo, za sedaj pa se bo lotilo najprej rekonstrukcije obstoječih prostorov in nabave tistih proizvodnih objektov, ki jih najbolj nujno potrebuje za nemoten razvoj proizvodnje.

Lani so lepo uredili poslovne prostore in preuredili mizarsko delavnico ter namestili razne sanitarno-higienske naprave. Nabavili so večje količine orodja, opreme, nabavili delovne obleke in druga zaščitna sredstva.

Dobra organizacija dela in visoka delovna zavest delovnega kolektiva, to je predvsem omogočilo, da je podjetje lani povečalo realizacijo za 100 odstotkov v primerjavi s predlanskim letom, vse pa kaže, da bo lanske realizacija letos prekoračena tudi za 100 odstotkov.

Nazivali bi lahko še številne druge primere, ki kažejo na velike delovne uspehe podjetja, dosežene po zaslugi vztrajnega dela vseh in dobrega funkcioniranja organov delavskega upravljanja v podjetju.

Ze same priprave na volitve delavskega sveta, bile so pretekli teden, so dokazale, da so v tem podjetju res zdrave in napredne delavske sile, ki se živo zavedajo vseh dolžnosti pri upravljanju podjetja, zaupanega jim od skupnosti. Prav gotovo velja omeniti, da tudi večja roka direktorja Franca Culjkarja krepko usmerja pravo pot podjetja. Tako ob pripravah, kakor tudi na sam dan volitev so se člani delovnega kolektiva resno pogovorili o dobrih in slabih straneh podjetja in svojega dela. Ostro so grajali redke posameznike, ki svojih dolžnosti ne opravljajo tako, kakor bi jih morali. Ob teh razgovorih so vznikli razni predlogi za izboljšanje delovnega procesa, o rešitvi perečih vprašanj vajencev, strokovnosti kadra, delovne discipline, tarifnega pravilnika, nabave surovin in podobno. Te razprave so dale širok vpogled v vso problematiko podjetja, s katero se bo moral spoprijeti novo izvoljeni delavski svet. Stina

Uspela proslava dneva železničarjev v Hrpeljah

Kolektiv železničarjev s področja železniške postaje Hrpelje—Kozina, je te dni s proslavo, ki je bila v občinski prosvetni dvorani v Hrpeljah, počastil Dan železničarjev. Seč postaja Hrpelje—Kozina Vinko Zigante je v svojem nagovoru orisal udeleževanje železničarjev v borbi za delavske pravice v dobi predaprilske Jugoslavije, delež železničarjev v narodnoosvobodilni vojni ter njihovo sodelovanje v današnji gospodarski izgradnji naše dežele. Omenil je tudi, da bo te dni minulo 38 let, odkar je v znanih krvavih dogodkih na Zaloški cesti v Ljubljani padlo 14 žrtev, med njimi več železničarjev, ki so zahtevali od tedanjega protiljudskega režima v imenu vsega delavskega razreda boljše življenjske pogoje.

V okviru proslave je sledil nastop pevcev hrpelske Svobode, dve recitaciji in enodejanka »Šolski nadzornik«, ki so jo izvajali železničarji s tako sproščenostjo, da jih je občinstvo nagradilo z navdušenim ploskanjem. Igro je pripravil in režiral prometenik Polde Bole. V imenu občine je železničarjem čestital k njihove-mu prazniku predstavnik občinske uprave. J. Z.

Naključno

DOHODKI PREBIVALSTVA SO JANUARJA IN FEBRUARJA NARASLI ZA 17 % v primerjavi z dohodki v lanskih prvih dveh mesecih. Medtem ko so se dohodki kmečkega prebivalstva povečali za 35 %, so plače delavcev in namestencev narasle za 23 %, oboje v primerjavi z lanskim januarjem in februarjem. Socialni prejemki so se povečali za 6 %. Povečani dohodki prebivalstva so vplivali na izrazitejše povečanje neblagovnih izdatkov.

TRBOVELJSKI RUDNIK BO POVEČAL PROIZVODNJO PREMOGA s tem, ker mu je odobreno investicijsko posojilo za odpiranje in opremo novega obrata. Dol 362,9 milijona dinarjev in če upoštevamo, da je rudnik v ta namen že vložil 265 milijonov dinarjev ter da bo iz lastnih sredstev prispeval 195,4 milijona dinarjev, bodo dosegle celotne investicije za novi obrat 823 milijonov dinarjev. Novi obrat bo imel zmogljivost 210 tisoč ton premoga letno.

21 MILIJARD DINARJEV ZA REKONSTRUKCIJO PAPIRNE INDUSTRIJE. Upravni odbor Jugoslovanske investicijske banke je to vsoto odobril največjim podjetjem naše papirne industrije: tovarnam papirja v Vevčah pri Ljubljani, Kolčevnem pri Domžalah, v Zagrebu, Beogradu, tovarni celuloze v Prijedoru in lesnoin-dustrijskemu podjetju Belišče. V tovarnih v Vevčah in v Kolčevnem bodo investirali 2,7 milijarde dinarjev.

Pivška občina utrjuje gospodarstvo

V petek, 11. aprila, sta se sestala v Pivki oba občinska zbora in razpravljala o predlogu družbenega plana in proračuna pivške občine za leto 1958. Živahna razprava je bila ob postavkah, ki jih predvideva družbeni plan za investiranje občinskega gospodarstva in izboljšanja družbenega standarda.

Skupna vrednost proizvodnje in blagovnega prometa bo letos znašala predvidoma 2 milijardi 777 milijonov dinarjev in bo za 250 milijonov ali domala 10% večja kot lani. Narodni dohodek bo narasel od lanskih 85.000 na 96.000 dinarjev na prebivalca. To pa še vedno ni okrajno povprečje, vendar pa vse kaže na postrtovalnost, da bi se mu prej kot mogoče približala tudi pivška občina. Povečana proizvodnja in narodni dohodek bosta omogočila večje dohodke ljudskega odbora in sicer od lanskih 95 milijonov na letošnjih 126 milijonov dinarjev. Število zaposlenih se bo povečalo za 3,2%, medtem ko se bo storilnost predvidoma za 9,5%.

Industrijski obrati bodo letos temeljito izkoristili lanske letne rekonstrukcije. Zato bo podjetje »Javor« lahko povečalo obseg fizične proizvodnje za 13,9%. V tem podjetju bodo izboljšali tehnološki proces in organizacijo dela, povečati pa morajo izvoz in nadomestiti nekatere izrabljene stroje z novimi. V ta namen bodo porabili približno 15 milijonov dinarjev lastnih sredstev.

POVIŠANJE NAJEMNIN ZA UDOBNEJŠA STANOVANJA

Občinski ljudski odbor Nova Gorica je na seji obeh zborov prejšnji teden razpravljala razen o nekaterih manj važnih upravnih in organizacijskih vprašanjih o kategorizaciji in povišanju najemnine v nekaterih udobnejših stanovanjih v Novi Gorici, o ustanovitvi podjetja »Galvanizacija« ter o poimenovanju in preimenovanju nekaterih cestnih ulic v Novi Gorici.

Predsednik sveta za stanovanjske zadeve je poročal odbornikom o zaključkih komisije, ki je kategorizirala stanovanja. Glede na to, da so stanovanja v nekaterih manjših stanovanjskih blokih udobnejša in popolneje opremljena, je svet predlagal občinskemu ljudskemu odboru, da v njih poviša najemnino. Sedanja najemnina naj bi se povišala za največ 840 dinarjev mesečno, to pa glede na to, do kakšne mere so stanovanja opremljena. Povišanje najemnine gre na račun zidanih garderobnih omar, električnih štedilnikov, umivalnih in delovnih miz v kuhinjah ter električnega ogrevanja vode v kuhinjah. Odborniki so predlog sveta soglasno sprejeli.

Zasavski TEDNIK

TAKO ČRNEGA KRUHA NE BOM JEDLA

Letos smo se pa v Vidmu-Krškem odrezali: med prvimi v občini smo uredili v začetku šolskega leta mlečno kuhinjo. Starši in otroci so se navdušili nad dobro hrano. Vsi so bili zadovoljni — od odbora za mlečno kuhinjo do učiteljev, staršev, otrok in odbora DPM.

To veselje pa je bilo kratkotrajno, ker se preveč zanimalo za delo mlečne kuhinje vsi. Kar je bilo v začetku najboljše, sedaj ni več dobro. Vedno je več vprašanj: zakaj je danes mlečni zdrob, zakaj ni kakao; kako to, da kava ni dovolj sladka in — ta presneti kruh...

DPM razpravlja o mlečni kuhinji. Ugotovitev: »Kruh je prečrn!« Kaj bi upoštevali zdravniške nasvete, da je bolj zdrav črn kruh. Ubogi otroci, ko morajo jesti tak kruh! To pa že ne gre! Treba bo narediti red!

In red so začeli delati tudi ostali, med njimi so tudi nekateri starši »ubogih« otrok.

Polemika okrog črnega in neprimernega kruha se nadaljuje. O njem so začeli razpravljati celo otroci. Večina od njih ga je hvalila: nekateri pa grajali.

Po velikem naporu so uspeli: našla se je deklica, ki je podprla težnjo tistih, ki so ves čas delali iz muhe slona: redni dnevni obrok je vrnila tovarišici učiteljici, češ, tako črnega kruha pa že ne bom jedla!

Treba se bo vsekakor zamisliti nad vprašanjem, če je prav, da vzgajamo prevzetno mladino.

Povečani črni kruh pa še ni končana. Marsikdo se je začel zanimati za to zadevo. Zaključek je kaj preprost: kruh je dober in še celo tako, da se z njim lahko okorišča tudi kmet, ki ga kaj hitro spravi v denar pri drugih potrošnikih.

Izboljšani agrotehnični ukrepi v kmetijstvu bodo rodili uspehe zlasti pri proizvodnji krompirja. Družbeni plan predvideva, da bo letos uspelo pridelati 280 stotov krompirja na ha, medtem ko so jih lani le 211. V nagradno tekmovanje za čimvečji hektarski donos je vključenih 150 ha zemljišč za gojenje krompirja in 50 ha za gojenje hibridne koruze v Košani in Dolanah. Letos bodo pridelovali semenski krompir na približno 8 ha, lani so ga samo na 3,5 ha.

Kmetijska zadruga Bač bo letos uredila 300 ha pašnikov v Zagorju, Trnju in Baču. Zgradili bodo hleve, napajališča in druge objekte za izboljšanje kmetijstva in živinoreje. Očistili in pognojili bodo pašnike tudi v Parjah, Kleniku, Selcah in Slavini. Razširjeno bo tudi siliranje. Prirodni pripust živine bo ukinjen in uvedeno umetno osemenjevanje. Lani je zajela molzna in rodovniška kontrola 100 plemenic, letos jih mora 200. Omejena bo prodaja telet za zakol in poskusili bodo tudi z uvedbo pogodbene reje živine.

Tudi na področju sadjarstva so predvideni številni ukrepi za njegovo izboljšanje. Treba bo, da kmetijske zadruge smotrno uporabijo investicijska sredstva, ki po njihovih predvidevanjih znašajo 27 milijonov dinarjev zato, da bodo uredili zgradbe, nabavili nove stroje in uvedli kar najboljše agrotehnično službo.

Družbeni plan predvideva, da bi letos posekali v pivški občini 22.000 m³ lesa, zlasti tam, kjer je lesna masa zrela, pogozdili okrog 39 ha zemljišč, izpopolnili 61 ha in očistili 96 ha gozdov. Izboljšati

nameravajo tudi gozdne ceste, za kar bodo porabili skoraj 6 milijonov dinarjev.

Za gradbeniško dejavnost je predvidenih 90 milijonov dinarjev, od teh 48 milijonov za stanovanjsko izgradnjo.

Gostinstvo bo povečalo promet za 12,2%. Preuredili bodo kavarniške prostore, nabavili novo opremo, občina pa bo dala sredstva za ureditev gostilne »Na vagi«.

Vse negospodarske investicije znašajo 21 milijonov dinarjev: 13 milijonov za zdravstveni dom, 3,5 milijona za pekarno, 2 milijona za odkup zemljišča, ostalo pa za razna komunalna dela itd.

S. M.

OB SPREJEMU DRUŽBENEGA PLANA IN PRORAČUNA V OBČINI DIVAČA

Le dosledno izvajanje, pot do uspeha

Skupna vrednost proizvodnje in blagovnega prometa na območju divaške občine bo po predvidenih letošnjega občinskega družbenega plana in proračuna divaške občine, ki je bil sprejet 8. aprila, znašala okrog milijardo 748 milijonov dinarjev ali 5,4% več kot v preteklem letu. Skupni proizvod bo dosegel 575 milijonov 948 tisoč dinarjev vrednosti, to je za 10% več kot leta 1957. Zanimiv je podatek, po katerem od družbenega proizvoda odpade na družbeni sektor 73,7%, na zasebni sektor pa le 21,3%. Medtem ko je narodni dohodek na enega prebivalca znašal leta 1956 le 90.850 dinarjev, je bil lani 103.916 dinarjev, letos pa bo predvidoma dosegel 118.226 dinarjev. Omeniti je treba, da od celotnega družbenega proizvoda odpadka po vrednostnem obsegu skoraj dve tretjini samo na Jugoslovanske železnice in na PTT.

INDUSTRIJA — RUDARSTVO

Edino industrijsko podjetje, Rudnik črnega premoga v Vremskem Britofu, je po dveh letih raziskovanj in izgradnje pričel letos z normalnim obratovanjem in bo predvidoma proizvedel 3.200 ton premoga že letošnje leto. K dvigu proizvodnje bo zlasti pripomogel novonabavljeni kompresor.

KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO

Obseg kmetijske proizvodnje bo, če bo ugodna letina, za 4,4% večji od lanskega. Za doseg tega pa so potrebni tudi drugi ukrepi, ki jih morajo izvesti kmetijske zadruge. Tako bo potrebno povečati uporabo umetnih gnojil, saditi boljše in enotne sorte krompirja, povečati proizvodnjo krmnih rastlin, začeti z urejevanjem strnjanih sadovnjakov in sanirati obstoječe ter razširiti umetno osemenjevanje krav ter junic. Osnova občinskega plana v kmetij-

stvu so plani kmetijskih zadrug Lokve, Senožeče in Vreme. Zato so kmetijske zadruge v prvi vrsti poklicane, da se dosledno borijo za nenehno izvajanje ukrepov, ki neposredno vplivajo na povečanje kmetijske proizvodnje. Pri živinoreji bodo morale KZ ukreniti vse, da preprečijo prekomeren zakol plemenskih telet. Na splošno bodo morale zadruge čimprej opustiti nekmetijske dejavnosti.

Sečnja gozdov bo letos nekoliko večja, kot je bila lani in bo znašala 117 m³ pri iglavcih ter 7095 m³ pri listavcih. Za gojitvena dela gozdov je predvidenih več kot 8 milijonov dinarjev, za razne druge investicije pa 9 milijonov 600 tisoč dinarjev (gradnja logarnice v Divači).

GRADBENIŠTVO IN PROMET

V letu 1958 bodo v divaški občini gradili predvsem objekte družbenega standarda, to je razne stanovanjske hiše in komunalne objekte. Predvidena je dograditev petstanovanjske hiše v Divači, ki jo gradi podjetje Elektro-Sežana, dokončanje ureditve osemstanovanjske železničarske hiše v Divači, začetek gradnje 16-stanovanjske hiše JZ, gradnja logarnice s štirimi stanovanji, dograditev osemletne šole v Divači, elektrifikacija Skočjanskih jam, gradnja raznih napajališč in poti ter popravilo pokopališč. Za vsa ta dela in še za nekatera manjša, je predvidenih 145 milijonov dinarjev.

Dejavnost podjetja Jugoslovanskih železnic in PTT (v občini ni drugih podjetij prometne stroke) predstavlja 53% celotnega dohodka, 63% družbenega proizvoda in 59% narodnega dohodka divaške občine. Obveznosti JZ in PTT do občine bodo letos znašale 39% vseh proračunskih dohodkov.

TRGOVINA, TURIZEM IN GOSTINSTVO

Ze lani se je turistični promet močno povečal. Število obiskov Skočjanskih jam se je v primerjavi z letom 1956 povečalo za 218%, dočim letos predvidevajo porast za 50% nasproti lanskemu letu. Ti podatki zgovorno kažejo, kako nujna je elektrifikacija jam, ki se zavlačuje zaradi pomanjkanja sredstev v republiškem investicijskem skladu.

Promet v gostinstvu se bo letos predvidoma povečal za 19%, dohodek pa bo znašal okrog 65 milijonov dinarjev. Razen večje iniciative vodstev gostinskih obratov v postrežbi in izbiri gostinskih uslug bo treba misliti tudi na razširitev gostinske mreže.

OBRT IN KOMUNALNA DEJAVNOST

Mehanična tkalnica v Senožečah bo z razširitvijo obratnih prostorov in s povečanjem števila strojev od 25 na 40 strojev povečala svojo proizvodnjo. Milzarstvo v Divači bo pripravilo načrte za rekonstrukcijo podjetja, Milzarsko podjetje v Senožečah pa bo izpopolnilo strojni park in napravilo sušilnico za les. Kaže, da letos ne bo moč povečati števila zasebnih obrtnih obratov. S tem, da bo pekarna v Divači razširila dobavo kruha potrošnikom Vremске doline, Lokve in Rodika, bo povečala svoj promet za 30%. Potrebno pa bo, da bi podjetje nabavilo motorno vozilo.

Med raznimi komunalnimi deli, kot so napajališča, vodovodi, ceste, javna razsvetljava v Gornjih Ležecah, Goricah, Famljah, Vremskem Britofu, Dolnjih Vremah, Zavrhu, Vrejah, Brežu, Gradišču in Prelozah, je zlasti zanimiva izdelava idejnega načrta za novo gradnjo vodovoda Storje-Divača in dalje, za katerega je predvidenih 400.000 din. Družbeni plan predvideva tudi nadaljevanje obnove poslopj pogorelcov na Kozjanah.

PRORAČUN IN SKLADI

Za kritje proračunskih potreb bo občina porabila 69 milijonov 827 tisoč dinarjev. Občinski investicijski sklad bo znašal 8 milijonov 133 tisoč dinarjev, kreditni sklad za zidanje stanovanjskih hiš 18 milijonov 259 tisoč dinarjev, cestni sklad 430 tisoč dinarjev in stalni proračunski rezervni sklad 4 milijone 280 tisoč dinarjev.

— er

da bodo temu dogodku botrovali ugledni gostje iz naše dežele. Tako bo z novim industrijskim objektom v naši občini najlepše počaščen Praznik dela.

J. Z.

OB SPREJETJU OBČINSKEGA DRUŽBENEGA PLANA IN PRORAČUNA V ILIRSKI BISTRICI

Za hitrejši gospodarski razvoj občine

Pretekli teden sta oba zbora občinskega ljudskega odbora v Ilirski Bistrici razpravljala in sklepala o družbenem planu in proračunu ilirsko-bistriške občine, ki bo usmerjal občinsko gospodarstvo v letošnjem letu.

Lani se je celotni obseg proizvodnje in blagovnega prometa te občine povečal za milijardo in pol dinarjev v primerjavi z letom 1956 in je torej dosegel več kot pet milijard 14 milijonov dinarjev vrednosti. Za razvoj gospodarstva je bilo leta 1957 vloženih 300 milijonov dinarjev investicijskih sredstev, razen tega pa še, predvsem v industrijo, 250 milijonov dinarjev in v stanovanjsko izgradnjo 50 milijonov dinarjev iz sredstev občinskega proračuna in krajevnega samoprispevka. Se pravi: trikrat več kot leta 1956.

Smernice letošnjega občinskega družbenega plana, ki predvidevajo nadaljnji vzpon gospodarstva ilirsko-bistriške občine, so vsklajene s smernicami okrajnega in republiškega družbenega plana, pa tudi z osnovami splošnega petletnega gospodarskega razvoja naše dežele.

Letos naj bi se povečala proizvodnja vseh gospodarskih panog vključno z blagovnim prometom za 8,4% v primerjavi z lanskim letom, to je, da bi dosegla njuna vrednost skoraj pet in pol mili-

jarde dinarjev. Vzporedno s povečanjem vrednosti proizvodnje se bo povečal tudi družbeni proizvod te občine v primerjavi z letom 1957 za 12,8% in bo znašal milijardo 679 milijonov dinarjev. V ostvarjanju vsega družbenega proizvoda občine bo družbeni sektor udeležen z 69,8%.

Družbeni plan določa, da se bo letos povečal narodni dohodek za 10,5% v primerjavi z lanskim letom. V posameznih gospodarskih panogah je predvideno naslednje povečanje fizičnega obsega: industrijske proizvodnje za 11%, kmetijske za 15%, gradbeništva za 6%, cestnega prometa za 3%,

blagovnega prometa za 4%, obrtništva za 26% in komunalne dejavnosti za 8%. Letos se bo povečalo število zaposlenih za približno 100 ljudi, predvsem v družbenem sektorju gospodarstva, kjer se bo delovna sila povečala v primerjavi z letom 1957 za 6%.

Potem, ko so odborniki razpravljali tudi o letošnjem občinskem proračunu, ki bo znašal 113 milijonov 390 tisoč dinarjev in bo v glavnem namenjen izboljšanju komunalnih naprav, šolstvu in socialnemu skrbstvu ter za kritje raznih drugih negospodarskih investicij, sta bila oba predloga soglasno sprejeta.

V. S.

Kako in kaj v Hrpeljah in tod okoli

Zene-zadružnice so se sestale in se pomenile, da bodo priporočile svojim članicam, naj naročijo piščance, stajerske pasme. Perutnina te sorte je zelo donosna tako glede proizvodnje jaje kakor tudi mesnosti.

Sklenile so tudi, da bodo materam priporočile, naj svoje otroke že v predšolski dobi navajajo na varčevanje in jim omogočijo pri zadružni hranilni službi začetno vlogo 500 dinarjev. Pod tem pogojem dobijo otroci brezplačno hranilnik in hranilno knjižico. Za kmetijski tisk se bodo zadružnice zavzele, ker ga je na vasi še vse premalo. Organizirale bodo tudi kmetijsko-gospodarske tečaje. Vse te akcije bodo izvajale v okviru tekmovanja, za katero je dal pobudo odbor zadružnic pri okrajni Zadružni zvezi s priporočilom, naj

zene zadružnice razvijejo propagando tudi za polepšanje vasi.

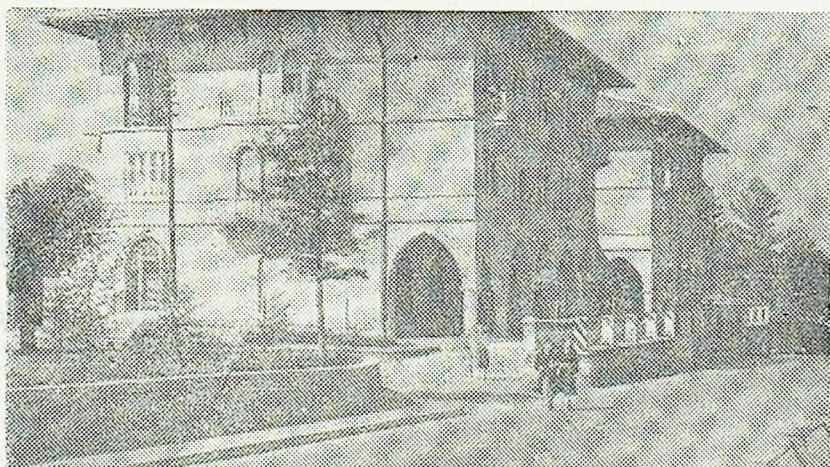
Morda se nam bo skozi mrežo pomladanskih snežink in meglo za prvi maj vendarle nasmehnilo sonce, tako upajo člani iniciativnega odbora za priprave na praznovanje Praznika dela. Zato so sestavili prav lep spored. Tako bo na večer pred prvim majem sprevod z baklami in godbo do železniške postaje skozi Kozino v Hrpelje, kjer bo v občinski prosvetni dvorani slavnostna akademija; prvega maja bodo razne športne tekme, pri katerih bo že sodeloval tudi pred kratkim ustanovljeni »Partizan«, in še vrsta drugih prvomajskih prireditvev.

Zdaj, ko smo spravili družbeni plan in proračun občine srečno »pod streho«, se že pripravljamo 15-članska komisija za sestavo petletnega občinskega gospodarskega načrta na svoje prvo zasedanje. Okrog tega ne bo malo dela, ker bodo morale biti gospodarske prognoze do leta 1961 postavljene realno, torej dobro in temeljito premišljeno. V komisiji so izkušeni in strokovno podkovani državljani, ki bodo prav gotovo kos svoji odgovorni nalogi.

»Odpri grobovi« na kozinskem križišču bodo baje do prvega maja zasuti in lepo izravnani. Restavracijski vrt »Jadrana« bo letošnje prvomajске goste, izletnike in turiste sprejel v prenovljeni in močno polepšani podobi. Napovedujemo, da se bo tudi postrežba in kakovost jedade in pijske temu prilagodila. Le da bi ostale cene nespremenjene!

Prva skupina delavcev se je že zagrizla v nadaljevanje gradnje ceste na Slavnik. Vsaj do junija naj bi bila ta cesta dokončana, ker to si želimo vsi ljubitelji naših planin.

V »TOS« bodo prvega maja z vso slovesnostjo privikrat zakurili pod novo toplotno pečjo, iz katere bo potem noč in dan teklo steklo. Pričakujejo,

Sedež občinskega ljudskega odbora v Ilirski Bistrici

GOSTOVANJE SNG IZ TRSTA V OBALNIH MESTIH

Razbijanje iluzije in pravljica

Te dni smo imeli v gosteh SNG iz Trsta. V dveh dneh, v torek in sredo, 15. in 16. t. m. so imeli tržaški gostje samo v Kopru šest predstav: tri predstave pravljice igre za otroke Hansa Fitza SREBRNA LILJA in tri predstave igre NAŠE MESTO Thorntona Wilderja. V četrtek, 17. t. m. bodo tri predstave teh del v Izoli in v petek, 18. t. m. v Piranu. Torej dvanajst predstav v štirih dneh.

Thornton Wilder: Naše mesto

»Ljubi življenje, da boš lahko živel in živi, da boš lahko ljubil življenje.«

To igračkanoje z besedami ponazarja v strnjeni obliki vso deluzijo življenja in njegovega pomena, ki nam ga je hotel pokazati ameriški dramatik Thornton Wilder v svoji igri Naše mesto. Delo so nam predstavili člani tržaškega gledališkega ansambla pri zadnjem gostovanju, slovensko gledališko občinstvo pa je tega avtorja spoznalo že pred dvema leti v istem delu, ki ga je uprizorilo naše osrednje dramsko gledališče v Ljubljani.

Vendar pa ime ameriškega romanopisca in dramatika T. Wilderja ni tako neznano, kot bi sodili iz teh skopih podatkov. Tuji kritiki in slovenski zgodovinarji izgovarjajo njegovo ime v isti sapi z Bromfieldom, Dos Passosom, Steinbeckom, Faulknerjem, Hemingwayem, O'Neillom, Millerjem, Williamsom itd. Za nas ni tako važno, kje in kdaj je bil rojen, kaj je študiral, pač pa bolj dejstvo, da sodijo njegova dramska dela med drzno zasnovano moderno dramaturgijo, ki jo je pri nas uvedel Italijan Pirandello.

Wilder pa je Američan, čeprav dežela, ki nam jo pokaže v Našem mestu, ni Amerika naših predstav, velikopoteznosti, tehničnega napredka,

bogastva, gangsterjev in pustolovcev. Tudi ni moderen, razrvan svet, ki nam ga kažejo nekateri evropski avtorji. Na odru spoznamo majhno, skoraj smešno grobno mesto z nekaj več kot dva tisoč prebivalci, njihove enolične, melodramske usode. Idiličen svet je to, ko so se vozili s konjsko vprego, ko se niso ponoči zaklepali vežnih vrat, ker so živeli vsi kot velika družina. Mestece mirnih in dobrohotnih ljudi, to je podoba Grover's Cornersa v letih 1901 do 1913.

Vsako dejanje igre nam pokaže en dan življenja tega malega mesta in njegovih predstavnikov: dr. Gibbsa, mestnega zdravnika, gospoda Webba, izdajatelja časnika Straža. Tu so seveda še njuni ženi in otroci ter drugi stanovalcem mesta, ki dajejo barvo in ton sivi vsakdanjosti.

Navajeni pa smo, da ima vsaka drama svoj zaplet in razplet v pogojeni tragiki usode in glavnih junakov. V čem pa naj bi bil ta zaplet v idiličnem Grover's Cornersu? V ljubezni otrok obeh družin? Ne, to je tako lepo urejeno v splošno zadovoljstvo. Zapleta ni ne v prvem dejanju, ki kaže vsakdanje življenje, ne v drugem, ki obsega obdobje ljubezni in poroke, tudi v tretjem ne, ki se godi na pokopališču. Tudi tu je le meditacija, kjer mrtvi čutijo domotožje po življenju, pa ga ne prenesejo več, v živih pa ugaša spomin od dne do dne bolj.

Torej samo idila? Agitka o onostranskem blagru? Se veliko manj. Dobrotno in mirno idilo nam je naslikal avtor samo zato, da bi lahko s tem večjo ironijo poudaril imaginarnost življenja, ki ga živimo. To je iz želja porojena, mamljiva in varljiva iluzija o resničnem življenju. »Ali sploh kdo od ljudi občuti življenje takrat, ko ga živi?« vprašuje

Emily, ki je morala mlada umreti. »Morda nekateri,« odgovarja avtor, »vsaj nekoliko.«

Deluzija življenja, smo zapisali v začetku. Torej je treba idilo razbiti. To opravi avtor temeljito: prvič nam to neresničnost idile podčrta skoraj prazen oder, brez vseh običajnih rekvizitov in simbolična igra, ko igralci pijejo iz skodelice, ki jih ni, odpirajo vrata, ki jih ni in podobno, in drugič avtor hote lomiti in trgati igro ter ustvarja kontraste, ko postavi na oder vodjo igre, režiserja, ki kliče igralce na oder, jih odslavlja, pa tudi sam sodeluje v nekaterih prizorih. Marsikateriga gledalca vse to moti, pogreša običajnih dramskih konfliktov in tragičnosti velikih, izjemnih posameznikov, pogreša iluzijo dogajanja in življenja, ki ga je navajen najti na odrskih deskah.

Toda vsi, ki iščejo nova pota, odklanjajo ustaljene oblike in dognane zakonitosti ter nečejo po izhojeni poti. Moderni dramski avtorji težijo po sproščeni obliki, rušijo zid in rampo, ki deli občinstvo in igralce. Napadno bi bilo, če bi to odklonili v imenu klasične dramaturgije in samo zato, ker ni vliito v znan kalup, prav tako pa bi bilo napak, če bi sprejeli z odprtimi rokami zato, ker si je izmislil avtor nenavadno formo. Če smo popolnoma odkriti: to kar nam je pokazal Wilder, niti ni tako novo (vsaj kar zadeva simbolizem ne, ker so ga dobro poznali že stari Kitajci), bolj rečeno, tako staro je, da ni več znano.

Tržaško uprizoritev Našega mesta je priredil in režiral po prevodu Janka Modra Jože Babič. Pri svojem konceptu je pokazal več poslušalca za ironični podtek kot za idilično urejenost, režiserja pa si je zamislil kot spretnega pripovedovalca in posredovalca, toda zopet z močnim akcentom na rušenje tudi najmanjše iluzije in idile. Razen režiserja in tokrat tudi igralca, moramo omeniti še galerijo likov Grover's Cornersa. Predstavili so nam jih: Stane Raztresen, Edvard Martinuzzi, Julij Guštin, Nada Gabrijelečeva, Ema Starčeva, Silvij Kopal, Bogdana Bratuževa, Ivo Kuferzin, Mira Sardočeva, Josip Fišer, Rado Nakrst, Zlata Rodoškova, Danilo Turk, Justo Košuta, Anton Požar, Edvin Guštin in Dušan Jazbec. Scenograf je bil Ivo Kuferzin. Vsi igralci so opravili težavno nalogo na svoji priznani izvajalski ravni.

Hans Fitz: Srebrna lilija

V podnaslovu piše: pravljica igra v šestih slikah za otroke in za vse tiste, ki so se lahko otroci. In ob tej lepi pravljici, ki jo je pred dobrim letom tržaško SNG prvič predstavilo v slovensčini in zdaj pokazalo tudi otrokom naših obalnih mest, smo zares lahko postali veliki in dobri otroci, ki verjamejo v čudežno moč srebrne lilije.

Moralna vrednost te pravljice ni v znanih rekvizitih, kot so pomladna vila, čudežna lilija, lepa kraljična, revni mladenič, stara skopulja, dober prijatelj in podobno, pač pa v nauku, ki velja za nas vse: biti moraš do brega srca in usmiljen, govoriti vedno resnico, trdo moraš delati in se učiti, če hočeš v življenju nekaj postati. S tem da je dobra pomladna vila poklonila srebrno lilijo revnemu in dobroščnemu mladeniču, zgodbica se dolgo ni končala. Čudežna moč

NOVE knjige

PROF. MAVRICIJ ZGONIK
NAZORNOST V GEOGRAFIJI

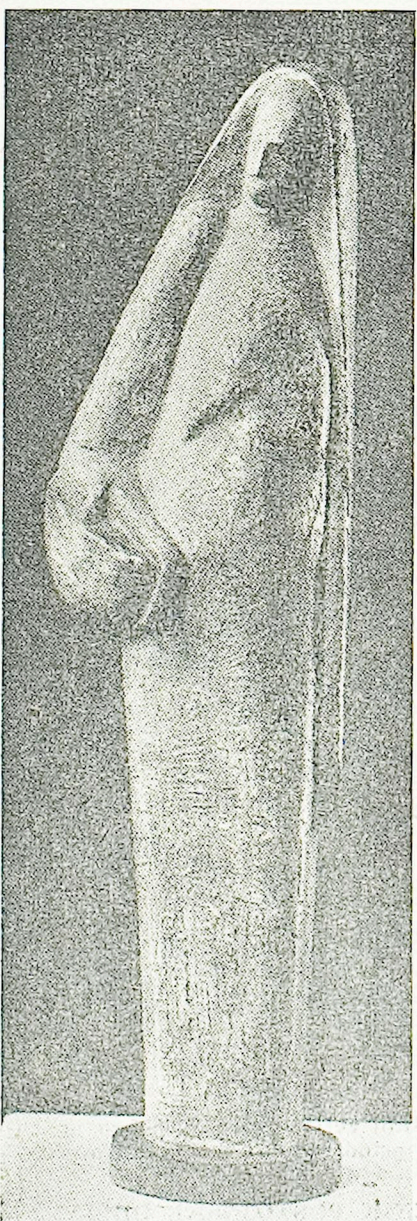
V letošnjem programu mariborske založbe Obzorja najdemo med drugim tudi šest novih pedagoških knjig. Pet knjig od tega so napisali slovenski pisci. Šem štejemo pravkar izšlo NAZORNOST V GEOGRAFIJI profesorja Mavricija Zgonika, ki kot geograf sam najbolje ve, kako verbalističen lahko postane pouk zemljepisa in je zato v svojem delu pokazal, kako ga naredimo življenjskega in privlačnega. Avtor je sam izdelal barve in črtne skice, ki so v knjigi, opremila pa jo je Nadja Furlan.

SODOBNA POTA, ŠTEV. 3

Iz vsebine:

Vlado Majhen: O izobraževanju odraslih, Lev Modic: O smotnih umetnostnega delovanja ljudskoprosvetnih društev, Vinko Trinkaš: O nekaterih problemih našega amaterstva, Tilka Blaha: Materialni problemi naših društev, Vinko Trinkaš: Tajniško poročilo: Poročilo komisije za izobraževanje odraslih, Poročilo komisije za materialni položaj ljudskoprosvetnih društev, Poročilo komisije za amatersko dejavnost, Boris Zihner: Svoboda in ljudskoprosvetna društva naj obrnejo svojo dejavnost k naprednim proizvajalcem, Stane Kavčič: Problemi kulturnoprosvetnega dela predvsem idejni, Janez Potrč: Svoboda morajo postati delovnemu človeku most do kulturnih dobrin.

Pravila »Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije«, Svet »Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije«.

Janez Lenassi: Starka

Prizor iz Wilderjeve igre NAŠE MESTO v uprizoritvi SNG iz Trsta. Na sliki Emily Webb (Mira Sardočeva) in George Gibbs (Silvij Kopal).

Zbrana dela BORISA KIDRIČA

V začetku leta 1957 je Centralni komitej ZKJ ustanovil redakcijski odbor za izdajo celotnega dela Borisa Kidriča. Zbiranje tega gradiva je večidel končano. Letos bo objavljeno celotno gradivo — govori, članki, predavanja in podobno — objavljeno v obdobju od leta 1933 do 1953.

Za zbiranje in objavo tega gradiva skrbi posebni redakcijski odbor, ki je bil ustanovljen v Ljubljani in je pripravil dve knjigi, katerih prva bo izšla v Ljubljani še ta mesec.

Založniško podjetje Kultura v Beogradu pa bo izdalo celotno delo Borisa Kidriča v petih knjigah — vseh trije dele, ki so pripravljeni v Ljubljani — izmed katerih bo prva izšla konec julija, druga pa do konca septembra letos. Tudi ostale tri knjige so predvidene za letošnje leto.

V naslednjih dveh letih pa bo v Zborniku objavljeno še pripravljeno in doslej neobjavljeno gradivo o dejavnosti Borisa Kidriča kot partijskega, gospodarskega in državnega voditelja ter teoretika.

navdušeni in hvaležni poslušalci. Po trenutni tišini, ko se je prvič dvignil zastor, so se v igro tako vživeli, da ji niso samo napeto sledili, ampak so hoteli tudi pomagati in sodelovati — vzklkali so in opozarjali, se smejali in bili v strahu za svoje ljubljence. To sodelovanje je bilo tako pristno in živo, da so igralce motili pri igri. Kljub temu pa sem prepričana, da zaradi tega niso bili jezni. Takega iskrenega kontakta preko rampe pač človek ne doživi vsak dan.

Obe predstavi SNG iz Trsta sta pomenili za nas obogatitev in zanimivo srečanje s tehtnim in svojevrstnim dosežkom sodobne dramaturgije.

Z. L.

Nabratko

POSTOJNA

— Pionirska sekcija DPD Svobode prireja posebne nastope pod naslovom »Glavica bistra — pokaži kaj znaš«. Do zdaj je bilo že šest takih prireditev, na katerih je nastopilo vedno 10 pionirjev z recitacijami, pesmimi in drugimi glasbenimi točkami. Prireditve so bile sprva v klubu Svobode, kmalu pa so ti prostori postali pretesni, kajti prireditve obišče nad 100 navdušenih poslušalcev. Zato so se zdaj preselili v kino dvorano. Organizacijo prireditev je prevzel Lojze Bajc, ki je tudi sam aktivni član Svobode.

KOPER

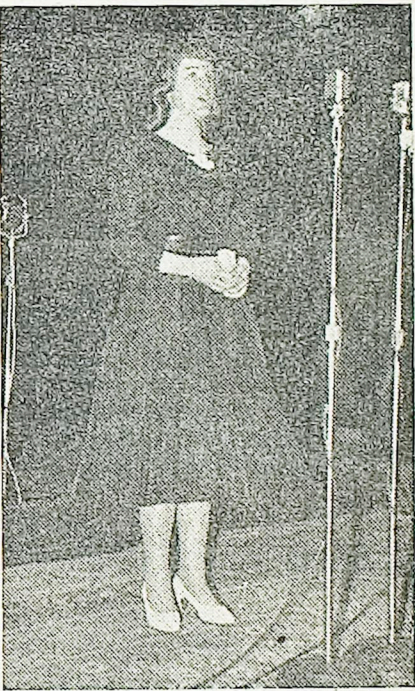
— Dijaki učiteljskega se pridno pripravljajo na uprizoritev igre Jožeta Kranjca »Direktor Čampa«. Študij poteka kljub obremenjenosti dijakov dobro in računajo, da bo premiera prihodnji mesec.

SEŽANA

— V okviru DPD Svoboda bodo ustanovili krožek pravljic, ki je poleg lutkovnega odra namenjen našim najmlajšim.

PIRAN

— Godba na pihala je prejela garnituro — preko 40 instrumentov — iz Češke. Nabavilo jih je podjetje Splošna plovba. Godba se sedaj pod vodstvom kapelnika Nandeta Pozniča pridno pripravlja na koncert.

Med najboljšimi na II. reviji pesmi in glasbe v Kopru je bila ODINEJA CUPIN, članica MKUD Koper, pa tudi dijakinja III. letnika Ekonomske srednje šole in gojenka Glasbene šole. Odinejo bodo povabili na oddajo ljubljanskega radia »Pokaži, kaj znaš«.

II. revija pesmi in glasbe

POROČILO — V soboto, 12. t. m., je bila v koprski gledališki dvorani II. revija pesmi in glasbe. Organiziral jo je okrajni Svet Svobod in prosvetnih društev, nastopili pa so predstavniki DPD Svobode iz Izole, Postojne, Sečovelj, Pirana, Sežane, Portoroža, PD »Sloga« iz Ravna in MKUD iz Kopra. Prireditve je imela v primerjavi s prvo revijo, ki je bila lani, bolj veder in zabaven značaj, zato je tudi vzbudila veliko zanimanje zlasti med mladino — gledališka dvorana je bila polna kakor le redkokdaj. Zal pa smo na tej prireditvi odkrili manj neznanih talentov kakor na prvi, ki je pokazala solidno izvajalsko raven marsikateriga aktivnega člana naših Svobod in prosvetnih društev. Brez dvoma pa zaslužijo prireditelji pohvalo, tako za samo zamisel, ki daje izvajalcem možnost nastopa in je pri občinstvu zelo priljubljena, kakor tudi za brezhibno organizacijsko plat prireditve.

Sobotno revijo v Kopru si je ogledal med drugimi tudi pobudnik in organizator popularne oddaje Radiotelevizije Ljubljana »Pokaži, kaj znaš« tovariš Marjan Vodopivec. Med devetnajstimi točkami programa je izbral za nastop v Ljubljani tri, in sicer: recitatorko Karlo Ottoničar iz Postojne, sopranistko Odinejo Cupin iz Kopra in tenorista Rafaela Rojca iz Portoroža.

RAZMISLANJE — Ob prvi reviji v Kopru smo zapisali, da je nova oblika prebila led. Da je bilo to res, dokazuje druga revija še bolj, sicer

res ne po kakovosti, pač pa po udeležbi, prijavljenih in občinstvu.

Ze dolgo časa poslušamo o krizi v ljudskoprosvetnem življenju. Panično pretiravanje res ni na mestu, res pa je, da smo bili zaradi stagnacije zaskrbljeni za nadaljnji razvoj. Kajti stagnacija je vedno le začasna in kratkotrajna oblika, od nje pelje pot v nazadovanje ali pa je treba pot iskati nove oblike, ki bodo utirile pot naprej. Naša društva so ob novi obliki na začetku te poti.

Ce si pogledamo odkrito v oči, moramo priznati, da je bilo v turnanju o krizi vendarle zrno resnice: kajti prišli smo na križpotje in kašipot nam je kazal neizhopenje poti. Dolga desetletja zavrana cesta nas ni več zadovoljevala, kajti najbolj naraven nagon v človeku je težnja po boljšem, po napredku. Tradicija te zvrstane ceste nam je danes le še v spodbudo, opiramo se nanjo in okoliščamo se z njenimi izkušnjami, sicer pa smo živi ljudje, prepojeni s tempom in zahtevami naše dobe, leta 1958. Prav ta doba, ki od nas zahteva toliko naporov in sistematičnega dela, je potisnila v ospredje živo željo po zabavi, po sproščenosti. Morda je drzna, pa vendarle ne tako napadna trditve, da je prav ta želja pregnala iz naših društev togo resnost in ozkost in pripeljala vanje doslej neznane in nepriznane oblike: jazz, razne kvintete, popevke, baliranje in druge družabne igre. Res je prav, da je zabava lahkotna, s tem pa se ni rečeno, naj bo plehka —

mejo je zelo lahko prestopiti, zato pozor!

NEZNANI TALENTI — Nismo si tega izmislili, v svetu je znana ta oblika pod najrazličnejšimi imeni, povsod ima velik uspeh in nesluten odziv. Pri nas smo ji dali novo obleko in zdravo jedro, tako da je z mladostno zaletavostjo razpela peruti v zdravem tekmovalstvu, kjer ne gre toliko za posameznike, kakor za afirmacijo društva, vasi, mesta. In njena najbolj pozitivna stran: pritegnila je tisti faktor, za katerega smo se najbolj potegovali in katerega je bilo najtežje pritegniti v ljudskoprosvetne vrste — mladino.

ZAKLUČEK — Res je: med nastopajočimi in med občinstvom je bilo največ mladine. Pa priznamo še to, da je bila ta mladina najbolj navdušena nad najslabšimi točkami. Ta ugotovitev pa je daleč od obsojanja. Razumljiva je in ne sme vzbujati v nas nestrpnosti, ker naša mladina ni zmožna boljše presoje in ne zna dojemati kulturnejših dobrin. Te sposobnosti namreč sodijo že v drugo stopnjo kulturnega razvoja in niso odvisne samo od duševnega obzora, pač pa tudi od želje in možnosti uživanja teh dobrin.

Začnimo lepo postopoma in potrpežljivo. Med naloge Svobod in prosvetnih društev sodi tudi to, da širi obzora, omogoči udeleževanje in afirmacijo in verjemite — želja in potreba po kulturnih dobrinah bo prisla sama po sebi.

Z. L.

V POSTOJNI PRAZNUJEJO

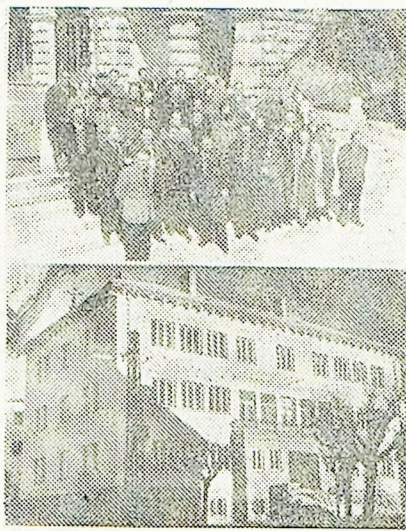
(Nadaljevanje s 1. strani)
skrb za človeka tudi na socialno varstvenem in zdravstvenem in vseh drugih področjih življenja.

Postojncani so se na svoj prvi občinski praznik kljub kratkemu času, ki jih je ločil od sprejetja sklepa o praznovanju pa do določenega dneva, temeljito pripravili. Za praznovanje so določili obširen in pester program. Že na predvečer, 22. aprila bo ob 20. uri svečana akademija v postojnskem

ZAKAJ SO SE V POSTOJNI PODRAŽILE KINOVSOPNICE

Na članek, ki ga je A. M. objavil v Slovenskem Jadranu 11. aprila pod naslovom »Sem in tja po Postojni«, nam je kolektiv kinopodjetja »Zarja« iz Postojne poslal naslednje pojasnilo: »Znano je, da so kinovstopnice v Postojni znatno cenejše kot so drugod, ne glede na to, da moramo sprito kategorizacije kina, ki obratuje v turističnem kraju, plačevati veliko večjo najemnino za filme, kot jo plačujejo kinopodjetja v neturističnih krajih. V zadnjih letih so se režijski stroški močno povečali in kolektiv podjetja je že večkrat razpravljal o nujnosti podražitve vstopnic. Ob analizi zaključnega računa poslovanja podjetja v preteklem letu pa smo ugotovili, da je upravičeno zvišanje cene za sedaj le za prve predstave, za druge predstave istega filma pa naj še do nadaljnjega veljajo stare cene. To povišanje cen je tudi narekovalo težnja po preusmeritvi kinobiskovalcev, da bi se tako izognili gneči, ki jo v glavnem prvi dan povzroča mladina, ko čaka tudi po več ur na vstopnice in tako onemogoči obisk abonementom, ki najraje obiskujejo premiere. Po podražitvi pa je dotok obiskovalcev k obema predstavama uravnovešen in se ne dogaja več, da bi bila prva predstava razprodana, druga pa slabo obiskana.

kulturnem domu. Na sam praznik, 23. aprila, bo ob 10. uri dopoldne v kino dvorani slovesna seja občinskega ljudskega odbora. Ob 14. uri bodo slovesno odprli turistično razstavo ob 140-letnici Postojnske jame, obenem pa si bodo gostje lahko ogledali Jamski muzej in Inštitut za raziskovanje krasa SAZU v Postojni. Odprt bo tudi Notranjski muzej in posebej oddelek NOB. Ob 16. uri si bodo vsi gostje in drugi obiskovalci lahko brezplačno ogledali Postojnsko jamo ter bo zanje v Koncertni dvorani prirejen koncert. Razen tega bodo vse popoldne v Postojni razne športne prireditve, ob 20. uri zvečer pa bo v vseh prostorih Jamske restavracije splošna ljudska zabava. Vstop bo prost, čeprav bodo za prijetno zabavo in dobro voljo skrbeli člani Avsenikovega kvinteta s svojim obsežnim programom vesele glasbe.

Dosedanji DS in upravno poslopije Gozdnega gospodarstva.

Postojnske žene so zborovale

Med postojnskim društvom žena je opaziti v zadnjem času povečano dejavnost. Posebno veliko zanimanje so pokazale za zdravstvena predavanja in prostori kluba »Svobode« so čisto premajhni spričo velike udeležbe. Dejstvo pa je tudi, da društvo žena, ki šteje okrog 100 članic, še ni izčrpalo vseh možnosti in oblik dela. Treba bo predvsem

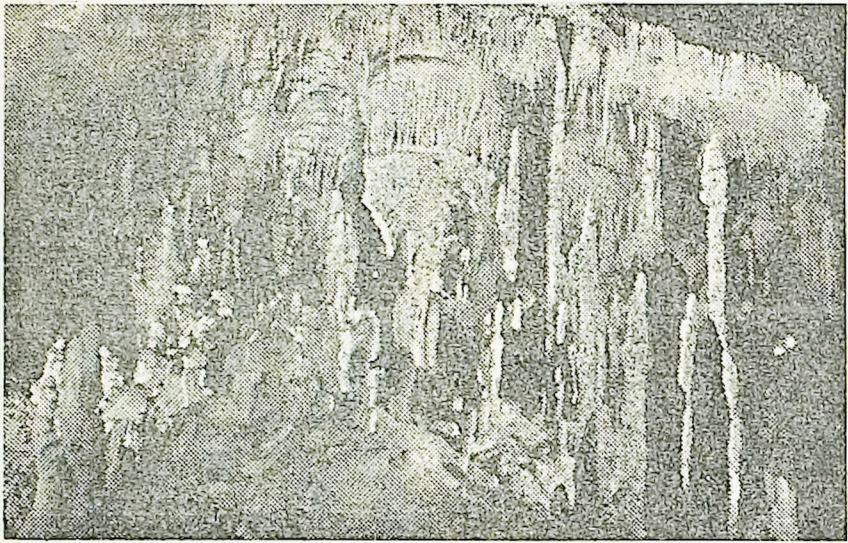
večjega sodelovanja vseh, ker sam odbor in le nekatere ne zmorejo opraviti nalog, ki jih ima društvo.

V zadnjih dveh letih so postojnske žene organizirale več tečajev, in sicer: splošno gospodinjskih, krojnih, šiviljskih in tečajev za konserviranje sadja in zelenjave. Svojo dejavnost je društvo razširilo tudi na podeželje, saj je bil dobršni del teh tečajev prav na vaseh in odziv ter zaključni uspeh sta bila tam najboljša.

Posebno dobro je uspel tečaj za krojenje in šivanje, ki je bil zaradi izrednega števila prijaviteljk v dveh izmenah.

Se vedno pa ostaja v Postojni odprto vprašanje ustanovitve pralnice in čistilnice. Postojna potrebuje tudi dobro urejeno šivalnico, ker je mesto skoraj brez šivilj. Upravni odbor društva razmišlja tudi o ustanovitvi gospodinjskega biroja, ki bi v znatni meri razbremenil zaposlene žene. Na zadnjem občnem zboru društva žena v Postojni pa so razen o vsej omenjeni problematiki govorile tudi o nujnosti ustanovitve menze, ki bo nudila enolončnice po primerni ceni.

ŠTINA

Detajl iz Postojnske jame

Vsem občanom postojnske občine ob letošnjem občinskem prazniku — 23. aprilu — naše najiskrenejše čestitke z željo, da bi s skupnimi naporimi dosegli prav kmalu občutno izboljšanje življenjskih pogojev vseh delovnih ljudi v naši občini!

**P
O
S
T
O
J
N
A**

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI KOMITE ZVEZE KOMUNISTOV
OBČINSKI ODBOR SOCIALISTIČNE ZVEZE
OBČINSKI KOMITE LJUDSKE MLADINE
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZVEZE BORCEV NOV
OBČINSKI ODBOR ZROJ
OBČINSKI ODBOR ZVVI
OBČINSKI SVET SVOBOD
IN PROSVETNIH DRUŠTEV
ZVEZA ŽENSKIH DRUŠTEV
OBČINSKI ODBOR RDEČEGA KRIŽA
ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE
TVD PARTIZAN
OBČINSKA GASILSKA ZVEZA
TURISTIČNO OLEPŠEVALNO DRUŠTVO
DRUŠTVO JAMARJEV »LUKA ČEČ«

ter vse druge množične in športne organizacije v postojnski občini

NAJ ŽIVI 23. APRIL — PRAZNIK POSTOJNSKE OBČINE!

ZA OBČINSKI PRAZNIK 23. APRIL

iskreno čestitajo vsem prebivalcem postojnske občine in jim želijo veliko uspehov v nadaljnji graditvi lepšega življenja v socialistični Jugoslaviji delovni kolektivi gospodarskih organizacij, zavodov in ustanov v občini Postojna:

Lesno industrijsko podjetje LIP Postojna s svojimi obrati v Beiskem, Ravniku in Koritnicah

Lesni kombinat JAVOR Pivka — obrat FURNIRNICA v Prestranku

GOZDNO GOSPODARSTVO

TOVARNA MESNIH IZDELKOV s svojimi poslovalnicami Kovinsko industrijsko podjetje LIV

ZAGARSKO PODJETJE

Gradbeno podjetje GRADNJE

PODJETJE ZA VZDRŽEVANJE PROGE

ZELEZNIŠKO TRANSPORTNO PODJETJE — Obrat Postojna

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

Grosistično trgovsko podjetje NANOS Prestranek s svojimi poslovalnicami v Postojni in drugod

Trgovsko podjetje MESTNE TRGOVINE s svojimi poslovalnicami

Trgovsko podjetje TOBAK s svojimi poslovalnicami

Trgovsko podjetje VINO

Trgovsko podjetje OSKRBA

Trgovsko podjetje NAŠA KNJIGA

Trgovsko podjetje AGRARIA

SLOVENIJA ŽIVNOPROMET — Obrat Prestranek

Trgovsko podjetje GRUDA — Obrat Prestranek

Špedicijsko podjetje INTEREUROPA Koper — Skladišča Prestranek

Trgovsko podjetje PETROL — Obrat in skladišče Postojna

Trgovsko podjetje KOTEKS Ljubljana — Poslovalnica Postojna

Industrija obutve JADRAN Miren — Poslovalnica Postojna

Oblačilna industrija VARTEKS Varaždin - Prodajalna konfekcije Postojna

Industrija obutve PEKO Tržič — Prodajalna čevljev Postojna

Industrija obutve BOROVO — Prodajalna obutve Postojna

Gostinsko podjetje JAMSKA RESTAVRACIJA

Gostinsko podjetje JADRAN — Kavarna in restavracija z buffetom

Gostinsko podjetje KOLODVORSKA RESTAVRACIJA

Gostinsko podjetje SOVIČ

Gostišče NANOS

Gostišče PRI LOVCU

Gostišče SNEŽNIK

Gostinsko podjetje JAVORNIK — hotel, kavarna in restavracija z barom

Prenočišča TIHA DOLINA

Prenočišče UNION

MESTNA PEKARNA s prodajalnami kruha

Kino ZARJA — podjetje za prikazovanje filmov

Turistično podjetje PUTNIK SLOVENIJA — poslovalnica Postojna

Obrtno podjetje RADIOTEHNIKA

Obrtno podjetje URARNA

Obrtno podjetje OBRTRNIK

Obrtno mizarско podjetje

Obrtno ključavničarsko podjetje

Obrtno pleskarsko in soboslikarsko podjetje

Zavod POSTOJNSKE JAME

ZAVOD ZA KOMUNALNO GOSPODARSTVO

Inštitut za raziskovanje krasa SAZU

NOTRANJSKI MUZEJ

Študijska knjižnica

Ljudska knjižnica

Državni zavarovalni zavod DOZ — Podružnica Postojna

KOMUNALNA BANKA Koper — Podružnica Postojna

Zadružna poslovna gospodarska zveza

Gozdarska poslovna zveza

Kmetijsko posestvo Prestranek

Kmetijsko posestvo Hrašče

Kmetijsko posestvo Hruševje

Kmetijsko posestvo Razdrto

Zadružna ekonomija Postojna

Kmetijska zadruga Postojna

Kmetijska zadruga Prestranek

Kmetijska zadruga Planina

Kmetijska zadruga Bukovje

Kmetijska zadruga Hruševje

Kmetijska zadruga Hrenovice

KAMNOLOM Razdrto

Obenem s čestitkami in najboljšimi željami za vse dobro pripadnikov postojnske občine se priporočamo vaši vsestranski naklonjenosti!

NAJ ŽIVI 23. APRIL — PRAZNIK POSTOJNSKE OBČINE!

ROBERT
NEUBAUER

Beda, razkošje, prostitutcija

ODLOMEK IZ
POTOPIISA CEYLON

Precej drugi dan sem hotel videti zloglasni »Matunga Camp«, naselje revežev. To naselje je že dokaj let vzbujalo negodovanje »najvišjih krogov« in Lady Mountbatten, žena samega podkralja Indije, se je svoj čas živahno zavzemala za to, da bi se ta javna sramota odstranila. V skupščini so govorili o tem in ni manjkalo lepih in celo ostrih besed, niti ne dobre volje. Toda pretekla so leta in desetletja in »Camp« je ostal domala to, kar je bil. Kljub lepim besedam in obljubam.

Na poti tja mi je ljubezniva voditeljica pokazala delavska stanovanja — temne, ozke luknje brez zraka in sonca. Potem smo šli v naselje »Harianov« (nedotakljivi); to je pojem, ki ga skuša nova Indija zbrisati iz svojega besednjaka, a ima, kakor so mi zatrjevali, še vedno svoj pomen. Toda — in to je bil veliki vtis tega dneva — ti nedotakljivi, večinoma čestni pometachi in podobno, so se organizirali in organizirali celo, če se ne motim, stavko ter čedalje bolj uveljavljajo svoje pravice, pri čemer imajo v skupščinah — zvezni, kakor so mi rekli, in republičnih — svoje močne zagovornike. Z veseljem so nas sprejeli, nam razkazali svoje borne kože, dva majhna hindujska templja in s posebnim ponosom kulturni dom, ki so ga postavili s lastnimi rokami. Starosta majhne kolonije je imel celo kratek govor, v katerem je pojasnil tovarišem, od kod je prišel ta tujec, ki kaže toliko zanimanja zanje in za njihovo življenje in jim zatrjuje, da imajo tudi oni v svojem boju mnogo prijateljev onstran morja, povsod tam, kjer se ljudje borijo za resnično svobodo in proti kakršnikoli diskriminaciji.

Okrog nas se preriva tropa otrok vseh starosti, v očeh odraslih — moških seveda, ženske se ob takih priložnostih komajda prikažejo — se zrcali veselje nad obiskom. Potem se peljemo naprej na periferijo ogromnega mesta, v »Matunga Camp«, kjer pa so bili menda pripravljani na naš obisk, vsaj v šoli, saj so nas otroci v vsakem razredu pozdravili s pesmijo v treh ali štirih jezikih (spominjam se gužeratsčine, mantharščine, bengalsčine in hindujsčine). V enem od razredov so nam zaigrali celo krajše domoljubno delo iz zgodovine boja za svobodo in spet mi je hotel izmed množice vsak otrok stisniti roko. Moral sem jim obljubiti fotografije, ki sem jih posnel tam.

Nato smo šli v naselje (šola, majhna primitivna kočica, stoji izven njega); vodil nas je mladi učitelj, ki je sam zrasel v tem okolju. Videli smo kup neverjetno revnih koč, med katerimi ni bilo niti prave poti in smo si jo morali sami iskati skozi globoke luže in lepljivo blato. Tukaj živi okrog 20.000 delavcev s svojimi družinami, zatrjevali pa so mi, da je še več podobnih naselbin

Za pokal Dneva mladosti

Minulo nedeljo je pričel v Ilirski Bistrici turnir za prehodni pokal »Dneva mladosti«, ki ga je lani namenil garnizon JLA v Ilirski Bistrici najbližjemu moštvu, katero doseže med letom največ točk v tekmovalstvu v atletiki, odbojki, rokometu, košarki in namiznem tenisu. Lani je pokal osvojilo moštvo TVD Partizan Ilirska Bistrica.

V nedeljo so bile tekme v odbojki in je TVD Partizan Ilirska Bistrica zbral 3 točke, oficirski klub »Proleter« Ilirska Bistrica 2 točki, ekipa Vojne pošte 1132 eno točko in ekipa Vojne pošte 1610 ni dobila nobene točke. Prihodnjo nedeljo bo tekmovalje v namiznem tenisu.

Tega dne sta se pomerili v odbojki tudi ekipa TVD Partizan — aktiv Jelšane in ekipa osemletke v Ilirski Bistrici. Po hudi borbi je zmagala ekipa osemletke z rezultatom 3:2. V nedeljo bo povratna tekma na igrišču v Jelšanah.

D. G.

Bolj kot kdaj koli je danes Azija v središču zanimanja vsega sveta. Tam se namreč prebujajo moči, ki so jih kolonizatorji dolga stoletja neusmiljeno izkoriščali, zdaj pa so se te sile začele prilagajati v nenehnem boju novemu načinu življenja. Majhen del te velikanske sile sveta in ljudi je Ceylon v Indiji. Tja je potoval naš znani zdravnik in borec proti jetiki dr. Robert Neubauer kot predstavnik Svetovne zdravstvene organizacije, da bi pomagal oblaščem mlade ceylonske države v boju proti jetiki. Svoja doživljanja in vtise je popisal v knjigi **CEYLON**, ki jo je izdala založba Mladinske knjige v Ljubljani v zbirki GLOBUS in v opremi Janeza Pirnata in s številnimi originalnimi fotografijami, ki jih je posnel avtor. V predgovoru je zapisal pisec knjige, da je hotel biti to, kar imenujejo Američani »ambasador dobre volje«, to se pravi posredovalec boljšega razumevanja in prijateljstva med narodi, borec proti vsakovrstnim predsodkom in krivicam. S svojim potopisom po vrnitvi domov je hotel pomagati k boljšemu razumevanju ljudi in razmer na daljnem Ceylonu in obenem izkazati malo hvaležnosti ceylonski deželi in ljudem. To mu je tudi popolnoma uspelo.

raztresenih po mestu. Pretresljiv, nepozabno grozen vtis. Malo naprej se je ob belem dnevu in kljub strogi prohibiciji zibala popolnoma pijana ženska; dva že precej odrasla fanta sta se do krvi pretepala, ker je eden izmed njiju žalil sestro drugega.

Ta del najbogatejšega mesta Indije, mesta razkošja s sijajnimi palačami, je prav gotovo najmanj toliko važen kakor bleščeča fasada sijajne obalne ceste »Marine Drive« ali luksuznega hotela Tajmahal.

Vprašanje glede prostitucije v naselju. Gospa K. mi pove, da je tukaj ni, da pa mi bo pokazala nekaj podobnega, ko se vrnemo v mesto. Ko se torej vozimo po Falkland Roadu, vidimo na vsaki strani zelo dolge ceste vrsto skoraj izključno trinadstropnih hiš, v prtiličjih so običajne trgovine z vsem mogočim blagom, med njimi pa čebelnjakom podobne sobice z vrati, ki držijo na cesto. Na vsakem od vseh teh pragov pa po ena, dve ali po več žensk od mladih, slokih, lepih postav do starih, debelih matron; in vse se pripravljajo na svojo obrt. »Well,« pravi gospa, »gotovo bi vas presenetilo število bogatašev, ki zahajajo v to ulico ponoči.«

Tembolj je kontrasten obisk v razkošnem »Radio-clubu« ob morju, kjer popijemo čaj in drugi dan obiska v palači podobni vili Madame D., ki je del svoje hiše odstopila za umetniško galerijo, kjer prirejajo razstave modernih indijskih slikarjev. Ena teh

je bila prav tedaj odprta. Večina motivov je bila iz ZSSR in Českoslovaške kot dokaz, da imajo nekateri indijski inteligenti dokaj tesne stike z evropskim vzhodom. V stanovanjskem delu hiše, ki je sam po sebi pravi muzej arheoloških in umetniških dragocenosti, smo še isti večer okusili pravo indijsko vegetarijansko večerjo, servirano na velikih srebrnih krožnikih. Po domači filmski predstavi o izletu v himalajsko pogorje smo sedeli v prijetnem hladu na vrtu in me je vrag radovednosti zapeljal, da sem poskusil žvečiti betel, toda daleč nisem prišel, ko sem se moral s hitrim koraki za trenutek odstraniti.

V Izoli se pripravljajo

Turistično-olepševalno društvo v Izoli je na svoji zadnji seji razpravljalo o pripravah na bližnjo turistično sezono, ki bo po raznih predvidevanjih živahnješa kot v preteklih letih, in zaradi precejšnjega zanimanja prebivalstva in doseženih uspehov lani tudi letos razpisalo nagradno tekmovanje v olepšanju mesta, ureditvi vrtov, vzgoji cvetličnih nasadov, ureditvi fasad in podobno, da bi se prebivalci, domači in tuji obiskovalci Izole počutili v njej kar se da prijetno.

Vsaj glavna dela naj bi bila v počastitev 1. maja opravljena do konca aprila. Vsa olepševalna prizadevanja bo ocenjevala posebna komisija Turistično-olep-

Ob obisku ekipe Svetovne zdravstvene organizacije v domačinski hiši na Ceylonu

ševalnega društva, ki bo 1. junija podelila nagrade v znesku 20.000 din.

Da bi olajšalo delo, bo društvo poskrbelo, da bodo ljubitelji cvetja v prihodnjih dneh dobili na trgu v Izoli brezplačne sadike vrtnih in okenskih rož. Kdor ima dobro voljo in ga pri očiščenju vrtnih ograj ovirajo denarne težave, bo dobil brezplačno oljnato barvo. Društvo upa, da se bo odzvalo mnogo pridnih rok.

Uspehi bodo mnogo večji, če

bodo pri olepševalni akciji sodelovali tudi sindikalne podružnice tovarn in podjetij in področni hišni sveti. Nekateri so že lani dokazali, da ljubijo zelenje, cvetje in snago, drugi — ki so lani žal izostali in dobrohotno gojili vseh vrst nesnago — pa naj bi se zato temeljiteje lotili dela letos, tembolj, ker ne zahteva prevelikih stroškov, ampak le dobro voljo in čimveč pridnih in iznajdljivih tekmovalcev. Kdo bo dal najlepši zgled?

-ik

Mladina pogozduje

V torek in sredo, 8. in 9. t. m. se je šoloobvezna mladina kraja Reber pri Dekanih udeležila pogozdovanja v Dekanih, učenci iz Kroga pri Sečovljah pa pogozdovanja v Sečovljah. Obedve akciji je organiziral referat za gozdarstvo pri občinskem ljudskem odboru v Kopru ob sodelovanju gozdarskega obrata pri Zadrugi poslovnih zvez, upraviteljev šol v Dekanih in Sečovljah in okrajnega tajništva za šolstvo.

Pogozdovanja v Dekanih se je udeležilo 96 šolarjev, ki so v štirih urah posadili približno 4 tisoč sadik alpskega bora v že pripravljene jamice. V Sečovljah pa je pogozdovalo 84 otrok. Disciplinirani in marljivi učenci so pripravili več kot 5 tisoč jamic in posadili skoraj prav toliko sadik. Vse delo so opravili v pičlih štirih urah. Mladi pogozdovalci so obljubili, da bodo tudi v prihodnje pridno sodelovali pri pogozdovanju golih gozdnih površin in pri obnavljanju opustošenih

gozdov. To pobudo bi veljalo upoštevati v okviru učnega dela po vseh šolah našega področja tako, kot jo že upoštevajo in izvajajo širom naše domovine in drugod po svetu tam, kjer so nevedči prednamci opustošili gozdove. Pogozdovanje rodi dvojno korist: gospodarsko in pedagoško, saj se mladina uči sajenja, spoznavanja prirode in rešuje probleme, ki jih je poklicana reševati v okviru našega gospodarskega razvoja.

Ob zaključku obeh pogozdovanih akcij je gozdarski obrat pogostil mlade pogozdovalce z dobro in obilno malico.

O. V.

Zaradi premajhne budnosti

Pred Okrajnim sodiščem v Kopru se je 5. 12. 1957 zagovarjal Lenarčič Anton, honorarni uslužbenec Prometne zbornice LRS v Ljubljani, zaradi storitve kaznivga dejanja po čl. 317 kazenskega zakona. — V mesecu novembru 1956 je Lenarčič prenesel v Italijo večje število dokumentov ter prepisov raznih analiz in poročil, ki jih v svoji dejavnosti sestavlja Prometna zbornica LRS ter druge družbene organizacije in ustanove.

Lenarčič je vzel omenjene dokumente in podatke na eni izmed pisalnih miz svojih sotočarišev in jih prepisal v nekaj izvodih ter odnesel v Italijo. Po mnenju Trgovinske zbornice LRS je del teh dokumentov in podatkov zaupnega značaja, kar je kasneje v izvedenskem mnenju potrdil Inštitut za zunanjo trgovino v Beogradu, ki smatra, da so omenjeni dokumenti v celoti zaupnega značaja. Gornji primer nazorno kaže, da zaradi nebudnosti in pomanjkanja čuta odgovornosti nekaterih naših državljanov pridejo čisto dokumenti zaupnega značaja v roke nepoklicnim osebam.

Obtoženca je zaradi omenjenega kaznivga dejanja Okrajno sodišče v Kopru obsodilo na tri mesece pogojno, drugostopno sodišče pa je na pritožbo Okrožnega javnega tožilstva spremenilo to kazen v enomesečni zapor. Tako nizko kazen je dobil zaradi tega, ker mu sodišče ni moglo dokazati, da je kaznivo dejanje napravil naklepno.

M.

BEOGRAD — ČRNO MORJE — SREDOZEMLJE

Jugoslovanski trgovski promet z bližnjim vzhodom raste. Da ne bomo odvisni od tujine, je naša rečna plovba ustanovila novo pomorsko-rečno progno: Beograd — Constanza — Varana — Carigrad — Latakija — Beirut — Port Said — Aleksandrija — Solun. Potovanje bo trajalo 45 dni. Obratovanje bodo na njej tri nove 1100-tonske motorne ladje. Prva od njih, KOLUBARA, je že pričela s plovbo, njeni dvojčici pa sta trenutno še v ladje-delnici. Poleg domačega prometa računa podjetje tudi na znaten delež sosednje Avstrije.

IZKOPAVANJE V PREDJAMSKEM GRADU

Dragocene zgodovinske najdbe

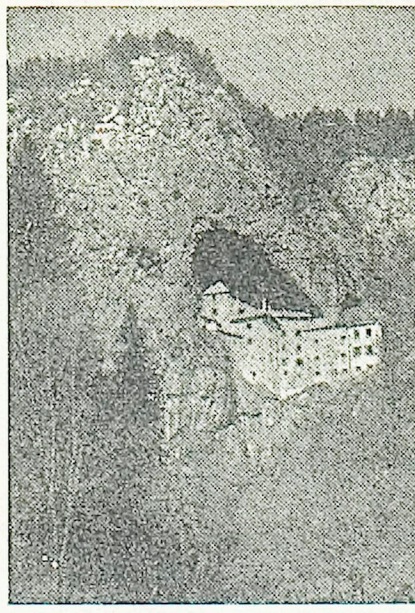
Zanimiva turistična točka pri Postojni je Predjamski grad, ki ga je sezidal leta 1583 državni kancler grof Kobenci. Še starejši grad je stal v veliki duplini stene nad sedanjim gradom, ki je bil takrat dostopen le s pomočjo premičnih lestev. Zgodba o zavzetju tega gradu v 15. stoletju je takrat zaslovela daleč po svetu in o njej se govori še dandanes.

Erazem Predjamski, vitez na dvoru cesarja, se je sprl z mogočim in maršalom dvora grofom Papenheimom in ga ubil. Obsodili so zato Erazma na smrt; uspelo pa mu je pobegniti iz zapore. Skril se je v Predjamski grad. Postal je roparski vitez, da bi si mogel privoščiti udobno življenje, na katero je bil navajen. Izsledili so njegovo skrivališče in tržališki kapetan Kašpar Ravbar je oblegal grad z vojsko v prepričanju, da ga bo z lakoto prisilili na predajo. Iz grada pa je vodil tajni hodnik na površje in skozenj je posadka dobivala živila. Ravbarju je uspelo podkupiti izdajniškega oprodo, ki je po nalogu Erazma prinašal oblegovalcem kakor v zasmeh živila. Ta je izdal, kje bi lahko Erazma zadeli. Dogovorili so se, da bo dal znak, ko bo Erazem na tistem mestu. Naperili so vse tope na to mesto, jih ob dogovorjenem znaku izdajalca sprožili in tako ubili leta 1483 Erazma Predjamskega, zadnjega graščaka.

Šele letos so postojnski jamarji ugotovili ta tajni, skoraj navpični rov, ki vodi iz dupline, v kateri je stal grad, na površje. Kakih 20 m od roba navpične stene nad gradom je udorna dolina, na dnu katere je

izhod tega rova. Ta je še zatrpan, ali iz notranjosti jame se že vidi skozi njega dnevna svetloba.

Jama pod gradom je bila naseljena v malajši kameni dobi, kar so dokla-

Predjamski grad pri Postojni je zgodovinski in turistični biser okraja

zala prejšnja izkopavanja. Nedotaknjen je bil še stari grad.

Notranjski muzej v Postojni je letos prevzel grad v svojo upravo. Začel je z izkopavanjem v starem, porušnem gradu ob pomoči Zavoda za spomeniško varstvo v Ljubljani in Zavoda Postojnske jame, ki je dobro doumel pomen teh izkopavanj.

Prekopali so ves srednji prostor v duplini od vhoda do skalne pregrade, ki deli notranjost nekako v dva dela. Takoj ob vratih z gotskim obokom je na desni strani soba z oknom, ki ima pol črke. Nekaj višje je prišlo na dan staro stopnišče. Posebno zanimiva je z dana peč s starinskimi pečnicami, ki jih je še nekaj dobro ohranjenih. Razen ostankov arhitekture so še pomembni ostanki lončenih posod ter orožja, največ kopij in puščic. Vsi ti predmeti izvirajo prav iz obdobja Erazma Predjamskega.

Za sedaj so izkopavanja ustavljena, ker se je že pričela turistična sezona. V jeseni pa se bodo nadaljevala, tako da bo pojasnjena ureditev tega edinstvenega gradu.

M.

ZRAČNE LADJE IMAJO BODOČNOST

Tako imenovani »Zeppelinli« so prišli že skoraj v pozabo. Zasenčila so jih letala. Vendar pa kaže, da se bodo spet pojavili na nebu, in sicer kot hud tekmeec najsodobnejših prevoznih sredstev. Tako vsaj trdijo Nemci, ki zdaj gradijo veliko zračno ladjo, v kateri bo prostora za 200 potnikov in 70 ton tovora. Tudi Američani se ukvarjajo z načrti za gradnjo podobnih zračnih ladij.

Skrb za vzgojo mladine

(Z nedeljskega roditeljskega sestanka v Hrpeljah)

78 mater in 19 očetov se je preteklo nedeljo udeležilo roditeljskega sestanka v hrpeljski šoli. Z zanimanjem so poslušali predavanje ravnatelja nižje gimnazije Bruna Cermelja o »Otroški okrutnosti«. Predavatelj je v poljudni obliki govoril o prirojeni ali instinktivni, o po okolju povzrojeni in razvojno pogojeni krutosti pri mladini in o vzgojnih sredstvih, ki naj preprečijo razvoj negativnih pojavov surovosti in sadističnega uživanja v mučenju živali ali človeka, ki jih je zabeležila tudi časopisna kronika, sta dolžna dom in šola napovedati odločno borbo vsem zunanjim vplivom, ki izzivajo v otrokovi duševnosti negativne instinkte. Gledanje kavbojskih filmov in takih filmskih predstav, ki ponazorjujejo razne zločine in nemoralnosti, mladini ne sme biti dostopno. V gostilni ni mesta za šolsko mladino. Kvartanje, kajenje in pohajkovanje mladino duševno zastruplja. Šola priporoča staršem, naj zažgejo igralne karte, ako jih zalotijo pri svojem otroku.

Prav tako so starši dolžni, da obvarujejo otroke pred slabimi vplivi in zgledi v družini. Učitelj Tone Pišek je navedel nekatere primere nediscipliniranosti otrok v šoli in izven nje. Najslabši so v tem oziru učenci drugega razreda gimnazije, čemur je do neke mere kriva pubertetna doba. Nedavno je dijak na tej šoli izkoristil ugodno priložnost, smuknil v učiteljsko zbornico, poškandal redovalnico in si popravil negativne reče v njej. Ponarejanje podpisov staršev je že kar reden pojav.

Vedenje šolskih otrok na cesti izpostavlja spričo avtomobilskega prometa njihovo življenje v resno nevarnost. Komandir hrpeljske postaje Ljudske milice kapetan Krebelj navaja nekaj statističnih podatkov iz mladinske kriminalitete. V letu 1957 so morali organi oblasti intervenirati v 5 primerih mladinskih tatvin. Ugotovili so žalostno dejstvo, da so starši prigorjvali otrokom, naj tatvine ne priznajo, češ da bodo zaprti, tepeni ali celo obešeni. Lani so šolski otroci na območju občine povzročili tudi 3 stanovanjske požare. Vzrok: skrivaj so kadili. Službujoči miličnik je zagrozil šolarju, da mu bo zaplenil kolo, s katerim je prevahal po glavni cesti sebe in dva tovariša. Vožnja je šla cik-cak po cesti. Ko je organ oblasti pozval fanta, naj odpelje kolo na postajo milice, je začel nepridiprav tarnati, kaj porečejo doma, če se vrne brez kolesa. »Prav,« je dejal miličnik, »boš pa plačal 1000 dinarjev kazni!« Tako, je olajšano odvrnil mali grešnik, segel v malho in privlekel na dan tisočak. Doma morda zadrega za kruh, kaj šele za denar. Od kod torej otroku tak bankovec? Pripril ga je na karte. Pri Tajništvu za notranje zadeve v Kopru posluje že eno

leto poseben referent, ki obravnava samo mladinsko kriminalno teto. Zal ima ta referent obilo dela.

Večina staršev zve šele na roditeljskih sestankih, kako je z njihovimi otroki izven doma in šole. Zato je tako odkrito ugotavljanje negativnih pojavov edini način, da starši roko v roki s šolskimi vzgojitelji stopijo v nepopustljivo borbo zoper tako nevarno »samovzgojo« budočih državljanov. Starši naj skrbijo tudi za to, da bodo hodili otroci v šolo opremljeni s šolskimi potrebščinami. Dogaja se, da prejme otrok slabo oceno, recimo, iz risanja zato, ker nima ne papirja, ne svinčnika, ne radirke, pogosto tudi zvezka no. Se in še bi se človek razpisal o tem zares plodnem roditeljskem sestanku, pa žal ni prostora.

Starši so z vidnim zanimanjem posegali tudi v razpravo in se končno še seznanili tudi s šolskimi uspehi svojih otrok. Šolsko leto gre h koncu. Šola bo organizirala tudi posvetovalnico za izbiro poklicev za otroke, ki bodo letos končali šolanje. Tudi pri tej priložnosti pa so si bili starši in učitelji edini v tem, da dosedanje zastarelo in prostorninsko skrajno omejeno šolsko poslopje ne more biti primerno za uspešne šolske pouk 216 otrok, ki se gnetejo v 4 učilnicah, da ne govorimo o pomanjkanju ostalih prostorov, brez katerih je sodobna šolska vzgoja mladine nemogoča.

J. Z.

POROVA JUHA

3 dkg masti, 2 pora, 2 žlici drobtin, kostna ali zelenjavna juha, sol, 1 dkg naribanega sira, 2 žlici smetane, muškato orešček, zelen peteršilj.

Na masti prepražimo narezan por in drobtinice, prilijemo kostno ali zelenjavno juho in osolimo. Kuhamo približno pol ure. Pred serviranjem dodamo sesekljan zelen peteršilj, sir, nariban muškato orešček in smetano.

Preprosta, ravna obleka za spomladanske dni. Letos najdemo na modelih številne gumbke, kakor vidite tudi na sliki. Model te obleke sicer ni prava vreča, ampak nam dopušča izbiro po želji: oprijeto ali vrečo. Če hočete biti oblečene moderno, se boste odločile za drugo

Dajmo otrokom dobro igračo

Starši navadno kupujejo tisto igračo, ki jim je všeč, čeprav se otrok zanjo ne navdušuje. Seveda je tak kriterij zgrešen. Zavedati se moramo, da je tudi igrača

vzgojno sredstvo in zato moramo poznati njene osnovne zahteve.

V prvi vrsti mora igračka odgovarjati otrokovi razvojni stopnji.

Vsak otrok ima tudi svoje osebne potrebe. Površnemu otroku damo igračo, ki ga bo navajala na red, kpletavemu otroku igračo, s katero se bo dalj časa ukvarjal, lenemu otroku pa tako igračo, ki ga bo prisilila na gibanje itd.

Igrača mora biti taka, da jo bo otrok uporabljal vsestransko in se z njo igral vsakokrat na drug način. Prav zato pa mora biti tudi močna, da se ne zlomi hitro, kajti sicer je za otroka nevarna, obenem pa izziva otrokovo razdražljivost, nemir, strah in spopade.

Oblika in material, iz katerega je igrača, mora ustrezati otroku, tako da igračo lahko čistimo in peremo, da ni prevelika in ne premajhna ali pretežka, da ne zahteva od otroka naporov, ki jih ne zmore. Igrače so tem več vredne, čim bolj budijo otrokovo fantazijo in ga vpeljujejo v svet novih spoznanj. Koristne so tudi na pol izgotovljene igračke, ker zahtevajo od otroka vztrajnost pri delu, potrpežljivost, disciplino in urejenost. Vse to pa so dragocene človekove lastnosti.

Veliko pedagoško vrednost imajo kot igračke papir, glina, blago, rastline, škatle, žice in druge podobne reči, ker so najbližje vsakdanjim človekovim sredstvom.

Otrok naj v istem sorazmerju uporablja narejene in na pol izgotovljene igračke, kakor tudi material.

Starši naj naenkrat nikoli ne kupujejo več igrač.

Otrok naj se z igračami igra in naj mu ne bodo pasivni predmeti, ki so pač njegova last. To tudi ni otrokova želja.

Pri dojenčku in majhnem otroku naj deluje igrača na razvoj čutilnih organov (vid, sluh, tip) ter naj zadovolji potrebo po gibanju.

Igrača kot vzgojno sredstvo mora utrjevati otrokovo moč in njegove sposobnosti, razvijati ustvarjalno fantazijo, sposobnost opazovanja, kombiniranja in zaključkov. Obenem pa mora biti otroku v veselje in zadovoljstvo.

Igrača naj ima svojo pravilno estetsko vrednost, le to pa imajo enostavne igračke, skladnih oblik, umetniškega izraza, pravilnega odnosa barv, ki nra vplivajo pri otroku na razvoj smisla in občutka za lepoto in skladnost.

Na vse te osnovne kvalitete igrač naj pazijo starši pri nakupu.

NAŠ DOMAČI FELJTONČEK

Gospa s psičkom

Bilo je v eni izmed postojnskih mesnic v soboto popoldne. Torej si lahko mislite, da je dolg »rep« segal skozi vrata na pločnik, kot je to običajno v sobotah. Med množico gospodinj si tu in tam opazil kakega potrpežljivega soproga, toda bili so prave »bele vrane«. Med čakajočimi je bil pravi direndaj, klici in pozdravljanje, od povsod je donelo: »Si že slišala...? Joj, kaj poveš...? Kako, kako, povej še enkrat...? Kdo bi si mislil!« itd. itd. Razpoloženje, kot je v mesnici običajno. Toda tako čas hitreje poteka in kar naenkrat si na vrsti.

Potem je prišla ona. Ze precej priletna, elegantna, toda zelo kričeče in prav nič okusno oblečena. Na glavi je imela nekako strašno, ki je bilo vse prej kot klobuk, našminkana čez mero. Na jermenu je vodila majhnega psička, kodrastega in zavaljenega, takega pač, ki ni za drugega kot za igranje. Krenila je kar k pultu, ne da bi kaj rekla. Saj tudi ni bilo treba. Zajeten mesar se je kar topil od prijaznosti:

»Zelite, gospa?«

»Oh,« se je ljubko nasmehnila, »malenkost: kilogram teteline.« Govorjenje je potihnilo, kot bi odrezal. Nekdo je na glas dejal:

»Čemu je pa to podobno? Mi moramo čakati.« Vsi so pritrdilno zamrmrali in začeli vpiti vse vprek. Mesar je neodločno obstal, ne vedoč, kaj naj napravi.

»Oh, no,« je bila takoj užaljena, »grem pa drugam. Čakati nimam časa.« Mufi! je poklicala psička, ki je ovohaval kravje stegno.

»Od kdaj pa vodijo pse v mesnico?« je nekdo vprašal.

Odšla je brez besed: užaljena veličina.

Dve kmetici iz okolice sta se takole menili:

»Le kaj si vse takale, milostljiva domišlja!«

»Nima časa... Kaj pa dela. Nemara mora svoje scene krtačiti.«

»Včasih se takele sploh niso prikazale v mesnici, poslane so služkinjo.«

Da, včasih...

— lobin

Zdravniški botiček

Lepota in zdravje - o negi oči

Slišali smo že o ameriškem zdravniku Geylordu Hauserju, ki znanstveno dokazuje, kako pravilna prehrana vpliva na naše zdravje in na ohranitev mladostnega videza. V prejšnjem zdravniškem botičku smo objavili odlomek poglavja o negi las, zdaj pa se bomo seznanili s poglavjem, ki govori o očeh.

Dr. Russel Wilder, zdravnik na znameniti Mayo kliniki pravi, da ni daleč čas, ko ljudje ne bodo potrebovali naočnikov, ker bodo že noseče žene uživale posebno visokovredno hrano. To je vsekakor tolažilna novica, toda radi bi vedeli tudi, kako je z dalekovidnostjo, ki se pojavlja navadno v drugi polovici našega življenja, ali bo mogoče kdaj sploh odpraviti tvorjenje mrežne na oči.

Povsem dokazano je, da prehrana zelo vpliva na oči. Po prvi svetovni vojni je na tisoče belgijskih kmetov zbolelo za čudno očesno boleznijo — tako imenovano kurjo slepoto. Zdravniki so bili brez moči, vsa zdravila in vse metode so odpovedale. Potem je prišla pomlad, v deželi je bila lakota in lačni kmetje so pohlepno jedli popke in mlado zelenje. Brez kapljice za oči, brez zdravil je bilo konec nočne slepote skoraj čez noč. To je bila obogatitev vede o prehrani. Ves svet je zdaj vedel, da je očem potreben vitamin A, da sveže zelenje in rumena zelenjava, bogata s karotinom — provitaminom A, lahko ozdravi kurjo slepoto.

Od takrat tudi vemo, da sta sveže maslo in smetana še bogatejša na vitaminu A. Najboljše rezultate pa dosežemo z ribjim oljem, ki ne samo, da zdravi in preprečuje kurjo slepoto, pač pa tudi pomaga solznemu kanalu, da izloča naravno tekočino, ki je najboljše sredstvo za očuvanje oči.

Da bi dobro videli in da bi bile naše oči zdrave, moramo dovajati organizmu posebno tri vitamine — A, B (riboflavin) in C. Kot preventivno sredstvo pri prevelikih naporih ali kurji slepoti potrebujejo oči dnevno

najmanj 10.000 enot vitamina A. Vitamin A se dela v jetrih iz karotina, rumene snovi, ki jo najdemo v korenčku, marelicah in drugem rumenem sadju ali zelenjavi kakor tudi v zelenem peteršilju, špinatu itd. Obilni obrok katerekoli te zelenjave zadostuje za potrebe vsega organizma, tudi za oči. Prav tako pijte mleko, ker vsebuje riboflavin, limonin ali pomarančni sok pa vas bo oskrbel z vitaminom C. Pomanjkanje vitamina B₂ (riboflavin) lahko izzove pri starejših in mlajših občutek, kot bi imeli pod vekami pesek. Veke so rdeče in zatekle, oči pa solzne in krvave. Že po nekaj tednih pravilne prehrane, ki vsebuje vsaj 3 mg riboflavina pri vsakem obroku, bodo oči zopet normalne.

Vsekakor nosite očala, če jih potrebujete, toda samo takrat, ko so vam zares potrebne. Pravilna in dobra očala vas pomlajujejo, ker zmanjšajo napetost v očeh in okoli njih. Razen pravih očal pa naj vam zdravnik predpiše tudi pravilno prehrano, ki sodi med sodobne metode zdravljenja. Če ste dalekovidni, kar je večina ljudi nad štirideset letom, snemite očala v gledališču ali na sprehodu. Pustite očesnim mišicam, da se spočijejo.

Zapomnite si za vse življenje, da gledate skozi oči in ne z očmi. Zapirajte in odpirajte jih zavestno: če hodite, jih zapirajte in odpirajte pri vsakem koraku, če berete, pri vsaki vrsti — potem vaše oči ne bodo napete in motne. Po kratkotrajni vaji se vam bodo zapirale in odpirale same od sebe.

Vitamin B₂ je za oči izredno pomemben: sicer ni zdravilo proti mreži, je pa odlično preventivno sredstvo proti nji. Zato bi moral vsak človek nad 40 letom skrbeti, da je v njegovi hrani dovolj riboflavina. Naj ne bo nobenega dne, da niste pili mleka, jogurta ali pivski kvas. Skrbite za počitek oči in za njihovo telovadbo. Dobro je, če vam jih večkrat pregleda zdravnik, kajti po očeh lahko ugotovi splošno zdravstveno stanje.

V garderobi vsake žene je potrebna obleka preprostega in praktičnega kroja, tako da jo bomo lahko z izmenjo raznih malenkosti in dodatkov koristili za najrazličnejše priložnosti. Obleko, ki vam jo kaže naša slika, lahko naredite iz enobarvnega, lahkega blaga, v poštven pride tudi pepita blago ali tweed. Z dodajanjem raznih detajlov, ki vam jih prav tako kaže naša slika, boste imeli kar šest oblek. In če imate le malo fantazije in iznajdljivosti, boste našli še kak sedmi in osmi način.

kaj bi kuhala?

SVINJSKA PLJUČKA V OMAKI

1/2 kg svinjskih pljuč, slan krop; 5 dkg masti, 1 čebula, 2 stroka česna, 2 sardelna fileja, 2 kisli kumari, žlička paprike, žlica moke, sol, zelen peteršilj, 2 žlici paradižnikove mezge, 2 žlički kisle smetane.

Pljučka skuhamo v slanem kro-pu. Kuhano dobro ohladimo in jih narežemo na tanke rezine. Na masti prepražimo na drobno sesekljano čebulo; ko nekoliko zarumeni, ji dodamo strt česen in moko. Vse skupaj še malo prepražimo, nato prilijemo nekoliko tople vode ali juhe. Dodamo sesekljane kumare, sardelne, papriko in paradižnikovo mezgo. Premešamo, dodamo še zrezana pljučka, vse skupaj prevremo in nazadnje primešamo še kislo smetano in sesekljan zelen peteršilj.

SPINAČNA JUHA

Z OVSENIH KOSMIČI

3 dkg maščobe, 8 dkg ovsenih kosmičev, zelenjavna juha, četrti kg špinata, 2 žlici smetane, sol, zelen peteršilj.

V maščobi malo opražimo ovse-ne kosmiče, jih zalijemo z zelenjavno juho, osolimo in skuhamo. Nato dodamo surovo sesekljano špinato, prevremo in začnimo s sesekljanim zelenim peteršiljem in s smetano.

»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako hišo Slovenskega
Primorja!

Naloženo modro krilo in bela bluza, ki naj bi ponazarjala mornarski način oblačenja.

Kmetijska zadruga v Bukovju

pridobiva zaupanje svojih članov

O kmetijski zadrugi v Bukovju pri Postojni je bilo prejšnja leta slišati marsikaj, kar ji ni delalo časti. V reorganizacijo te zadruge so vložili vse svoje sile tudi občinski ljudski odbor in občinske družbene organizacije. Priznati je treba, da delo ni bilo lahko. Z vztrajnim delom pa se je stanje v marsičem že izboljšalo in tam-

VSE OKROG

MORNARIŠKA ŠOLA V AVSTRIJI

Morja Avstriji nimajo, imajo pa lastno plovbo po Donavi. In zanj jim je potreben mornariški naraščaj. V Korneuburgu so odprli triletno mornariško šolo z lastno šolsko ladjo. Naraščaja pa je skoraj nekam malo, tako tožijo sami. Šola ima lastni internat in v njem trenutno 26 dečkov med 14. in 16. letom. Izbor prijavljenih učencev je dovršeno glavno šolo je v zdravstvenem in moralnem pogledu zelo strog. Pod vodstvom kap. Fietza, starega donavskega volka, se gojenci vadijo od kuharske umetnosti do navigacije in strojništva. Po triletnem šolanju kot mladi mornarčki morajo dovršiti še en letnik kot mornarski učenci. Najboljši dijak študij lahko nadaljujejo, da postanejo mornarji, krmarji, piloti ali celo kapitani — Donavske paroplovne družbe.

STOPINJE NA DNU OCEANA

Moderna tehnika je segla tudi do dna globokega Atlantika. Konec 4 km dolgega kabla je filmska kamera londonskega Oceanografskega inštituta snemala atlantsko dno. V veliko presenečenje znanstvenikov je trak pokazal izrazite sledove stopinj v blatu, ki ga pokriva ogromna morská gmoza z večno temo. Stopinje prav razločno kažejo na kratak in neroden korak neznanega bitja, tajinstvenega prebivalca strahotnih morskih globin. Oceanografski inštitut bo poskusil vse, da privleče na dan skrivnostno bitje in obogati pomorsko znanost z novim izrednim odkritjem.

OBISK POMORŠČAKOV IZ BAKRA

Minulo soboto in nedeljo so se kot gosti koprškega učiteljskega muzeja v Kopru dijaki Pomorske srednje šole iz Bakra pri Reki. V soboto popoldne so priredili prijateljsko srečanje v odbojki, malem rokometu, namiznem tenisu in šahu. Zvečer so si gostje ogledali drugo revijo pesmi in glasbe v koprskem gledališču, v nedeljo dopoldne pa so prisostvovali kinopredstavi v Dijaškem domu. Pred odhodom so jim učiteljski pripravi prijetno razvedrilo v prostori učiteljskega. Ob tej priložnosti je prišla do izraza težnja, da bi taka medsebojna srečanja dijakov bila česča, predvsem med dijaki naših republik. Janez

kje so ladje

- P/l »BIHAČ« je 14. aprila priplula v Saji v Maroku iz Rotterdamu
P/l »DUBROVNIK« je 9. aprila odplula iz Bahía Blanca za Kontinent
M/l »GORENJSKA« je 12. aprila priplula iz Ravenne v Solun, kjer je spet vkrčala tovor za Ravenno, kamor odpluje danes, 18. aprila
P/l »GORICA« je 17. aprila odplula iz Splita in prispe danes na Reko
P/l »LJUBLJANA« je od 11. aprila v Šibeniku, kjer izkrcava tovor. Dne 25. aprila ponovno odrine v Ravenno
M/l »MARTIN KRPA« je 10. aprila odplula iz našega pristanišča Ploče v Aleksandrijo, kamor prispe danes, 18. aprila
P/l »NERETVA« je od 14. aprila v Billinghamu, kjer manipulira s tovorom
P/l »POHORJE« je 16. aprila priplula v Rotterdam
P/l »ROG« je na Reki, kjer naklada tovor za Kontinent, kamor odpluje 20. aprila
P/l »ZELENGORA« je 16. aprila priplula v Ploče

kajšnje prebivalstvo, predvsem kmetovalci, dobivajo do zadruge vedno večje zaupanje. To kaže najlepše ugotovitev, da je v zadruge že vključenih več kot 80 % kmetov. Področje zadruga je zelo obsežno, saj zajema vasi Bukovje, Predjamo, Gorenje, Belsko in Studeno.

Posebno skrb posveča zadruga živinoreji, ki je najpomembnejša kmetijska panoga tega področja. Zadruga ima dva bika, in sicer enega v Bukovju, drugega v Studenem. Razen tega ima postaje za umetno osemenje v Bukovju, Belskem in Studenem.

V okviru zadruga je tudi mesnica, ki lani sploh ni poslovala, prikazala pa 42.645 dinarjev stroškov za najemnino, razsvetljavo in amortizacijo. Zadruga bo morala o nadaljnjem obstoju te mesnice razmisliti. Tudi z gostilnami so težave, ki se vlečejo že več let. Ob zaključku lanskega leta je imela gostilna v Bukovju 65.940 dinarjev izgube, medtem ko je imela leto prej kar 213.103 dinarjev izgube. Približno toliko

izgube ima letos tudi gostilna v Studenem, leta 1956 pa kar 236 tisoč 221 dinarjev izgube. Ob tej ugotovitvi je bila popolnoma upravičena odločitev, da je kmetijska zadruga te obrate ukinila.

Sedaj ko ne bo treba zadrugi kom skrbeti za nerentabilne gospodarske obrate, se bo zadruga lahko bolj posvetila razvoju živinoreje in drugih kmetijskih dejavnosti. Pohvaliti je treba, da je lani zadruga odkupila zdravilnih zelišč v vrednosti skoraj milijon dinarjev. Z ozirom na tamkajšnje ugodne pogoje zbiranja zdravilnih zelišč velja tudi tej veji dejavnosti kmetijske zadruge v prihodnje posvetiti vso skrb. Na splošno pa lahko rečemo, da ima zadruga velike možnosti razširitve svoje dejavnosti s pomočjo odbora za pospeševanje kmetijstva, ki ga vodi Franc Podbojš iz Gorenja. Ta odbor bo lahko odločilno vplival, kako in kaj naj zadrugi zastavijo, da bo njihovo kmetijstvo, predvsem pa živinoreja, dosegla čim višjo raven. ŠTINA

Nove tarife za skočnine

Na občinskih zborih kmetijskih zadrug so med drugim razpravljali tudi o novih tarifah za skočnine, oziroma o novi metodi plačevanja za pripust bikov ali umetnega osemnjevanja.

Na številnih občinskih zbora so proti tej tarifi negodovali, ker smatrajo, da je previsoka in da predstavlja nove davkatve za občino. Da je prišlo na podeželju in pri prizadetih do takšnega prepričanja, je več vzrokov.

Predvsem je potrebno poudariti, da te tarife niso predpisale občine, temveč republiški predpisi, objavljeni v Uradnem listu Ljudske republike Slovenije z dne 23. I. 1958. Razen tega je potrebno pojasniti vsem živinorejcem, da ima ta predpis oziroma uredba namen preprečiti najrazličnejše špekulacije bikorejcev in nevednih živinorejcev. Res je, da mora po novi uredbi vsak živinorejec plačati že v začetku leta občini 1000 dinarjev za vsako junico ali plemenico, starejšo od enega leta za pripust, vendar ima ta ukrep namen, da bi preprečil pripust junic in plemenic k neplemenskim in nenadzorovanim bikom, potem katerih so se razširile razne kužne bolezni; povrh pa ti biki po navadi niso bili plemensko priznani.

Cilj nove uredbe je v glavnem

v tem: Z vsemi sredstvi preprečiti okužbo plemenice živine, zajamčiti si visoko kvaliteto plemensko živino in potomstvo, kakor tudi visoko donosne mlekarice.

Skočina 1000 dinarjev je v vsej Sloveniji že zdavnaj vpeljana; pri nas na Primorskem pa smo jo uvedli šele sedaj. Vendar v bistvu ni nič spremenjeno. Nasprotno: z novo uredbo bomo lahko dokončno odstranili iz naših hlevov vse nerentabilne telice in krave, se posvetili vzreji plemenske živine za domačo rabo in za izvoz in s tem izboljšali živinski fond. Pripomniti pa še moramo, da bo v kratkem skoraj povsod vpeljana umetno osemenjevanje od priznanih uvoženih bikov, ki so nenehno pod nadzorom živinorejskih strokovnjakov in da bodo pripuščene le tiste telice, ki jih bodo osemenjevalci ali bikorejci spoznali za sposobne. Tudi ta ukrep bo v znatni meri pripomogel, da bomo v koprskem okraju v najkrajšem času prišli do kvalitativne živine. Edine pripombe, ki jih lahko kmetovalci postavijo, bi bil način in čas plačevanja tarife za skočnino, o čemer se pa lahko dogovorijo v vsaki občini posebej v zvezi s potrebami in možnostmi. RZ

Veliki, a nujni in izvedljivi načrti

Znano je, da je na Pivškem kmetijstvo dokaj zaostalo, kar je pač posledica skoraj tridesetletne italijanske okupacije in tudi premajhna investicijska sredstva, ki smo jih vlagali v zadnjem desetletju za kmetijski razvoj tega področja. Kaže pa, da bo v prihodnje kmetijstvo na Pivškem doseglo večji razmah.

Lanska letina je bila dobra in pričakovati je, da bo tudi letošnji pridelek zadovoljiv. To pa je odvisno ne samo od vremena, pač pa tudi od prizadevnosti kmetovalcev ter kmetijskih zadrug.

Na področju občine Pivke sta živinoreja in sadjarstvo najvažnejši kmetijski panogi. Kakovost živine se v zadnjem času večja zaradi doslednega uvajanja umetnega osemnjevanja. Medtem ko so lani umetno osemnili 824 krav, jih nameravajo letos 1300. Umetno osemenjevanje je najbolj razširjeno na področju kmetijskih zadrug v Košani in v Dolanah. Slabše napreduje v Pivki in njeni okolici, kjer nekateri še vedno bolj cenijo prirodni pripust živine, kot umetno osemenjevanje. Ta novi, sodobni način oploditve krav z uspehom uvaja pivška osemenjevalna postaja, ki jo v splošno zadovoljstvo upravlja ve-

terinar Milan Orel. Omeniti je tudi treba, da živinorejci načrtno izločajo bolno živino in stremijo za uvajanjem sivorjave pasme govedi.

V Zagorju in v Trnju, ki spadata pod območje kmetijske zadruge Bač, bodo uredili približno 300 hektarov pašnikov, si želijo tudi napajališče za živino, hleve in še marsikaj za boljše vzrejo govedi. Uresničitev teh predlogov bi veljala skoraj 18 milijonov dinarjev, ki bi jih, tako menijo, lahko zbrali živinorejci in kmetijska zadruga. Letos bodo očistili in pognojili pašnike v Slavini, Selcu, Klenku in Parjah, do leta 1961 pa še druge.

Pod molznim in rodovniškim nadzorom je bilo lani 100 glav živine, letos se bo to število znatno povečalo.

Vedno bolj se uveljavlja zahteva po siliranju, ker se doslej na Pivškem še ni razširilo tako, kot bi se lahko. Krme je namreč dovolj in jo lahko prodajo ob ugodni letini na tisoče stotov.

Letos bodo živinorejci prodali na osnovi že sklenjenih pogodb vsaj 500 bekonov — vzorno vzrejenih prašičev — težkih po 120 kilogramov. V tej zvezi velja po-

Zborovanje mladih zadrugnikov

Na nešteti zborovanjih in sestankih zadnjih let smo na račun naše mladine slišali krepke kritike, češ da se ta ne zanima za družbena vprašanja, za domača in tuja dogajanja, temveč da se izživlja le v zabavi, plesu, športu in alkoholu.

Ni namen tega članka polemizirati, vendar moramo poudariti, da razne mladinske akcije, in to množične, to trditve temeljito zanikajo. Spomnimo se samo graditve mladinske proge, avtoceste, nešteti hidrocentral, letošnjega odziva na Cesto bratstva in enotnosti itd.

Tudi II. občni zbor mladih zadrugnikov koprškega okraja, ki je bil prejšnji teden v Kopru, nam je lahko v potrdilo, da se naša kmečka mladina še kako zanima za naša družbena vprašanja, zlasti za tista, ki so njej najbližja, ki so ji pri srcu.

In kaj naj bi bilo naši kmečki mladini najbolj pri srcu, če ne njena vas z vsemi njenimi prebivalci, z vsemi lastnostmi in potrebami, z vsemi podedovanimi slabostmi, ki jih je nujno potrebno odstraniti!

Kako to doseči in kaj s tem zasledujemo, o tem so na občnem zboru živahno in trezno razpravljali naši kmečki fantje in dekleta. Predvsem so poudarili, da se že vsa povojna leta borimo v Jugoslaviji za odpravo zaostalosti, revščine in vseh vrst družbenega zla, ki ga je največ nakopičenega prav na vasi. Borimo se za socialistične družbene odnose — so poudarili — za socializem, ki bo ustvaril takšne pogoje, da bo omogočen vsestranski in svobodni razvoj vsem in vsakemu posamezniku, pa tudi tistim v najbolj zakotnih vaseh našega podeželja.

V tem duhu in sklepih je nekako potekal ves občni zbor mladih zadrugnikov, ki so kar najbolj sproščeno naštevati tudi vse pomanjkljivosti mladine in malodušje, ki se mu pod raznimi vplivi še vedno vdajajo nekateri mladi ljudje tako v mestih kot na podeželju. V poročilu je okrajni odbor mladih zadrugnikov vsestransko in trezno ocenil sedanje stanje na naši vasi. Poudaril je, da borbo za povečanje kmetijskih pridelkov in za socializacijo našega podeželja še vedno precej ovira stara in nazadnjaška miselnost našega kmeta proizvajalca. Če pa hočemo tudi v kmetijstvu doseči tak napredek kot smo ga dosegli v industriji, potem moramo pri tem vsekakor upoštevati našo kmečko mladino. Prav mladi ljudje morajo biti odločujoč činitelj pri tej veliki akciji, saj so vendar prav

ti vsa povojna leta dokazovali sprejemljivost za vse, kar je naprednega, novega in boljšega. V še večji meri velja to pri preobrazbi naše vasi, kar je sedaj naša prva naloga. Pri tem moramo računati in prvi vrsti na mladino, ustvariti ji boljše pogoje in pestrejšo življenje, če hočemo, da se bo oprijela dela v kmetijstvu in s tem pripomogla v borbi za dvig življenjske ravni vseh delovnih ljudi.

Praksa je pokazala, da je najprimernejša oblika organizacije dela kmečke mladine aktiv mladih zadrugnikov. Vendar se je ta pokazal življenjsko sposoben in aktiven v tistih zadrugah, ki so mu nudile materialno in moralno pomoč, kjer so bili mladinci zastopani v upravnih odborih zadrug in kjer je mladino vzgajal agronom zadruga. Kjer teh pogojev ni bilo, so aktivni le životarili. Zato je nujno, da upravni odbori zadrug pokažejo do mladine več razumevanja, jih podprejo in dajo spodbudo za nadaljnje delo.

Odkar je bil lani junija izvoljen okrajni odbor mladih zadrugnikov, je ta organizacija na podeželju pokazala vsestransko dejavnost. Sedaj je že 17 aktivov z dvema sekcijama in šteje 478 članov. Največji uspeh so mladi zadrugniki pokazali v tem, da so zagotovili edini nižji kmetijski šoli v koprskem okraju v Ravnah pri Pivki zadostno število gojenčev. Drug prav nič manjši uspeh pa je organizacija kmetijskih gospodarskih šol, ki jih je bilo v šolskem letu 1955—1956 le pet, danes pa jih je že 18, ki jih redno obiskuje 558 mladincev in mladink. Kot cilj pa so si zadali, da bodo v prihodnjih letih vključili v kmetijsko-gospodarske šole prav slehernega mladince. Okrajni odbor mladih zadrugnikov upravičeno smatra, da je strokovno in splošno izobraževanje osnovna naloga na podeželju, če hočemo izpeljati petletni plan obnove našega kmetijstva in doseči višjo kulturno in življenjsko raven naše vasi.

Gospodarski plani naših zadrug so obenem programi mladih zadrugnikov, so poudarili na občnem zboru, ki so ga končali z geslom: Na delo, za lepše dni, za socialistično preobrazbo naše vasi! RZ

LETNI OBRAČUN KOZINSKIH LOVCEV

Člani lovske družine »Videž« v Kozini so preteklo nedeljo na svojem rednem občnem zboru razpravljali o lovski bilanci za leto 1957. Ugotovili so, da so lani ustrelili 86 lisic, organizirali 15 hajk na divje prašiče, v katerih je padlo 9 škodljivih ščetinarjev, 4 pa so bili težko ranjeni. Razen tega je 6 posameznih lovske skupine te družine priredilo v zimskih dneh lov na divje svinje. Med lovske trofeje družine »Videž« je prišteti še odstrel 160 ptic roparic.

Lovska družina je redno izplačevala prizadetim kmetom ocenjeno škodo, ki so jo na njenem področju povzročili divji prašiči. V letošnji lovski sezoni bo družina poskrbela za povečanje števila divjadi, tako n. pr. fazanov v lovišču Beka—Klanec, kjer jih imajo sedaj 46, nameravajo pa jih vzrediti 62.

Na tem občnem zboru, ki so se ga udeležili vsi, razen enega člana, so izvolili nov upravni odbor, častno razsodišče ter kinološkega referenta. Končno so sklenili, da se bodo vsi člani lovske družine vključili tudi v strelsko družino. J. Ž.

OPOZORILO STARŠEM

Ze nekaj dni je opaziti, kako se ob leseni baraki v Semedeli pri Kopru brezskrbno in brez nadzorstva igrajo otroci. Radi tudi prižigajo kresove, pri tem pa se ne zavedajo, da lahko veter zanese ogenj k baraki, ki se lahko vžge. Starši naj posvarijo otroke pred nevarno igro z ognjem, ki lahko napravi nepotrebno veliko škodo.

Rakšen naj bo program dela v organizaciji Partizan

Znani telesnovzgojni delavec Miloš Stergar iz Kopra se je pred časom udeležil zasedanja Republiškega odbora TVD Partizan, na katerem so razpravljali o programu dela v organizaciji. Naprosili smo ga, naj napiše nekaj svojih misli o tem vprašanju.

Organizacija Partizan že več let ugotavlja, da številčno stanje pripadnikov ni zadovoljivo in da vpisi iz leta v leto padajo v primerjavi s porastom prebivalstva. Tudi socialna struktura prebivalstva ne ustreza željam in namenu organizacije. Danes je v vrstah Partizana v glavnem le šolska mladina, čeprav ima le-ta že zagotovljeno telesno vzgojo v šoli, delavske mladine pa je na primer le 7 do 8 %. Prav zato je Partizan sklenil, da bodo na podlagi vsestranosti ustvarili široko osnovo dejavnosti, ki naj zadovolji stano in mlado. Pri tem je treba upoštevati, da so se odnosi v družbi spremenili. Intenzivno delo, večji napor, utrujenost psihične in fizične narave, sprostitve ustvarjalnih sposobnosti posameznikov in proces humanizacije vse bolj zahtevajo upoštevanje želja posameznikov. Mi ne moremo vsiljevati in zahtevati slepo poslušnost, ampak prepričevati, toda ne s parolami, ampak s praktičnim delom, da bi ljudje uvideli prijetno stran in korist telesne vzgoje ter čutili potrebo po njej.

Program dela želi zadovoljiti interese ljudi in je zato orientiran v tri smeri: splošno telesno vzgojo, specializacijo in rekreativno telesno vzgojo.

Najvišja oblika je splošna telesna vzgoja. Specializacija ima več izgledov na uspeh. Laže je doseči pomembnejši rezultat v eni panogi, kot pa povprečne rezultate v več panogah, ki se v osnovi razlikujejo. Mladina teži k temu, da se uveljavi in išče hitrih uspehov predvsem v panogah, za katere čuti posebno sposobnost in nadarjenost. Mi ne smemo slepo mimo tega dejstva, upoštevati pa tudi moramo, da določene vaje na svoj način delujejo pri razvoju telesa in ni vseeno, s katerimi panogami telesnih vaj se kdo bavi, ker so v tem pogledu določene zakonitosti. Zato moramo dati prvenstvo splošni telesni vzgoji, ki na principu teh zakonitosti vsestransko razvija telo in duševne lastnosti. Zgrešeno bi bilo vsiljevati mladini sistem splošne

telesne vzgoje z administrativnimi ukrepi, ne samo postavljati mladini pogojev, ki bi jih morala izpolniti zato, da bi se lahko uveljavljala v panogah, h katerim teži. S pomočjo specializacije jo moramo navajati na sistem splošne telesne vzgoje in ji prikazati, da so uspehi v specializaciji pogojeni z vsestranskim razvojem telesa in zato vezani na splošno telesno vzgojo. Partizan v prvi vrsti specializira telovadbo na orodju, toda ne izključuje specializacij v vseh drugih panogah telesnega gibanja, ki so možne v družbi. Znano je, da društva Partizan ne morejo imeti inštruktorjev-specialistov za vse panoge. V tem primeru naj se naslonijo na športna društva. Dopolnjevanje

Velik razmah strelske dejavnosti na Pivškem

Na Pivškem je strelstvo edina športna panoga, ki je v zadnjem času dosegla zavidanja vreden razvoj. Takoj po zadnjem občnem zboru strelske družine v Pivki, ki je bil decembra lani, je bilo v zidani zgradbi s pomočjo pripadnikov JLA urejeno strelišče za streljanje z zračno puško, ki je vplivalo na znatno povečanje števila članov, katerih je bilo lani le okrog 100, letos pa jih je že približno 250. Družina je letos nabavila tudi 13 zračnih pušk, tako da jih ima sedaj 17. Ker je družina zelo močna, so v njenem okviru ustanovili tri sekcije, in sicer v Pivki, Hrastju in Neverkah. Te sekcije med seboj stalno tekmujejo. Ustanovili so tudi pionirsko, mladinsko in žensko ekipo, ki že dosegajo uspehe na tekmovanjih, saj je ženska ekipa pred kratkim premagala Postojnčanke. Strelci iz Pivke pa so v tekmovanju na čast padlih borcev v Kamniku izločili iz tekmovanja Koprčane in se uvrstili v nadaljnje tekmovanje.

Družina namerava kupiti še 5 vojaških, 7 zračnih in 3 malokalibrske puške, 5 pištol ter 2 telefona. Letos želijo člani dograditi in urediti še tri strelišča, in sicer: v stari Grzinovi hiši za zimsko strelišče, v središču Pivke, pri kavarni, za letno strelišče za streljanje z zračno puško, v bližini Pivke pa strelišče za streljanje z vojaško puško. V načrtu je tudi ustanovitev sekcije v Zagorju.

Precejšnje razumevanje za strelstvo kaže občinski ljudski odbor, ki je že prispeval strelski družini 50 tisoč dinarjev, večje ali manjše denarne podpore pa

športnih društev in društev Partizan je obojestransko koristno. Mladini moramo dati tekmovanje in s tem priljubljenost, da javno manifestira svoje znanje in da je deležna javnega priznanja. Predvsem pa je treba iskati tiste oblike tekmovanj, ki niso vezane na prezahtevne materialne stroške. To so v prvi vrsti krajevna tekmovanja, tekmovanja med sosedi po krajih, občinska prvenstva in končno okrajna. Tekmovanja izven okraja so obširno dražja, vezana na izgubo časa in napore potovanja, zato ni priporočljiva, da so pogosta.

Rekreativna telesna vzgoja je namenjena starejšim ljudem. Najboljši odmor je, če človek v določenem trenutku dela to, kar bi mu najbolj ugajalo. V Partizanu bo treba poiskati obliko in vpeljati uro rekreativne telesne vzgoje. Le-ta naj bi združevala vse starejše ljudi, ki se še ne bavijo s telesno vzgojo.

so dali tudi kmetijska zadruga, podjetje Izbira in Trgovinska zbornica za okraj Koper.

Strelska družina je tudi priredila družabni večer ob sodelovanju tukajšnjega garnizona JLA z namenom, da bi čisti dobiček prireditve porabili za nakup zračnih pušk. Razveseljivo je tesno sodelovanje s pripadniki JLA, ki družini radi pomagajo, z organizacijo rezervnih oficirjev in z lovsko družino. Tako sodelovanje bo brez dvoma rodilo še večje delovne uspehe in odločilno vplivalo na nadaljnji razvoj strelstva na Pivškem.

J. S.

Tesni izidi v Primorski ligi

V prihodnjem kolu igrajo: Jesenice—Nova Gorica, Izola—Tržič in Triglav—Rudar.

V drugem kolu spomladanskega dela primorskega nogometnega prvenstva so se vsa srečanja zaključila s tesnimi izidi, kar priča o precejšnji zagrizenosti vseh moštev. V Ajdovščini je Postojna premagala domače moštvo z 2:0, Koper pa je doma premagal Piran z 2:1. Tekmi Branik—Anhovo in Tabor—Adria sta se zaključili neodločeno (2:2 in 3:3).

Preseneča predvsem tesna zmagala Kopr. Pirančani so igrali zelo borbeno in bi zaslužili neodločen rezultat. Ves drugi polčas so igrali le z desetimi igralci in držali rezultat 1:1 vse do zadnjih minut igre. Zelo verjetno pa je bila prav ta taktika zanje usodna. Koper je igral namreč tako slabo, da bi Pirančani lahko brez kakršnihkoli posebnih tveganj držali igro odprto ter si v protinapadih celo zagotovili zmago. Igra, ki jo je pokazal Koper v zadnjih dveh tekmah, je bila najmanj za razred slabša od igre, ki smo jo videli lani ob koncu sezone. Če mislijo Koprčani nadaljevati s tako neborbeno in nekoristno igro, potem si lahko prvo mesto že zdavnaj zataknejo za klobuk.

Od drugih tekem preseneča zlasti neodločen rezultat Anhovega v igri s Branikom. Kaže, da si je Branik s to izgubljeno točko močno pokvaril izgled, da bi še posegel v boj za prvo mesto. Sploh postavlja nestanovitna forma

Kopra in Branika Postojno v položaj skoraj edinega resnega kandidata za prvo mesto. Tako je vsaj zaenkrat.

Lestvica:

Postojna	9	7	0	2	43:8	14
Koper	9	6	1	2	30:13	13
Tabor	9	4	2	3	23:25	10
Branik	9	5	1	2	21:25	10
Primorje	9	4	1	4	22:16	9
Anhovo	9	3	2	4	20:26	8
Adria	9	2	1	6	22:37	5
Sidro	8	1	0	8	15:46	2

V prihodnjem kolu bo najzanimivejše srečanje v Postojni med domačim moštvom in Branikom. Razen tega se bodo pomerili še v Anhovem Anhovo in Koper, v Piranu Sidro in Tabor ter v Mirnu Adria in Primorje.

ŠAH

V prejšnji številki smo pomotoma objavili, da je v moštvenem prvenstvu koprškega okraja Piran premagal Portorož. V resnici so zmagali igralci Portoroža z visokim rezultatom 7 in pol : 2 in pol, kar je brez dvoma eden najlepših uspehov portoroških šahistov v zadnjih letih.

Po dvajsetem kolu šahovskega turnirja za prvenstvo Izole sta še zmeraj v vodstvu Mišura in Cijan. Premagala sta vse svoje nasprotnike, le med seboj sta remizirala. Kaže, da bosta tudi skupaj priromala do cilja, o letošnjem prvaku Izole pa bo odločil naknadni dvoboj med njima.

III. PLENUM OK LMS

Minuli teden je v Koprú zasedal III. plenum OK LMS, ki je razpravljal o sistemu dela mladinskih vodstev in sprejel več zaključkov. Med njimi, da bo potrebno mladinska vodstva kadrovske pomladiti. Sklenili so tudi, da bo prvega maja odšla na gradnjo avtomobilske ceste nova četa mladincev in mladink koprškega okraja. Plenumu je prisostvoval tudi sekretar CK LMS Stane Kranjc, ki je v razpravi nanizal konkretne naloge mladinskih vodstev in s tem uspešno prispeval k plodni razpravi plenuma.

TEKMOVANJE V ČAST VII. KONGRESA ZKJ

V nedeljo, 6. aprila, je bilo v Pivki tekmovanje z zračno puško v počastitev VII. kongresa ZKJ. Tekmovanja so se udeležili le strelska družina »Darko Marušič« iz Izole, strelska družina »Tone Tomšič« iz Pivke, medtem ko ekip iz Ilirske Bistrice in Sežane ni bilo.

V tekmovanju desetčlanskih ekip je zmagala ekipa Pivke s 1170 krogi, drugo mesto je zasedla Izola s 1169 krogi, tretje pa Postojna s 1103 krogi. Tesni rezultati kažejo na ostro borbo za prvo mesto med ekipami, ki so med seboj precej izenačene. V. C.

NAMIZNI TENIS

NOVA IMENA NA OKRAJNEM PRVENSTVU

V okviru okrajnega festivala telesne kulture je bilo v soboto in nedeljo v Koprú drugo okrajno namizno-teniško prvenstvo. 56 udeležencev in 11 ekip je dovolj jasno dejstvo, da si je namizni tenis utrl pot v vse večje kraje v okraju. Medtem ko so Koper, Izola, Šmarje in Piran že stari znanci, so prvič na tovrstnem tekmovanju sodelovali tudi člani partizanskih društev iz Divače in Dutovelj. Pogrešali pa smo Sežano in Ilirsko Bistrico, ki kljub kolikor toliko ugodnim pogojem in podpori Namizno-teniške podzveze nista prispela na tekmovanje.

Kot je bilo pričakovati, so vsa prva mesta zasedli Koprčani. Izjema je bila le disciplina članiposamezno, v kateri je zmagal član Partizana Šmarje Stadina. Pozdraviti je tudi nastop žensk, kjer se pa neizkušene, toda talentirane Izolanke niso mogle zoperstaviti odličnim Koprčankam. Novi prvaki so: člani posamezno: Stadina (Partizan Šmarje), ženske: Horjak (ŠD Koper), mladinci: Mahne (ŠD Koper) in pionirji: Korošec (ŠD Koper). Ekipno so vsa prva mesta osvojili Koprčani. M. V.

SINDIKALNA TEKMOVANJA V IZOLI

V nadaljevanjih sindikalnih tekmovanj v Izoli je v šahu premagala Iris Argo s 5:1, ObLO Gradbenik s 4:2 medtem ko je srečanje Mehanotehnika—Obnova prekinjeno pri stanju 3:1 (2) za Mehanotehniko.

V namiznem tenisu so dosegli naslednje rezultate: Obnova—Argo 3:2 in Gradbenik—Iris 4:1. V odbojki je Argo premagal Iris s 3:0, srečanje z ObLO pa je izgubil z istim rezultatom.

V skupnem plasmanu vodi Gradbenik s 15 točkami pred Iris in Mehanotehniko, ki imata 12 točk. B. D.

ZAKLJUČNO TEKMOVANJE

V četrtek, 10. aprila, je bilo zaključno srednješolsko tekmovanje v odbojki med ženskima ekipama učiteljske in gimnazije v Koprú. Ekipa učiteljske je z lahkoto premagala ekipo gimnazije z 2:0.

Tokrat brez točk

Tretje kolo spomladanskega dela prvenstva v ljubljansko-primorski nogometni ligi se je slabo končalo za primorska moštva. Iz treh tekem jim ni uspelo osvojiti niti ene točke. Poročila pa ne govorijo samo o porazih, ampak tudi o zelo slabi igri primorskih enajstoric.

Izola je gostovala v Ljubljani in izgubila s Krimom z 1:3. Rezultat sam ne bi bil nečasten, saj je Krim prvi na tabeli, toda Izolani so razočarali z nekoristno igro, netočnimi podajami in mehki starti. Vsekakor bodo morali precej spremeniti igro, če bodo hoteli doseči boljši plasman.

Nova Gorica je že drugo nedeljo po vrsti ostala praznih rok. Premagal jo je Slovan v Ljubljani s 3:1. Njena igra je slabša kot jeseni, predvsem pa ji manj-

ka borbenosti. Najbolj pa je razočaral Rudar, ki je na svojem igrišču izgubil z ljubljansko Ilirijo (3:4). Če niso znali doma premagati najslabšega na tabeli, je res malo upanja, da bi do konca prvenstva sploh še osvojili kakšno točko. Idričani so odlično začeli in bili v začetku tekmovanja zgled borbenosti, zdaj pa so povsem popustili.

Lestvica:

Krim	15	10	2	0	33:11	22
Triglav	12	9	1	2	41:12	19
Slovan	12	6	1	5	27:26	13
N. Gorica	12	5	2	5	25:24	12
Grafičar	12	5	2	5	24:24	12
Jesenice	12	5	1	6	32:22	11
Tržič	12	4	3	5	17:35	11
Izola	12	4	2	6	18:32	10
Rudar	12	2	2	8	19:34	6
Ilirija	12	2	0	10	18:35	4

Prosti čas posvečajo turizmu

V sredo, 16. t. m., je imelo Turistično društvo Portorož svoj III. redni letni občni zbor. Članom in gostom je bil najprej predvajan zanimiv turistični film, nato pa je predsednik društva, tov. Rino Medvešek, podal letno poročilo. Iz poročila, ki je vsestransko zajelo dejavnost društva in članov v preteklih treh letih, posebno pa v letu 1957, in iz poznejše diskusije povzemamo na kratko naslednje:

Za celotno delovanje portoroškega turističnega društva sta značilni dve težnji, ki sta mu dajali in mu še vedno dajeta smer. Prva je težnja po izpopolnjevanju sistema dela društva in članstva, druga pa težnja po čim širši in uspešnejši vzgoji prebivalstva v turističnem duhu. Glede prve je tov. predsednik dejal, da društvo še vedno išče še boljše sistema dela, kajti niti društvo kot celota, niti člani posamič še nimajo toliko izkušnje, da bi lahko trdili, da obvladajo turistično problematiko, niti ni turizem nekaj statičnega. Glede vzgoje prebivalstva pa je bilo na občnem zboru rečeno, da bo turistično društvo moralo v bodoče še v večji meri kot doslej vplivati na prebivalce Portoroža in okoliških zaselkov, da bodo izrabljali pri-

ložnosti, katere jim daje turizem, posebno v smislu različnih drobnih uslug, ki lahko postanejo bogat dodatni vir dohodkov za vsakega podjetnega posameznika. Že lani je društvo poskušalo zainteresirati privatne lastnike čolnov, da bi jih posojali in vodili turiste na ribolov; v ta namen je društvo dajalo kredite za usposabljanje čolnov. Letos kaže, da bo posebno dobro uspela akcija oddajanja privatnih sob. Je pa še vrsta možnosti — posojanje osličkov za jahanje (tujci se zelo radi fotografirajo na njih), čuvanje vozil, vodniška služba po kraju in okolici, služba postrežkov, prodajanje spominčkov itd.

Poglavitna naloga društva pri vzgoji prebivalstva v turističnem duhu pa je trajno vplivanje na vse stalne prebivalce, da dajo svojim domovom in vrtovom okrog njih čim privlačnejši in kulturnejši videz. Portorož mora biti tudi za oči čim prijetnejši; kajti čim prijetnejše se bo gost počutil v nekem letovišču, temraje se bo vračal in tem več drugih turistov bo poslal v ta kraj. Turistično društvo je akcije za olepšavo Portoroža sprejelo v svoj stalni program in je v ta namen izdalo že precejšnja denarna sredstva (brezplačna izdaja cvet-

ja članom in dotacije komunalnemu podjetju za vzdrževanje parkov), vendar so bile vse te akcije izvedene preveč nesistematično in zato z mnogo manjšim učinkom, kot zaželeno. Še vedno je mnogo zanemarjenih privatnih vrtov in koticov, ki ne morejo biti v čast Portorožu. Društvo si prizadeva, da bi pri vseh prebivalcih vzbudilo zanimanje in smisel za urejene in negovane vrtove. Tako je pred kratkim priredilo poljudno strokovno predavanje z barvastimi skiptičnimi slikami o raznih vrtnih okrasnih rastlinah in o možnostih ocvetličevanja v Portorožu. Predavanja bodo v kratkem ponovili za mladino, ki lahko prispeva velik delež k olepšanju Portoroža.

Turistično društvo pa se ukvarja tudi z organiziranjem raznih prireditev, ki naj poživijo letovanje gostov. »Portoroška noč« naj bi postala osrednja turistična prireditev tega največjega slovenskega obmorskega letovišča. Da bo letos boljša kot lani, namerava društvo pritegniti k sodelovanju za priprave in izvedbo tudi predstavnike gostinskih podjetij in ObLO ter Zavoda »Primorskih prireditev«. Druga prireditev, ki jo tudi organizira portoroško turistično društvo in ki je postala

že tradicionalna, je »Turistični ples«. V bodoče ne bo več sredi zime, temveč ob zaključku sezone, da bo hkrati slovo od gostov in priznanje turističnim delavcem za njihove napore vso sezono.

Propaganda je šibka točka vsega našega turizma. Društvo namerava še letos izdati plakat Portoroža, da tako vsaj za silo zamaši vrzel, ki jo je občutili na tem področju. Poleg tega bo podprlo pohvalno delo Pripravljalnega odbora za medconski šahovski turnir, ki bo v kratkem izdal šahovsko-turistični prospekt »Portorož 1958«. Zaradi boljše propagande namerava društvo v bodoče tesneje sodelovati s piranskim turističnim društvom. To sodelovanje naj bi se razširilo tudi na druga področja delovanja obeh društev. Vse delo društva bo tudi v bodoče potekalo pod geslom »Napravi slovenska obmorska letovišča poznana in priljubljena širom sveta!« Jule

ZGODOVINSKI RAZVOJ NAŠEGA POMORSTVA

S tem predmetom se v svojem prostem času že dolgo znanstveno ukvarja komandant naše moderne m/1 JU-GOSLAVIJA kap. Ivo Šišević. Izvleček iz svojega obširnega dela je nedavno z živo besedo in barvastimi diazotivni prikazoval v dubrovniškem Klubu pomorščakov pod naslovom »Razvoj našega pomorstva od prihoda Slovanov na Jadran do danes.«

Požarna varnost je stvar vsakega državljan

V nedeljo je bil v Kopru redni letni občni zbor Okrajne gasilske zveze, ki je razgrnil široko problematiko prostovoljnega gasilstva v koprskem okraju. Osnovni poudarek je bil na ugotovitvi, da število požarov in ogromna škoda, ki jo povzročajo, narekuje vsestranske preventivne mere na eni strani, na drugi pa večjo strokovno usposobljenost prostovoljnih gasilcev in popolnejšo tehnično opremo.

V koprskem okraju je vključenih v prostovoljno gasilsko društva 766 članov, 76 članic, 165 mladincev in mladink ter 224 pionirjev. Med operativnimi člani je 26 častnikov in 95 podčastnikov. Zelo koristna oblika dela so razna posvetovanja in dopolnilni strokovni študij, kot je bil šestdnevni seminar, ki se ga je od

28 strojnikov z uspehom udeležilo 19. Treba pa bo razmisliti, kako čimprej povečati število izpranih gasilcev, saj je le-teh komaj dobra polovica vseh članov.

Lani so prostovoljni gasilci koprskega okraja sodelovali pri velikem številu požarov. Vseh je bilo 179, upepelili pa so za več kot 71 milijonov dinarjev vrednosti ljudske imovine. Vrednost pred uničenjem obvarovanega premoženja zaradi hitre in uspešne intervencije gasilcev je težko oceniti. Kaže pa, da ta vrednost presega 212 milijonov din. Ti podatki so dovolj prepričljivi za trditev, kako velikega družbenega pomena so gasilske organizacije in tega so se zavedali tudi delegati občnega zbora, ki so v razpravi naglasili potrebo po vsestranski krepitvi prostovoljnega

Razveseljiva je bila tudi ugotovitev, da so operativni člani vložili mnogo truda za strokovno usposabljanje, saj so med drugim priredili 569 vaj, pri katerih je sodelovalo 5174 oseb.

V prihodnje bodo prostovoljni gasilci našega okraja poglobili skrb za strokovno izobraževanje in v okviru možnosti, ki jih imajo sami ter skupnost, izpopolnjevali svojo opremo, v veliki meri pa med prebivalstvom širili zavest, da je požarna varnost stvar vseh državljanov in, da s preventivnimi ukrepi lahko v veliki meri zmanjšamo škodo, ko izbruhne požar. Občni zbor je po plodni razpravi, ki je dala jedro smernic za nadaljnje delo, izvolil nov 31-članski plenum.

NOVE REVUJE

NAŠA SODOBNOST, ŠTEV. 4

Iz vsebine:

Dušan Pirjavec: O našem času, Smiljan Rozman: Zaklonišče, Janez Menart: Pisma iz tujine, Virginia Woolf: Orlando, Viljem Zavadar-Lotze Krakar: Pesmi, Sisir Chatterjee: Kako ujeti trenutek.

IN MEMORIAM: Diodima (Jože Kastelic), SREČANJA: Viljem Zavadar (Božidar Borko), POLEMIKA: Ob članku Josipa Vidmarja »Iz dnevnika« I (Mihail Lifsic), RAZGLEDI: O skrivnosti življenja (Ivo Pirkovič), GRADIVO: Prispevek k zgodovini komunistične partije v dvajsetih letih (France Klopčič).

MED KNJIGAMI: Miško Kranjec: Macesni nad dolino (Marjan Brezovar), Mimi Malenšek: Bratstvo (Mita Mejak), Linhartovo izročilo (Dušan Moravec), Dr. Josip Mal — Stara Ljubljana in njeni ljudje (Branko Rudolf), Razmišljanje o knjigi »Duhovno življenje Koroske« III (Rok Arih), GLEDALISCE: O tržaški optimistični agitki (Vladimir Kralj).

OBZORNIK, ŠTEV. 4

Iz vsebine:

John Steinbeck: Osvojitev Paname; Pot kitajskega ljudstva k zmagi in svobodi, Zoran Hudales: Burnica; Stara kitajska obrt, Vzpon in zaton gusarstva, Metrese, morilci in veličanstva, Mita Valtari: Lukrecija, Vitko Musek: Film v povojni Nemčiji, Massimo Bontempelli: Tat na strehi, G. A. Chesterton: Elegija na vaškem pokopališču, C. G. Rossetti: Rojstni dan, Ho Dji Vian: Buče, Dr. Stane Mikuž: Kipar Boris Kalin, Janke Liška: Eden izmed najvažnejših projektov na svetu, Čestimir Jedm Srečanje, Lelo Cjanton: Njegovi tovariši, Eva Brent: Sah mistiki; Filmske zgodbe in anekdote, Mangorvec — drevo, ki hodi, Vse iz lesa, Nelzérpne zaloge surovin, Na najvišji stavbi na svetu, Ali znate reči »ne?«, Zakaj ne povem, koliko sem stara, Spodnja obleka nekoč in danes, Kaj pa vaše noge?, O negi bolnikov doma, Ali ste vetrnjaški?

Slikovne priloge: Kitajske pestrosti, kipar Boris Kalin.

POPRAVEK

V članku »Dvojna pomlad na Dolenjskem«, ki je bil objavljen v zadnji številki Slovenskega Jadrana, je prišlo pomotoma do neželube zamenjave: komandant MDB Pinko Tomažič je Emil Črnetič, tovariš Ernest Strukelj, ki je slikan z zastavo, pa je sekretar brigade.

POPRAVEK

V sestavku o sprejetju občinskega družbenega plana v Postojni, objavljenem v pretekli številki Slovenskega Jadrana, bi bilo moralo biti pravilno zapisano, da znaša predvideni letošnji skupni družbeni proizvod milijardo 965 milijonov dinarjev, to je za nad 300 milijonov dinarjev več kot lani.

METLE IZ SIRKOVE SLAME ŠČETKE ZA RIBANJE IZ KORENIN

prvovrstne kvalitete
dobavlja podjetje

»GRADJA« — Čuprija

Radio KOPER

NEDELJA, 20. aprila

8.00 Kmetijska oddaja: »Med vinogradi in sadovnjaki na posestvu v Črnem kalu — Letošnji program Gospodarske poslovne zveze Gorica« — 8.30 Pohorski fante z vokalnim duetom — 10.30 Nedeljska reportaža: Primorske brigade tekmujejo — 14.45 Kmečka godba — 15.00 Vesti — 15.15 Glasba po željah.

PONEDELJEK, 21. aprila
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: Mandanje vinske trte — 13.45 Ponedeljkove popevke — 14.00 Od melodije do melodije — 14.30 Sportna oddaja.

TOREK, 22. aprila
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: Spomladansko brananje žit — 13.45 Torkov operni oder.

SREDA, 23. aprila
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: Pomladanska opravila v čebelnjaku — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Sola in življenje: Pionirji slikarji.

ČETRTEK, 24. aprila
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: Ureditve hiš in njihovega okolišja — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z veliki: govori predsednik OLO Nova Gorica ing. Karmelo Budihna.

PETEK, 25. aprila
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: Zatiranje plevla s herbicidi — 13.45 Popoldanske melodije — 14.30 Gospodarska oddaja: Iz prakse potrošniških svetov — 15.00 Vesti — 15.25 Primorski zbori pojejo partizanske pesmi.

SOBOTA, 26. aprila
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: Kooperacija v vinogradništvu in sadjarstvu — 14.30 Kulturni obzorik: Mladina v Branici daje zgled — 14.45 Poje partizanski invalidski zbor — 15.00 Vesti — 15.25 Slovenske narodne pesmi.

Kupujte srečke denarne loterije RK Slovenije, saj pomagata s tem graditi mladinsko klimatsko okrevališče na Debelem rtiču.

Kino

KOPER: 18., 19. in 20. aprila ameriški barvni cinemascope VELIKA KORIDA, 21. in 22. aprila češki barvni film KJE IN KAM?, 23. in 24. aprila ameriški barvni film BRODVAJSKA USPAVANKA.

IZOLA: 18. aprila ameriški barvni film STIRJE JEZDECI, 19. in 20. aprila jugoslovanski film V SOBOTO ZVEČER, 21. in 22. aprila ameriški barvni film BRODVAJSKA USPAVANKA, 23. in 24. aprila češki barvni film KJE IN KAM.

PORTOROŽ: 18. aprila italijanski barvni film VERDI, 19. aprila ameriški barvni film RDEČE PODVEZE, 20. aprila madžarski barvni film STRIC IZ AMERIKE, 22. in 23. aprila mehiški film NE ZANIKAM SVOJE PRETEKLOSTI, 24. aprila francoski barvni film NA KRIZIŠČU.

PIRAN: 19. in 20. aprila italijanski barvni film VERDI, 21. aprila madžarski film STRIC IZ AMERIKE, 22. in 23. aprila mehiški film NE ZANIKAM SVOJE PRETEKLOSTI, 24. in 25. aprila jugoslovanski film NE ČAKAJ NA MAJ.

SEČOVLE: 19. aprila francoski film JULIETTE, 20. aprila francoski film KROJAC ZA DAME, 21. aprila ameriški barvni film BOJ V KLANCU.

SMARJE: 19. aprila francoski film KROJAC ZA DAME, 20. aprila francoski film JULIETTE, 23. aprila ameriški barvni film BOJ V KLANCU.

SKOFJE: 19. aprila ameriški barvni film BOJ V KLANCU, 20. aprila ameriški barvni film GOSPODAR BELANTRAE, 23. aprila ameriški barvni film STIRJE JEZDECI.

DEKANI: 19. aprila ameriški barvni film GOSPODAR BELANTRAE, 20. aprila ameriški barvni film BOJ V KLANCU.

POSTOJNA: 19. in 20. aprila ameriški film TARZANOV BES, 20. aprila (matineja) POD RDECIM MORJEM, 22. in 23. aprila italijanski film HČI POLKA, 24. in 25. aprila jugoslovanski film SVOJEGA TELESJA GOSPODAR.

SEŽANA: 19. in 20. aprila ruski film DVANAJSTA NOČ, 22. in 23. aprila jugoslovanski film NE OBRAČAJ SE, SIN, 24. in 25. aprila ameriški film PEPELKA.

Primorske PRIREDITVE

GOSTOVANJE
MESTNEGA GLEDALIŠČA CELJE
Torek, 22. IV. v Ilirski Bistrici: Djuro Kislinger »NA SLEPEM TIRU« — ob 20. uri;
Sreda, 23. IV. v Piranu: Djuro Kislinger »NA SLEPEM TIRU« — ob 20. uri;
Četrtek, 24. IV. v Izoli: Djuro Kislinger »NA SLEPEM TIRU« — ob 20. uri;
Petek, 25. IV. v Kopru: Djuro Kislinger »NA SLEPEM TIRU« — ob 20. uri;
Sobota, 26. IV. v Kopru: Djuro Kislinger »NA SLEPEM TIRU« — ob 16. in 20. uri.

DPD SVOBODA IZOLA
GLEDALIŠČE
Sobota, 19. IV. v Skofljah: F. Žižek »MIKLOVA ZALA« — ob 19. uri;
Nedelja, 20. IV. v Piranovcu: F. Žižek »MIKLOVA ZALA« — ob 18. uri.

»Petrok«

Trgovsko podjetje »Petrok« poslovalnica v Postojni, sprejme v službo trgovskega pomočnika za prodajalca na servisni postaji v Sežani. V poštev pridejo tudi prosilci z malo maturo. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Prošnje pošljite na »Petrok«, poslovalnica v Postojni

Barba Vane pravi...

»Kdor prej pride, prej melje,« pravi stari slovenski pregovor. Mnogokrat sem že imel priložnost prepričati se, da ta stara modrost drži. So pa tudi izjeme in ena izmed njih je nedvomno koprski kino, ki bi zanj prej veljal približno takšen pregovor: »Kdor bolj rine, prej vstopnico dobi.« O tem sem se prepričal tudi v nedeljo popoldne, ko se nas je nabralo pred vrati kar lepa vrsta oziroma gruča. To je bilo veselo, ko so se vrata naposled odprla! Mislim, da je imela blagajničarka srečo, ker je nismo odnesli s pultom vred. Tudi jaz sem dobil nekaj krepkih v moja stara rebra in porodila se mi je misel, da bi bilo nasezadnje boljše, če bi se lepo postarjali v vrsto že zunaj, drug za drugim, kakor pač kdo pride. Morda bi se to dalo narediti, kaj?

Pa še nekaj me moti. Človek sede in film se začne vrteti. Tedaj se pojavijo zamudniki in lahko nekako do srede predfilma gledaš v dvigajoče se glave pred seboj. Sicer moram priznati, da uprava misli na to, tako vsaj so dim po opozorilu, ki se pred začetkom vsakega filma pojavi na

platnu: »Prihajajte točno k predstavam.« To je lepo, toda kaj pomaga, ko pa prav tisti, ki jim je to opozorilo namenjeno, tega ne vidijo, ker takrat še niso v dvorani. V zvezi s to pomanjkljivostjo predlagam, da se omenjeno opozorilo »premesti« nekam v sredino filma, tako da bo dostopno tudi tistim, ki jim je potrebno.

V Sežani pa so veseljaki! To sem jim moral zadnjič priznati, ko sem se tam zadržal čez noč. Bilo je takole nekako ob desetih, ko se je skozi mesto odpravil znameniti sežanski trio, opremljen z mehkom, bobnom in še nekakšnim drugim orodjem, ki ga pa nisem mogel prepoznati. V veliko veselje vseh tistih, ki ob tej uri navadno že spijo, so jo rezali po glavni cesti kot za stavbo, dokler se niso naposled utaborili v Sportu. To je lokal, ki je sploh na glasu. Pa kaj bi ne bil, ko je njegovim gostom voščil velikonočne praznike sam rimski papež in to celo v sedmih jezikih, da bi ga res vsi lahko razumeli. Nekateri trdijo, da je ob tej priložnosti upravniku tudi pomežiknil v znak posebne naklonjenosti,

Vse kolektive in posameznike, ki se zanimajo za obisk vzorčnega velesejma v Milanu, ki bo od 12. do 27. aprila 1958, vabimo, da se čimprej prijavijo v naših poslovalnicah. — Pri vseh izletih se poslužujte 10-mesečnega turističnega posojila. — Naši udobni avtobusi Vas prepeljejo kamorkoli hitro in poceni.

Prijetno boste preživeli prvomajska praznovanja, če se boste udeležili znanega SAP-TURIST BIROJEVA potovanja po domovini.

Dvodnevno potovanje na Plitvička jezera, v Crikvenico in ob Kvarnerski obali. Aranžmaji 3800 din.

Dvodnevno potovanje Istra, Koper, Piran, Poreč, Rovinj, Pulj, Mošćenica draga, Opatija. Aranžmaji 4.200 din.

Prijave sprejema turistična poslovalnica SAP-TURIST BIROJA, Ljubljana, Miklošičeva 17, telefon 30-647 in Titova 38, telefon 32-771.

POMNITE! — Kamorkoli — povsod s SAP-Turist birojem!

VABILO

Zveza prijateljev mladine v Kopru vabi starše na odprto predavanje v šoli za starše, ki bo v petek, 18. aprila ob 16. uri v II. nadstropju koprskega učiteljskega. Predaval bo Avgust Gojkovič o spolni vzgoji.

MALI OGLASI

ZAMENJAM enosobno stanovanje v Celju za enako ali večje v Kopru ali Izoli.

Ponudbe pod »Takoj« v upravo Slovenskega Jadrana.

MANJSE POSESTVO ali gostilno v okolici Kopra ali drugje kupim oziroma vzamem v najem. Ponudbe na upravo lista pod »Ekonomske možnosti«.

FINANČNI KNJIGOVODJA z 8-letno prakso v knjigovodstvu želi 1. julija 1958 zamenjati službo.

V poštev pridejo Piran, Portorož, Izola ali Koper.

Ponudbe poslati pod šifro »Naslov« na upravo Slov. Jadrana Koper.

BOGATO IZBIRO NAOČNIKOV za odrasle in otroke, precizna šestila, logaritmična računalna dobite v največji izbiri pri tržki »VISTA«, Optika — foto, Trst, ul. Carducci 15, telefon 29-656.

V A J E N C A zdravega in močnega za kovinsko stroko takoj sprejme trgovsko podjetje »JADRO« PIRAN. Stanovanje preskrbljeno.

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, cikelmotorji od 44.000.— dalje ter Vespe, nove in rabljene. Vam nudi trdnja Marcon, Trst, ulica Pietà 3. Pošljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

kar je bilo na televizijskem sprejemniku razločno videti.

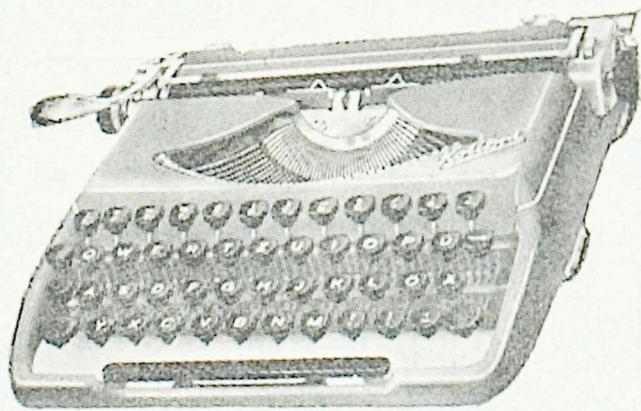
Kampelji so tudi sežanski gimnazijci. Da bi jih videli, kako »briškajo« na vlak, ko se peljejo v Postojno v šolo! Perfektno! In tudi izobraženi so ti fantje. Na lastna ušesa sem jih slišal, kako preklinjajo domala v vseh evropskih jezikih. Star sem že, a ga še nisem srečal kočijaža, ki bi se lahko pomeril z njimi. Mar ni to lep uspeh za njihova leta?

Se v Pirko sem se potegnil. Tam so me prosvetni činitelji prosili, naj jim pomagam poiskati zapisnik o seji Odбора Zveze svobod in prosvetnih društev, ki ga mrzlično iščejo že kake tri mesece. Obenem z zapisnikom išče tudi stari odbor novega in novi starega.

Ker sem po naravi dober človek, bi jim bil prav rad pomagal, vendar se mi je zdelo preveč zamudno. Zato sem se raje ponudil komunalcem, če bodo slučajno rabili eno roko, ko se bodo preselili in začeli razmišljati — vsaj to — o ureditvi Kolodvorske ulice, ki ji zdaj mnogo bolj ustreza ime Podrtijska.

S to ponudbo sem svoje tedenske potovanje tudi končal. Prihodnji teden pa spet kam drugam. Dotlej pa na svidenje!

Vaš Vane

Oglejte si v naših poslovalnicah v Kopru (knjigarna v Kidričevi ulici), Izoli in Piranu

razstavljene

PISALNE STROJE

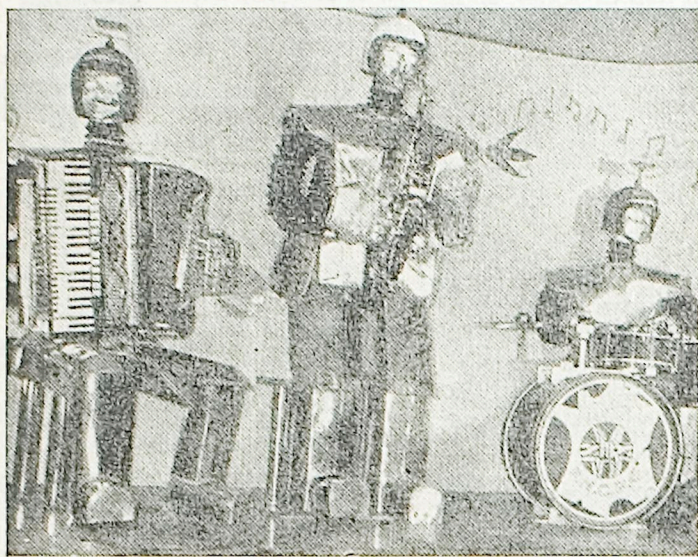
Prepričali se boste o zelo ugodnih nabavnih pogojih, saj lahko kupite portable pisalni stroj najboljših inozemskih znamk že za din 63.500.—, kar pomeni z obrestmi vred v 24-mesečnem odplačevanju

po din 2.805.— mesečno.

ČZP »PRIMORSKI TISK«

Založba »LIPA«

Koper

Elektronski trio. Francoski inženir Didier-Poutrel je sestavil tri elektronske robote, ki že nekaj časa vsak večer zabavajo goste v nekem pariškem lokalu. Med drugimi dobrimi lastnostmi tega nenavadnega orkestra je tudi ta, da je neutrudljiv.

CVETJE, KI NE USAHNE

Tirolski učitelj PAUL SAPPL se že več let ukvarja s poskusi, kako bi odrezano cvetje ohranil vedno sveže in cvetoče. Zda mu je končno menda uspelo. Notarju v Kufsteinu je izročil zapечатeno zavojček s tremi prepariranimi telohi in narcisami, ki so taki kot bi bili pravkar odrezani.

In kako to napravi? S preparatom, ki ga je po dolgih poskusih in iskanju iznašel, namaže cvet na hrbtni strani, nato pa ga posiplje s pudrom. To traja sicer le nekaj minut, v seriji pa je le zamudno, zato bo dosedanji postopek nadomestil z bolj praktičnim oprševanjem.

STEKLENO JEKLO

Tako ime sta dala dva sovjetska učenjaka novi plastični snovi, ki sta jo odkrila. Ta namreč po trdnosti prav nič ne zaostaja za jeklom, je pa obenem odpornjša proti zunanji vplivom in kar šestkrat lažja. Pravijo, da bodo novo snov lahko s pridom uporabljali v gradbeništvu, za izdelovanje avtomobilskih karoserij, za pohištvo, ladje in električne aparate vseh vrst.

— No, Marjanca, boš zdajle zapela ali pustimo goste, da se še nekaj časa zabavajo?

Sovjetska krotilka zveri M. Nazarova je edina ženska na svetu, ki si drzne imeti opravka s sibirskimi tigri, znanimi po svoji krvoločnosti. Nedavno je v Parizu nastopila kar z desetimi takšnimi »mucami« in žela velik uspeh.

OLAJŠANJE ZA SLADKORNO BOLNE

Večina sladkornih bolnikov bo kmalu rešena vseh težav z vbrznavanjem insulina. Na univerzi v Frankfurtu so uspešno poskusili z novim zdravilom. Med 758 bolniki je ORINASE pomagal 697. Tako se namreč menjuje čarobno sredstvo, ki po dvoletnih opazovanjih še ni pokazalo nobenih škodljivih stranskih učinkov.

Študentovska veslaška tekma

Že 113 let je vsako leto na Angleškem toliko priljubljena in sirom po svetu znana veslaška tekma med univerzitetnimi študenti Oxforda in Cambridgea. Moštvo oxfordskega osmerca je v temomodrih dresih. Tekmujejo na Temzi med okrajema Putney in Mortlake. Na isti progi že od 1845 dalje. Prva veslaška tekma je bila na Temzi že leta 1829 na pol poti med Londonom in Oxfordom. Tekma na 6,5 km dolgi progi proti toku traja nekako dvajset minut. Dogajajo se tudi nesreče. Obe strani sta v teku zadnjih sto let utrpeli po dva potopljena čolna. Cambridge je doslej zmagal 57-krat in drži tudi rekord: 17 minut, 50 sekund; Oxford je bil do-

slej zmagovalec 45-krat. Kdo bo letos, že sedaj ugiba za šport navdušeni angleški svet.

HOTEL NAD HOTELI

Hotel, ki mu v starem svetu ne bo primere, bodo v bližnji bodočnosti zgradili v Moskvi. V desetih nadstropjih se bo zvrstilo 2700 tujskih sob, katerih vsaka bo najodobnejše opremljena. Povsod bosta poleg telefona še radijski in televizijski sprejemnik. Pod isto streho bo tudi deset restavracij, deset bifejev in več barov, prav tako pa bo poskrbljeno za duševno hrano gostov. V dvorani s 3000 sedeži se bodo menjavale gledališke in kino predstave. Predvidoma bo hotel pričel poslovati leta 1960.

MORDA LE REKLAMA?

Staroslavni italijanski kole-dar »Barba nera« — Črna brada — napoveduje, da bo Gina Lollobrigida letos osrečila svojega dr. Mirka z novim družinskim prirastkom, rimske vesti pa v zadnjem času zatrujejo, da se zakonska zveza med slovenskim zdravnikom in italijansko filmsko igralko nekam krha. Njen mož in manager je zaradi svojih »nekoliko nerealističnih« zahtev pri filmskih pogajanjih po ženinem mnenju zakrivil, da jo v Italiji bojkotirajo. Morda pa je vse to le propagandni trik?

PRVA TOVORNA LADJA NA ATOMSKI POGON

Tovorne ladje na atomski pogon svet še nima. Pričeli pa so jo graditi v ZDA. Konec prihodnjega leta bo že odplula na pot. Vozila bo s hitrostjo 21 morskih milj (okrog 39 km). Bo dokaj zajetna ladja z nosilnostjo 12.000 ton. Prevažala bo mešani tovor, sprejela bo pa lahko tudi do sto potnikov. Ladja bo torej tovarno-potniška. Na vidiku pa je še večja tovarna ladja na atomski pogon. Naročnik isti: Ameriška narodna družba. Zgradili ji bodo 215 metrov dolg tanker z nosilnostjo 38.000 ton.

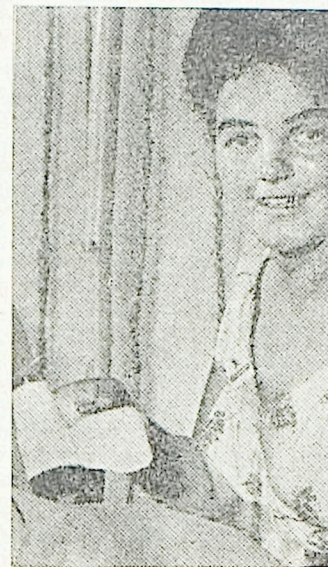
Takšno je življenje onstran meje večnega ledu. Na sliki vidimo skupino pingvinov v njihovem »taborišču«. Vsi odrasli samci in samice se razporedijo v krogu okrog mladčev, da jih tako zaščitijo pred mrazom.

UKRADLI SO STRUP

Iz nekega laboratorija v Miamiu (ZDA) so vlomilci odnesli med drugim tudi dve steklenici kabrinega strupa. Policija tega mesta je vsa na nogah, ne toliko zaradi samega vloma, kot zato, da bi preprečila nesrečo, ki se lahko primeri z ukradenim strupom. Ta je namreč tako močan, da povzroči trenutno smrt človeka ob dotiku strupa z najmanjšo rano ali prasko na koži. Obenem pa ga je bilo v obeh steklenicah toliko, da bi z njim lahko zastrupili več tisoč ljudi.

Težišče je na podmornicah

V nenehni živčni vojni se je v mornariških krogih ZDA pojavilo vprašanje oborožitve na morju. Amerika posveča vso pozornost težkemu orožju, to je velikim plovnim enotam, kakor na primer letalonosilcam. Trenutno ima v službi tri letalonosilke tipa Forrestal — na vsaki je 3500 mož posadke — štiri nadaljnje letalonosilke ima v gradnji, od teh bo zadnja na atomski pogon. Graditev letalonosilke pa traja 4

Sesalec za prah v žepu. Med zanimivimi in praktičnimi izumi, ki so se zadnje čase pojavili na trgu, je tudi tale miniaturni sesalec za prah. Namenjen je za čiščenje obleke in zlasti primeren za ljudi, ki mnogo potujejo, saj je tako majhen, da ga lahko nosijo s seboj kar v žepu.

leta in pri sedanjem napredku tehnike bo ladja zastarela, še preden zdrkne v morje. Tam pa je spet izpostavljena podmornicam in njihovim raketenim izstrelkom tudi na velike daljave. Gradnja atomske podmornice zahteva dve leti in pol. Če bi se dela poenostavila in pospešila, bi ZDA jeseni 1960 lahko postale petdeset novih atomskih podmornic po vseh morjih sveta. Torej preusmeritev v podmornično oborožitev. Tako je sedaj mnenje gotovih mornariških krogov onstran Atlantika.

Cemu ta preokret misli ter tolikšna naglica? Po poročilih ameriške tajne službe razpolaga SZ s pet sto podmornicami, ki so raztresene po vseh glavnih pomorskih prometnih poteh sveta. Do 1960 bodo po ameriških računih imele že okrog sedem sto podmornic, sposobnih za takojšnji nastop.

ZDA imajo v gradnji in pripravi trenutno 17 podmornic z atomskimi turbinami, so pa od teh le štiri urejene za odstrel raket. Atomski podmornici Nautilus in Seawolf, ki sta že v službi, lahko vzameta s seboj po 16 takih raket. Podmornici Tunny in Barbero že imata na zgornjem krogu posodo za rakete in odstrelno rampo. V razvoju je še podmornica Polaris, ki bo rakete izstreljevala pod vodo. Raketa Regulus II, ki z njo razpolaga mornarica ZDA, leti nad 15.000 m visoko in najde svoj cilj do 1800 km daleč. Posadka atomske podmornice šteje sto mož.

-nm-

ELEKTRONSKI PESNIK

Neki angleški iznajditelj je sestavil poseben elektronski stroj, ki zлага pesmi. Tako smo dobili razen elektronskih računovodij in prevajalcev še pesnika. Stroj zna na »pamet« vse besede in izraze, ki jih uporabljajo pesniki ter jih sestavlja v raznih kombinacijah. Pravijo sicer, da so te pesmi precej nalvne, da pa vendar sem in tja nastane tudi kaka dobra. Tako pač, kot pri vsakem začetniku...

NOVO SREDSTVO PROTI GRIPI

Na kemično-farmaceutskem znanstveno-raziskovalnem zavodu v Moskvi so po mnogih uspešnih poskusih izdelali novo zdravilo proti vsem pojavom virusne gripe. Zdravilo so nazvali KUTIZON. Poldrug do dva dni po zaužitju kutizona je bolnikova temperatura spet normalna in nastopi popolno ozdravljenje. Zdravilo bo razstavljeno v Bruslju na svetovni razstavi.

Ne pozna šale. Pri snemanju enajstega filma o znamenitem junaku pragozda Tarzanu, so si izposodili velikega udava, za katerega so jamčili, da je krotek kot jagnje. Toda ko sta se s Tarzanom zgrabila, je udav nenadoma vzel zares in filmarji so glavnega igralca s težavo rešili neprijetnega objema.

ČE SE STROJ ZMOTI

Mnogo je bilo že napisanega o vseh mogočih elektronskih napravah, ki jim pravijo tudi umetni možgani. Navadno pričevamo med njihove glavne odlike to, da so zelo natančni. Vendar se lahko tudi zmotijo, in kadar se, se zares. Tako se je nedavno zgodilo v nekem ameriškem velikem podjetju, da je elektronski knjigovodja terjal 200 strank za določene vsote denarja, a nihče izmed njih ni bil podjetju ničesar dolžan. Na pritožbe prizadetih se je podjetje opravičilo tako: »Oprostite, naš elektronski računovodja se je zmotil.«

ERNST HEMINGWAY.

Slovo od orožja

99

POSLOVENIL RADO BORDON

Čez nekaj časa je zdravnik rekel:

»Gospod Menry, za nekaj trenutkov boste stopili ven, jaz pa jo bom medtem pregledal.

»Rad bi videl, kako rodim,« je rekla Catherine. »Potem se lahko vrneš, dragi. Kajne, da lahko, gospod doktor?«

»Da,« je rekel zdravnik. »Sporočil mu bom, kdaj se lahko vrne.«

Stopil sem ven in se napotil po hodniku do sobe, v kateri bi morala bivati Catherine, potem ko bi se otrok rodil. Sedel sem na stolu in se razgledoval po sobi. V žepu sem imel časopis, ki sem ga kupil, ko sem bil odšel ven h kosilu, in sem ga začel brati. Zunaj se je začelo mrčiti in prižgal sem luč, da bi lahko čital.

Čez nekaj časa sem nehal brati in sem ugasnil luč ter gledal, kako se zunaj spušča mrak. Vprašal sem se, zakaj zdravnik ne pošlje pome. Morda je bolje, da nisem zraven. Nemara hoče, da bi bil nekaj časa proč. Pogledal sem na uro. Če v desetih minutah ne pošlje pome, bom vsakakor odšel tja.

Uboga, uboga draga Cat!

To je torej cena, ki jo plačuješ, ker sva skupaj spala. To je konec pasti. To je torej tisto, kar dobimo, ker se

ljubimo. Hvala bogu, da imamo vsaj plin. Kako je moralo biti poprej s tem, ko še ni bilo narkotičnih sredstev? Ko se začne, si v mlinskem kolesu. Med nosečnostjo se je Catherine dobro počutila. Ni ji bilo hudo. Skoraj nikoli ni bila bolna. Nikdar se ni posebno slabo počutila. Vse do konca ne. Toda na koncu so jo dobili v pest. Njoli ne moreš pred nečim pobegniti. Zgini od tod, zlodej! Bilo bi prav tako, tudi če bi se bila petdesetkrat poročila. In če umre? Ne, ne bo umrla. Dandanes ne umirajo več pri porodu. Tako mislijo vsi možje. Da, toda če vseeno umre? Ne bo umrla. Samo težek porod ima. Prvi porod je po navadi vselej dolg. Samo težek porod ima. Pozneje bova govorila o tem, kako hudo je bilo, in Catherine bo verjetno rekla, da pravzaprav niti ni bilo tako hudo.

In če vendarle umre? Ne more umreti. Da, kaj pa, če vendarle umre? Ne more umreti, ti pravim. Nikar ne nōri. Samo težek porod je. Samo narava ji povzroča pekel. To je prvi porod, ki je skoraj vselej dolg. Da, toda če vendarle umre? Ne more umreti. Zakaj naj bi morala umreti? Iz kakšnega razloga naj bi umrla? Roditi se mora samo otrok, ta postranski sad lepih noči v Milanu. Ta dela težave, se rodi, potem pa človek skrbi zanj in ga naposled morda celo vzljubi. Toda če vendarle umre? Ne bo umrla. Toda če umre? Ne bo umrla. Dobro se počuti. In če vendarle umre? Ne more umreti. Toda če le umre? Eh, kaj tedaj? Kaj tedaj, če umre?

V sobo je stopil zdravnik.

»Kako gre, gospod doktor?«

»Slabo,« je odvrnil.

»Kako to mislite?«

»Kakor sem rekel. Pregledal sem jo...« Podrobno mi je razložil uspeh pregleda. »Doselej sem čakal, da bi videl, kaj bo. Toda sploh ne gre.«

»Kaj svetujete?«

»Samo dve možnosti sta: ali odločen poseg s kleščami, ki jo lahko poškoduje in je zelo nevaren, razen tega

pa lahko škodi tudi otroku, ali pa cesarski rez.«

»Kakšna nevarnost obstoji pri cesarskem rezu?« — Kaj pa, če umre?

»Ne dosti večja, kot je nevarnost pri navadnem porodu.«

»Bi ga vi sami napravili?«

»Da. Potreboval bi po vsej priliki eno uro, morda pa tudi nekaj manj, da pripravim vse potrebno in zberem ljudi, ki jih potrebujem.«

»Kaj vi mislite?«

»Svetoval bi vam cesarski rez. Če bi šlo za mojo ženo, bi se odločil za cesarski rez.«

»Kakšne pa so posledice?«

»Nobenih. Ostane samo brazgotina.«

»Kako pa je z infekcijo?«

»Nevarnost ni prav nič večja kot pri posegu s kleščami.«

»Kaj pa, če ga napravite in ne uspete?«

»Vsekakor je treba nekaj storiti. Gospa Henry je izgubila že dosti svojih moči. Čimprej jo operiramo, toliko bolje.«

»Operirajte jo, čimprej morete.«

»Grem dat potrebna navodila.«

Odšel sem v poročniško sobo. Bolničarka je bila poleg Catherine, ki je ležala na mizi. Bila je videti okrogla pod rjuho, zelo bleda in izmučena.

»Si mu rekel, da jo lahko napravi?« me je vprašala.

»Da.«

»Kaj ni veličastno? Zda bo čez eno uro vse končano. Čisto na koncu sem že, dragi. Vsa se bom raztrgala. Prosim te, daj mi spet. Ne deluje. Ah, ne deluje.«

»Dihaj globoko.«

»Saj diham. Ah, ne deluje več. Ne deluje!«

»Dajte drugi cilindri,« sem rekel bolničarki.

»To je novi cilindri.«